

ΕΚΚΛΗΣΙΑ

ΕΠΙΣΗΜΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΕΤΟΣ ΕΗ' | ΤΕΥΧ. Α' | Ω. ΓΕΝΝΑΔΙΟΥ 14-115 21 ΑΘΗΝΑΙ ΤΗΛ. 72.18.308 | 1/15 ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ 1991 | ΑΡΙΘ. 13

ΕΤΟΣ Μ. ΦΩΤΙΟΥ

Ο Μ. ΦΩΤΙΟΣ ΩΣ ΣΚΑΠΑΝΕΥΣ ΤΟΥ ΙΔΕΩΔΟΥΣ ΤΗΣ ΠΑΓΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗΣ ΚΑΙ ΠΑΝΕΥΡΩΠΑ·ΙΚΗΣ ΕΝΟΤΗΤΟΣ

Τὸ ἔτος 1991 ἔχει ἀνακηρυχθῆ ὡς ἔτος τοῦ Μεγάλου Φωτίου, διότι, συμφῶνως πρὸς τὴν κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἦττον καθιερωμένη ἄποσι, θεωρεῖται ὡς ἔτος συμπληρώσεως 1100 ἐτῶν ἀπὸ τὴν πρὸς Κύριον ἐκδημία τοῦ μεγάλου τούτου Πατριάρχου τῆς Κωνσταντινουπόλεως¹. Τοῦτο ἔχει ὑπομνησθῆ ἤδη κατὰ τοὺς ἑορτασμούς, οἱ ὁποῖοι πραγματοποιήθηκαν μέσα στίς Ὁρθόδοξες Ἐκκλησίες τὴν 6η Φεβρουαρίου 1991 ἐξ ἀφορμῆς τοῦ ἑορτασμοῦ τῆς μνήμης του². Προσφάτως, πρὸς ἐπισήμανσι τοῦ ἔτους τοῦ ἱεροῦ Φωτίου ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Πισιδίας (πρ. Ἀρχιεπίσκοπος Θυατείρων καὶ Μ. Βρεταννίας) κ. Μεθόδιος κυκλοφόρησε μνημειώδη ὀγκώδη τόμο (ἐξ 702 σελίδων)³, πού ἀναφέρεται

στὴν ζωὴ καὶ στὸ συγγραφικὸ ἔργο τοῦ μεγάλου ἐκκλησιαστικοῦ ἀνδρὸς καὶ εἶναι ἀφιερωμένος στὴν Α. Θ. Παναγιότητα, τὸν Οἰκουμενικὸ Πατριάρχη κ.κ. Δημήτριο. Ὁ Σεπτὸς Πρωτόθρονος στὴν Ὁρθοδοξία Προκαθήμενος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Κωνσταντινουπόλεως στὸ δημοσιευόμενον στὸν τόμο τοῦτο Πατριαρχικὸ Γράμμα τονίζει, ὅτι «ὕπῆρξε μὲν, ὡς γνωστόν, μακρὰ περίοδος, καθ' ἣν αἱ ἐκ Δύσεως διαβολαὶ εἶχον κατορθώσει νὰ ἐπιβάλουν εἰς τὴν διεθνῆ ἱστοριογραφίαν κλίμα ἀρνητικὸν ὡς πρὸς τὴν προσωπικότητα, τὰς προθέσεις καὶ τὸ ἐν γένει ἔργον τοῦ Ὁμολογητοῦ Πατριάρχου (= τοῦ Μ. Φωτίου), ὅμως ἡ τοιαύτη ἀδικία ἀνεγνωρίσθη εὐτυχῶς ἀργότερον ὑπὸ ἐρευνητῶν, δυναμένων νὰ κρίνουν ἐπὶ τὸ ἀπαθέστερον καὶ νηφαλιώτερον. Οὕτω σήμερον οὐδεὶς πλέον τολμᾷ νὰ ἀμφισβητήσῃ σοβαρῶς τὸ ἠθικὸν κύρος καὶ τὴν ἀξίαν τοῦ πολυσχι-

1. Ν. Β. Τωμαδάκης, Φώτιος: Ὁρθοκρητικὴ καὶ Ἡθικὴ Ἐγκυκλοπαίδεια, τόμ. 12, Ἀθήναι, 1968, σσ. 21-31. Ὁ ἀείμνηστος Καθηγητῆς Δημήτριος Παλάνας λέγει, ὅτι «ὁ Φώτιος ἀπέθανε... κατὰ τὴν πιθανωτέραν ἐκδοχὴν τὴν ἦν Δεκεμβρίου τοῦ 893»: Δημητρίου Παλάνας, Οἱ βυζαντινοὶ ἐκκλησιαστικοὶ συγγραφεῖς ἀπὸ τοῦ 800 μέχρι τοῦ 1453, Ἀθήναι, 1951, σ. 41. Κατὰ τὸν Σεβ. Μητροπολίτη Πισιδίας κ. Μεθόδιο «εἶναι βέβαιον, ὅτι, παρὰ τὸ καθιερωμένον, ὁ θάνατος τοῦ Μεγάλου τούτου ἀνδρὸς πρέπει νὰ μετακινήθῃ μερικὰ ἔτη πρὸς τὰ πρόσω» (σσ. 3' καὶ 15 στὸ ἔργο, πού ἀναφέρεται πρὸς κάτω στὴν ὑπόσημ. 3).

2. Πρβλ. τοὺς ἑορτασμούς, πού ὁργανώθηκαν λ.χ. τὸσον ἀπὸ τὸ Σεπτὸ Οἰκουμενικὸ Πατριαρχεῖο στὴν Ἱ. Μονὴ τῆς Ἁγίας Τριάδος καὶ στὴ Θεολογικὴ Σχολὴ τῆς Χάλκης, ὅσον καὶ ἀπὸ τὴν Ἱ. Σύνοδο τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος σὲ συνεργασία μὲ τὴ Θεολογικὴ Σχολὴ τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν στὴν Ἱ. Μονὴ Πεντέλης.

3. Μητροπολίτου Πισιδίας Μεθοδίου Φούγια, Ἐκκλησία καὶ Θεολογία (Ἐκκλησιαστικὴ καὶ Θεολογικὴ

Ἐπετηρὴς), τόμ. Γ', 1989-1991 (Church and Theology-An Ecclesiastical and Theological Review — Editor Metropolitan Methodios of Pisidia, formerly Archbishop of Thyateira and Great Britain). Ἡ ἔκδοσις τοῦ λαμπροῦ τούτου τόμου, πού στὸ μέλλον θὰ εἶναι ἓνα ἀπὸ τὰ σπουδαιότερα βοηθήματα στίς περὶ τὸν ἱερὸ Φώτιο σπουδές, εἶχεν ἤδη προαναγγελθῆ ἀπ' τὸ ἔτος 1989' πρβλ. συνέντευξι τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Πισιδίας (πρ. Ἀρχιεπισκόπου Θυατείρων) κ. Μεθοδίου στὸ «Δελτίον Κορινθιακῶν Μελετῶν» τόμ. Α', τεύχος 3, ἔτος 1990, σσ. 7-12). Πρέπει νὰ σημειωθῆ ὅτι ὁ Σεβ. Δρ Μεθόδιος Φούγιας προσφάτως ἔχει ἐπὶ πλέον ἀφιέρωσι στὸν Μ. Φώτιο δεκάδες σελίδων τοῦ περισπουδάστου ἔργου του «Ἑλληνες καὶ Λατῖνοι» (Ἀθήναι, 1990).

δοῦς ἔργου τοῦ ὄντως μεγάλου Πατριάρχου Φωτίου»⁴.

Σὲ μία μεταβατική ἱστορική περίοδο, κατὰ τὴν ὁποία ἡ μὲν ἀνθρωπότης ἀναζητεῖ («νέα τάξι πραγμάτων»), ἡ δὲ Εὐρώπη ἀναζητεῖ τόσον τὰ πνευματικά θεμέλια τῆς ἐπιδιωκομένης ὁλοκληρώσεως τῆς ἐνότητός της, ὅσον καὶ τρόπους ἀντιμετωπίσεως τῆς χιονοστιβάδος τῶν ἐξελιξεωστικῶν ἀνατολικῶν τῆς χῶρες, τὸ οἰκουμενικῶν διαστάσεων ἔργον τοῦ ἱεροῦ Φωτίου ἔχει πρωτοποριακὸν χαρακτήρα καὶ μεγάλην ἐπικαιρότητα. Οἱ κυριώτεροι λόγοι, ἔνεκα τῶν ὁποίων ὁ Μ. Φώτιος πρέπει νὰ θεωρηθῆται ρηξικέλευθος σκαπανεὺς καὶ φορεὺς τῆς ἰδέας τῆς παγγρηστικῆς καὶ πανευρωπαϊκῆς ἐνότητος, εἶναι οἱ ἑξῆς⁵:

1) Ὁ Μέγας Φώτιος — τόσον μὲ τὸ ἔργο του, ὅσον καὶ μὲ τὸν προφορικὸ ἢ γραπτὸ λόγόν του — προβάλλει τὸ οἰκουμενικὸ ἰδεῶδες τῆς ἀληθινῆς παιδείας, ποὺ ἰσχύει γιὰ ὅλους τοὺς λαοὺς. Τὸ ἰδεῶδες αὐτὸ ταυτίζεται ὄχι πρὸς ἕμμοно (ἐν + μένειν), ἐνδοκοσμικὸ καὶ ἀνθρωποκεντρικὸ «οὐμανιστικὸ» σύστημα, ἀλλὰ πρὸς τὸ γνήσιον ἑλληνορθόδοξον ἀνθρωπιστικὸ ἰδεῶδες, τὸ ὁποῖο, συνδέοντας τὸν ἄνθρωπον μὲ τὸν Θεόν, ὁ Ὅποιος εἶναι ἡ πηγὴ ὄλων τῶν ἀξιών καὶ ἐκ τοῦ Ὁποίου προέρχεται «πᾶσα δόσις ἀγαθῆ», ὑποβοηθεῖ τὴν ἀρμονικὴν συνανάπτυξιν καὶ συνεκδήλωσιν τῶν διαφόρων ἀνθρωπίνων ἀξιολογικῶν προδιαθέσεων καὶ ροπῶν κατὰ τρόπον, ὥστε νὰ μὴ καλλιεργῆται ἡ μία ὑπερτροφικῶς εἰς βᾶρος τῶν ἄλλων, ἀλλὰ νὰ συναναπτύσσωνται ὅλες κατὰ τρόπον ἰσόρροπο καὶ ἀνταποκρινόμενον στὴν ἱεραρχικὴ κλίμακα τῶν ἀξιών⁶.

4. Μητροπολίτου Πισιδίας Μεθοδίου Φούγια, Ἐκκλησία καὶ Θεολογία, τόμ. Γ', σ. θ' - ι'.

5. Περισσότερα σχετικῶς βλ. στὰ ἐξῆς: Εὐαγγέλου Δ. Θεοδώρου, Ὁ Μέγας Φώτιος ὡς φορεὺς τοῦ γνησίου ὀρθοδόξου πνεύματος, ἐν Ἀθήναις 1971. Τοῦ ἰδίου, Τὸ ἀνθρωπιστικὸν καὶ πολιτιστικὸν ἰδεῶδες τοῦ ἱεροῦ Φωτίου, Ἀθήναι, 1977. Τοῦ ἰδίου, Ἐνότης καὶ ποιητικὸμορφή στὴν ὀρθοδοξίαν (Λόγος στὴν ἐορτὴ τοῦ ἁγίου Φωτίου τοῦ Μεγάλου), Ἀθήναι 1983. Τοῦ ἰδίου, Ὁρθοδοξία καὶ Εὐρώπη, Ἀθήναι, 1983. Τοῦ ἰδίου, Ἡ Ἑλληνικὴ Παιδεία καὶ τὸ ὄραμα τῆς Ἡνωμένης Εὐρώπης, Ἀθήναι, 1990. Τοῦ ἰδίου, Τὰ πνευματικὰ θεμέλια τῆς Εὐρώπης, Ἀθήναι 1990.

6. Πρβλ. Εὐαγγέλου Δ. Θεοδώρου, Ἡ Ἑλληνικὴ Παιδεία καὶ τὸ δράμα τῆς Ἡνωμένης Εὐρώπης, σ. 8.

Τὸ ἰδεῶδες αὐτὸ ἀπὸ εἰδολογικῆς ἀποψιθᾶ ἤμποροῦσε νὰ διατυπωθῆ μὲ τὴν φράσιν τῆς τόσον ἀγαπητῆς στὸν ἱ. Φώτιον Ὀντολογίας τοῦ Ἀριστοτέλους, συμφώνως πρὸς τὴν ὁποία φράσιν τὸ "Ὄλον προηγείται τοῦ Μέρους καὶ προσδιορίζει αὐτό. Ἐπομένως γιὰ τὴν ἐκκόλασιν καὶ μόρφωσιν τοῦ ἀληθινοῦ καὶ αὐθεντικοῦ εἶναι μᾶλλον καὶ γιὰ τὴν ἀνάπτυξιν τῆς ἀληθινῆς παιδείας καὶ τοῦ ὑγινοῦ πολιτισμοῦ ἐπιβάλλεται ἡ ἐφαρμογὴ τῆς ἀρχῆς τῆς ὁλότητος, δηλαδή ἡ ἔνταξις τῶν ἐπὶ μέρος μορφωτικῶν καὶ πολιτιστικῶν προσπαθειῶν στὰ πλαίσια τοῦ καθολικοῦ ἑλληνορθοδόξου ἰδεῶδους. Οἱ προσπάθειαι αὐτές, ἀποβλέποντας στὴν ἐνιαίαν κατεύθυνσιν, ποὺ βρίσκεται μέσα στὸ "Ὄλο, δὲν πρέπει νὰ συσσωρεύουν ἀπλῶς τὰ διάφορα μορφωτικὰ καὶ πολιτιστικὰ στοιχεῖα σὲ μηχανικὰ ἀθροίσματα, ἀλλὰ πρέπει νὰ τὰ ἐμψυχώνουν μὲ τὴν ἐντελέχειαν τοῦ "Ὄλου καὶ νὰ τὰ ταξινομοῦν σὲ ἐπαλλήλους ὁμοκέντρους, διαρκῶς εὐρυνόμενους καὶ ἱεραρχικῶς διαρθρωμένους κύκλους⁷.

2) Ἄν τὸ θεοκεντρικὸ μορφωτικὸ, ἀνθρωπιστικὸ καὶ πολιτιστικὸ ἰδεῶδες τοῦ ἱεροῦ Φωτίου ἀπὸ ἀποψιθῆ εἰδολογικῆ εἶναι ἡ ἐφαρμογὴ τῆς ἀρχῆς τῆς ὁλότητος, τοῦτο ἀπὸ ἀποψιθῆ ὕλης ἢ περιεχομένου εἶναι ἡ βίωσις τῆς γνησίας ὀρθοδόξου πίστεως. Μέσα στοὺς κόλπους τῆς Ἐκκλησίας πρέπει χωρὶς συμβιβασμοὺς νὰ διαφυλάσσεται ἀνόθευτη καὶ ἀπαραχάρακτη ἡ «ἀποστολικὴ τε καὶ πατρικὴ παράδοσις» καὶ «ἡ προγονικὴ εὐσέβεια»⁸. Ὁ Μ. Φώτιος πολέμησε τὶς αἱρέσεις, οἱ ὁποῖες ὡς «βάκχαι καὶ ἄρπυιαι», δηλαδή ὡς μαινάδες βακχικῶν ὀργίων καὶ ὡς μυθολογικὰ πτερωτὰ τέρατα ἀνεμοστροβίλων, «πολλῆς κορυβαντίας ἐμπλήσασαι» τὰ τέκνα τῆς Ἐκκλησίας, «εἰς ὄρη καὶ κρημνοὺς ἀπωλείας διέσπειραν ἀνοιστρήσασαι»⁹.

7. Πρβλ. Εὐαγγέλου Δ. Θεοδώρου, Τὸ ἀνθρωπιστικὸ καὶ πολιτιστικὸ ἰδεῶδες τοῦ ἱεροῦ Φωτίου, σ. 5-6.

8. Μ. Φωτίου, Τὰ Ἀμφιλόχεια ἢ λόγων ἱερῶν καὶ ζητημάτων ἱερολογίαι, ἐρωτήσεις ραί, Migne Ἐ. Π. 101, 653.

9. Πρβλ. Μ. Φωτίου, Διήγησις περὶ τῆς Μανιχαίου ἀναβλαστῆσεως, Migne Ἐ. Π. 102, 15 ἐξ. Μ. Φωτίου, Ὁμιλία ιη', ποὺ ἐκφωνήθηκε ἀπ' τὸν ἀμβωνα τῆς ἁγίας Σο-

«Τὸ τῆς γνώμης ἠρρωστηκὸς καὶ ἀστήρικτος» ὁδηγεῖ «ταῖς καινοτομίαις τε καὶ ταῖς νεωτεροποιΐαις»¹⁰ καὶ προκαλεῖ, ὅπως τόνιζε, «τὴν σχισματικὴν σηπεδόνα», ἢ ὁποῖα ἀποκόπτει ἐκ τῆς «ὀλότητος τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ σώματος»¹¹. Γι' αὐτὸ ὁ Φώτιος διακηρύττει: «Στήθι στερρῶς» ἐπὶ τὴν «πέτραν τῆς πίστεως»¹².

Ἡ ὀρθόδοξη πίστις προφυλάσσεται ἐκ τῶν ἐπιβουλῶν τῶν αἱρετικῶν μὲ τὴν προσήλωσι στὸ πνεῦμα τῆς διδασκαλίας τῶν ἐπτὰ Οἰκουμενικῶν Συνόδων, μὲ τὴν ὁποῖα «πᾶσα καινοτομία καὶ αἵρεσις ἀπελαύνεται· τὸ δὲ τῆς Ὀρθοδοξίας ἀκήρατον καὶ ἀρχαιοπαράδοτον φρόνημα ταῖς εὐσεβούντων ψυχαῖς εἰς ἀδίστακτον σεβασμιότητα καθιδρύνεται»¹³. Ὡστε «τὰ οἰκουμενικαῖς καὶ κοιναῖς τυπωθέντα ψήφοις πᾶσι προσήκει φυλάττεσθαι»¹⁴.

Ἡ ζωντανὴ ὀρθόδοξη πίστις ἐπιβάλλει τὴ συνεχῆ προσπάθεια γιὰ τὸ «ἀνακεφαλαιώσασθαι τὰ πάντα ἐν Χριστῷ, τὰ ἐπὶ τοῖς οὐρανοῖς καὶ τὰ ἐπὶ τῆς γῆς» (Ἐφ. α', 10), γιὰ τὴν πραγμάτωσι τῆς «καινῆς κτίσεως», πού ἐπιτυγχάνεται μὲ τὴ δυναμικὴ γεφύρωσι, σύνδεσι καὶ ἀλληλοπεριχώρησι τοῦ θεοῦ καὶ ἀνθρωπίνου στοιχείου. Ἡ ἀληθινὴ χριστιανικὴ ζωὴ εἶναι ἡ γέφυρα, πού συνδέει τὸν οὐρανὸ μὲ τὴ γῆ, ἢ συνεχῆς πηδαλιούχησις τοῦ πορθμείου ἐκείνου, τὸ ὁποῖο, ὡς λέγει ὁ ἱ. Φώτιος, ἔρχεται ἀπὸ τὸν οὐρανὸ καὶ «διαπορθμεύει ἡμῖν τὴν ἐκεῖθεν ἀγαθοειδῆ καὶ θεῖαν εὐμένειαν»¹⁵ καὶ Χάριν. Ἡ ἐν ἀγίῳ Πνεύματι ἀναγωγικὴ πίστις καὶ μυσταγωγικὴ ζωὴ, «ἀνωθεν κινουμένη»¹⁶ καὶ «ὑψηρετου-

μένη ταῖς ἀνωθεν ἐπιπνοῖαις»¹⁷, ὑποβοηεῖ τὴν ἀνεύρεσι τοῦ αἰωνίου καὶ οὐρανίου ησαυροῦ σὲ κατάλληλα ἐπίγεια («ὄστράκινα σκεύη» (πρβλ. Β' Κορ. δ', 7). Τὸ κύριο ἐπιχείρημα τοῦ Φωτίου ἐναντίον τῆς κακοδοξίας τῶν αἱρέσεων στηρίζεται στὸ γεγονός, ὅτι ὅλες οἱ αἱρέσεις τορπιλλίζουν καὶ ἀνατινάσσουν τὸ ἱερὸ πορθμεῖο, πού συνδέει τὰ οὐράνια καὶ τὰ ἐπίγεια ἀκρογυάλια, διότι, παρουσιάζοντας ἀνύπαρκτη ἀντίθεσι καὶ πόλωσι ἐκεῖ, πού στὴν πραγματικότητα ὑπάρχει διαλεκτικὴ σύνθεσις καὶ ἁρμονία, εἴτε ὑπερτονίζουν τὸ ἀνθρώπινο στοιχεῖο εἰς βᾶρος ἐνός ἢ ὅλων τῶν προσώπων τῆς ἀγίας Τριάδος, εἴτε ἀντιθέτως παραθεωροῦν τὸν ἀνθρώπινο καὶ ἐπίγειο παράγοντα πρὸς ὑπερέξαρσι τοῦ θεοῦ. Ἡ μονομέρεια αὐτῆ τῶν αἱρέσεων καταπολεμήθηκε ἀκριβῶς ἀπὸ τῖς ἐπτὰ Οἰκουμενικὲς Συνόδους, ὡς ἐτόνισεν ὁ ἱερὸς Φώτιος¹⁸.

3) Συμφώνως πρὸς τὰ ἀνωτέρω λεχθέντα, γιὰ τὸν ἱ. Φώτιο ἡ γνησία ὀρθόδοξη πνευματικὴ ζωὴ δὲν εἶναι νοσηρὸς θρησκευτικὸς μυστικισμὸς, πού θέτει στὰ μάτια τῖς παρωπίδες τῆς μονομερείας. Ἄν ῥίψη κανεῖς ἔστω καὶ μία φευγαλέα ματιὰ στὸ «Μυριόβιβλον», στὰ «Ἀμφιλόχεια» ἢ στῖς ἐπιστολές του, θά θαυμάση τὸ ὅτι «ὁ κριτικὸς καὶ συνθετικὸς στοχασμὸς τοῦ συνθέτει σὲ μία θαυμασίᾳ σύνθεσι τὰ πιὸ διαφορετικὰ καὶ ἕτερογενῆ στοιχεῖα τοῦ πολιτισμοῦ. Ὁ ἱερὸς πατὴρ μὲ καταπληκτικὴ δυναμικὴ κινητικότητα περιστρέφει τὸ περισκόπιο καὶ τὸν προβολέα τοῦ ἐνδιαφέροντός του ἀπ' τὸ ὄλο στὸ Μέρος καὶ ἀπὸ τὸ ἓνα Μέρος τοῦ ὄλου στὸ ἄλλο Μέρος τοῦ ὄλου, λ.χ. ἀπ' τὴν ὁμορφιά τοῦ εὐτάκτου χοροῦ τῶν ἀστέρων' στὸ κάλλος τοῦ σώματος καὶ στὴν ὠραιότητα τῆς κόρης τοῦ ματιοῦ' ἀπ' τὴ χλωρίδα καὶ πανίδα διαφόρων τόπων στὴν ποικιλία τοῦ ὄρυκτοῦ τους πλούτου' ἀπὸ ὅλα τὰ εἶδη τῆς ἀρχαίας ἑλληνικῆς γραμματείας, τὰ ὁποῖα μελετᾷ μὲ κριτικὴ διά-

φίας, ἀγνίκα... ὁ κατὰ πάσης αἱρέσεως ἐστηλογραφηθῆ θρίαμβος» (Β. Λαοῦρδα, Φωτίου ὁμιλίαι, Θεσσαλονίκη 1959, σσ. 175-177).

10. Μ. Φωτίου, Ἐπιστολὴ β' ἀπολογητικὴ πρὸς τὸν πάπαν Νικόλαον, Migne Ἐ. Π. 102, 612.

11. Μ. Φωτίου, Ἐπιστολὴ Ο', Ἀθωνασίῳ μοναχῷ ἡσυχάζοντι, Migne Ἐ. Π. 102, 881.

12. Μ. Φωτίου, Ἐπιστολὴ η' πρὸς Μιχαὴλ τὸν ἄρχοντα Βουλγαρίας, Migne Ἐ. Π. 102, 661.

13. Ἐνθ' ἄνωτ. 102, 632.

14. Μ. Φωτίου, Ἐπιστολὴ β' ἀπολογητικὴ πρὸς τὸν πάπαν Νικόλαον, Migne Ἐ. Π. 102, 604.

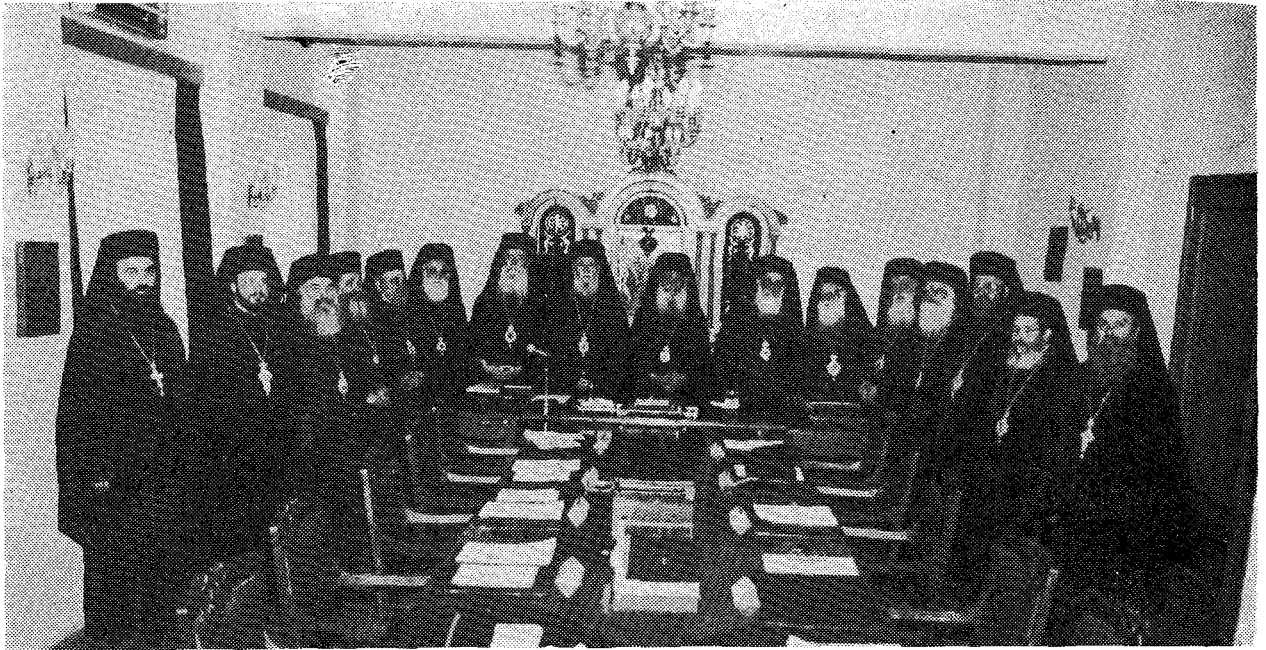
15. Μ. Φωτίου, Τὰ Ἀμφιλόχεια, ἐρώτ. ρια', Migne Ἐ. Π. 101, 656.

16. Ἐνθ' ἄνωτ.

17. Αὐτόθι.

18. Μ. Φωτίου, Ὀμιλία ιη'. Β. Λαοῦρδα, ἔνθ' ἄνωτ.

Η ΔΙΑΡΚΗΣ ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ ΤΗΣ 135ης ΠΕΡΙΟΔΟΥ (1.9.1991 — 31.8.1992)

Τὰ μέλη τῆς ὑπὸ τὴν νέαν σύνθεσιν Διαρκoῦς Ἱερᾶς Συνόδου. Εἰς τὸ μέσον ὁ Μακ. Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Σεραφεὶμ καὶ ἑκατέρωθεν αὐτοῦ οἱ Σεβ. Μητροπολίται Πατρῶν κ. Νικόδημος, Ἰθράς, Σπετσῶν καὶ Αἰγίνης κ. Ἰερόθεος, Λευκάδος καὶ Ἰθάκης κ. Νικήφορος, Γόρτυνος καὶ Μεγαλοπόλεως κ. Θεόφιλος, Καισαριανῆς, Βόρωνος καὶ Ἰμηττοῦ κ. Γεώργιος, Μεσογαίας καὶ Λαυρεωτικῆς κ. Ἀγαθόνικος, Χίου, Ψαρῶν καὶ Οἰνουσσῶν κ. Διονύσιος, Νικοπόλεως κ. Μελέτιος, Ἱερισσοῦ, Ἀγίου Ὁρους καὶ Ἀρδαμερίου κ. Νικόδημος, Σερρών καὶ Νιγρίτης κ. Μάξιμος, Μηθύμνης κ. Χρυσόστομος, Ἐλευθεροπόλεως κ. Εὐδόκιμος ὁ Ἀρχιγραμματεῦν ἀρχιμ. κ. Δαμασκηνὸς Καρπαθακῆς καὶ οἱ Γραμματεῖς ἀρχιμ. κ. Ἰγνάτιος Λάππας καὶ ἀρχιμ. κ. Σεραφεὶμ Παπακώστας. (Φωτογρ. Ἀλέξ. Κατσάμπας).

θεσι εἰς πλάτος καὶ βάθος, πρὸς τοὺς θησαυροὺς τῆς προηγηθείσης πατερικῆς σοφίας· ἀπὸ τῆ Γραμματικῆ στὶς Φυσικῆς Ἐπιστῆμες· ἀπὸ τὰ φαρμακευτικὰ βότανα στὰ ἱατρικὰ συγγράμματα τοῦ Γαληνοῦ· ἀπὸ τῆ Μυθολογία στὴ Λαογραφία καὶ Ἐθνολογία· ἀπὸ τὶς ὄντολογικῆς κατηγορίες τοῦ Ἀριστοτέλους στὴν Αἰσθητικὴ τῶν ἰ. εἰκόνων· ἀπὸ τὴν ἀγροτικὴ οἰκονομία καὶ τὴν οἰκονομικὴ γεωγραφία στὴ δεοντολογία τῆς Πολιτικῆς Ἠθικῆς· ἀπὸ τὸ χάρισμα τῆς παρθενίας καὶ τοῦ μοναχικοῦ βίου στὴν πραγματικότητα τοῦ ἁγίου ἔρωτος· καὶ τῆς οἰκογενείας· ἀπὸ τοὺς πνευματικοὺς ἄθλους τῶν ἀσκητῶν στὰ στάδια τῶν ἀθλητικῶν ἀγῶνων καὶ στοὺς ὀλυμπιονίκους· ἀπ' τὰ ἀνώτερα στρώματα τῆς κοινωνίας στὶς τάξεις τῶν τρωγλοδυτῶν ἢ ἐκείνων, ποὺ ἐργάζονταν κάτω ἀπὸ τὴν τυραννία καὶ ὑπὸ ἀπάνθρωπες

συνθήκες στὰ μεταλλεῖα ἢ στὰ λατομεῖα μαρμάρου»¹⁹. Ἡ ὅλη δραστηριότης καὶ διδασκαλία τοῦ Μεγάλου Φωτίου καθίστα φανερὴ τὴν πεποίθησί του, ὅτι ἡ Ὁρθοδοξία «ἐγκλιματίζει στὸ οἰκολογικὸ περιβάλλον τῆς καὶ αὐτὰ τὰ χοϊκά, ἀνθρώπινα, κοσμικά, ἐθνικά καὶ ἱστορικά στοιχεῖα»²⁰.

Τὰ ἕως τώρα λεχθέντα ὑποδηλώνουν τὶς οἰκουμενικῆς καὶ εὐρωπαϊκῆς διαστάσεις τοῦ ἔργου τοῦ Μ. Φωτίου. Οἱ διαστάσεις αὐτῆς θὰ γίνουν ὀλοφάνερες, ὅταν στὸ ἐπόμενο τεύχος ρίψωμε μιὰ ματιὰ καὶ σὲ μερικὰ ἄλλα σημεῖα τοῦ ἔργου καὶ τῆς διδασκαλίας του.

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ Δ. ΘΕΟΔΩΡΟΥ
Ὁμότ. Καθηγητῆς τοῦ Παν/μίου Ἀθηνῶν

19. Εὐαγγέλου Δ. Θεοδώρου, Τὸ ἀνθρωπιστικὸ καὶ πολιτιστικὸ ἰδεώδες τοῦ ἱεροῦ Φωτίου, σσ. 8-9.

20. Ἐνθ' ἀνωτ. σ. 9.

Ἡ Διαρκὴς Ἱερὰ Σύνοδος κατὰ τὴν α' συνεδρίαν αὐτῆς τῆς 135ης Συνοδικῆς Περιόδου (1.9.91 ἕως 31.8.92) συνεκρότησε τὰ Συνοδικὰ Δικαστήρια, διώρισε τοὺς Σεβ. Συνέδρους ὡς Μέλη τῶν Συνοδικῶν Ἐπιτροπῶν, συνεκρότησε τὰ Ἱπηρεσιακὰ καὶ τὰ Συμβούλια τῶν Ἐκκλησιαστικῶν Ὄργανισμῶν κ.λπ., ὡς κάτωθι:

A. ΠΡΩΤΟΒΑΘΜΙΟΝ διὰ Πρεσβυτέρους, Διακόνους καὶ Μοναχοὺς Συνοδικῶν Δικαστηρίων:

α) Πρόεδρος ὁ Σεβ. Πατρῶν κ. Νικόδημος.

β) Τακτικὰ Μέλη οἱ Σεβ. Μητροπολίται: Ὑδρας, Σπετσῶν καὶ Αἰγίνης κ. Ἱερόθεος, Μεσογαίας καὶ Λαυρεωτικῆς κ. Ἀγαθόνικος, Σερρῶν καὶ Νιγρίτης κ. Μάξιμος καὶ Ἐλευθεροπόλεως κ. Εὐδόκιμος.

B. ΔΕΥΤΕΡΟΒΑΘΜΙΟΝ διὰ Πρεσβυτέρους, Διακόνους καὶ Μοναχοὺς Συνοδικῶν Δικαστηρίων:

α) Πρόεδρος ὁ Μκκ. Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Σεραφεῖμ.

β) Τακτικὰ Μέλη οἱ Σεβ. Μητροπολίται: Λευκάδος καὶ Ἰθάκης κ. Νικηφόρος, Γόρτυνος καὶ Μεγαλοπόλεως κ. Θεόφιλος, Καισαριανῆς, Βύρωνος καὶ Ὑμηττοῦ κ. Γεώργιος, Χίου, Ψαρρῶν καὶ Οἴνουσσῶν κ. Διονύσιος, Νικοπόλεως κ. Μελέτιος, Ἱερισσοῦ, Ἀγίου Ὁρους καὶ Ἀρδαμερίου κ. Νικόδημος.

γ) Ἀναπληρωματικὸν μέλος δι' ἀμφοτέρωτα τὰ Δικαστήρια ὀρίζεται κατὰ νόμον ὁ Σεβ. Μηθύμνης κ. Χρυσόστομος.

ΣΥΝΟΔΙΚΑΙ ΕΠΙΤΡΟΠΑΙ

Συνοδικὰ Μέλη εἰς τὰς διὰ τοῦ ἄρθρου 10 τοῦ Ν. 590)77 συσταθείσας Συνοδικὰς Ἐπιτροπὰς ὀρίζονται οἱ ἑξῆς Σεβ. Συνοδικοὶ Ἀρχιερεῖς:

1. Ἀρχιγραμματείας: Ὁ Σεβ. Μηθύμνης κ. Χρυσόστομος.

2. Ἐκκλησιαστικῆς Τέχνης καὶ Μουσικῆς: Ὁ Σεβ. Πατρῶν κ. Νικόδημος.

3. Θείας Λατρείας καὶ Ποιμαντικῶ Ἔργου: Ὁ Σεβ. Γόρτυνος καὶ Μεγαλοπόλεως κ. Θεόφιλος.

4. Δογματικῶν καὶ Νομοκανονικῶν Ζητημάτων: Ὁ Σεβ. Ἱερισσοῦ, Ἀρδαμερίου καὶ Ἀγίου Ὁρους κ. Νικόδημος.

5. Μοναχικοῦ Βίου: Ὁ Σεβ. Λευκάδος καὶ Ἰθάκης κ. Νικηφόρος.

6. Χριστιανικῆς Ἀγωγῆς καὶ Νεότητος: Ὁ Σεβ. Ὑδρας, Σπετσῶν καὶ Αἰγίνης κ. Ἱερόθεος.

7. Διορθοδόξων καὶ Διαχριστιανικῶν Σχέσεων: Ὁ Σεβ. Χίου κ. Διονύσιος.

8. Ἐκκλησιαστικῆς Ἐκπαιδεύσεως καὶ Ἐπιμορφώσεως τοῦ Κλήρου: Ὁ Σεβ. Μεσογαίας καὶ Λαυρεωτικῆς κ. Ἀγαθόνικος.

9. Τύπου, Δημοσίων Σχέσεων καὶ Διαφωτίσεως: Ὁ Σεβ. Καισαριανῆς, Βύρωνος καὶ Ὑμηττοῦ κ. Γεώργιος.

10. Ἐπὶ τῶν Αἱρέσεων: Ὁ Σεβ. Νικοπόλεως κ. Μελέτιος.

11. Κοινωνικῆς Προνοίας καὶ Εὐποιίας: Ὁ Σεβ. Σερρῶν καὶ Νιγρίτης κ. Μάξιμος.

12. Ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν: Ὁ Σεβ. Ἐλευθεροπόλεως κ. Εὐδόκιμος.

ΣΥΓΚΡΟΤΗΣΙΣ ὙΠΗΡΕΣΙΑΚΩΝ ΣΥΜΒΟΥΛΙΩΝ

A. Ἀνώτερον Ἱπηρεσιακὸν Συμβούλιον τῆς Ἐκκλησίας (Α.Υ.Σ.Ε.).

Πρόεδρος: Ὁ Σεβ. Πατρῶν κ. Νικόδημος, ἀναπληρούμενος ὑπὸ τοῦ Σεβ. Ὑδρας, Σπετσῶν καὶ Αἰγίνης κ. Ἱεροθέου.

B. Τριμελὲς Ἱπηρεσιακὸν Συμβούλιον (διὰ θέματα ὑπαλλήλων Ἐκκλησιαστικῶν Ὄργανισμῶν).

Πρόεδρος: Ὁ Σεβ. Μεσογαίας καὶ Λαυρεωτικῆς κ. Ἀγαθόνικος, ἀναπληρούμενος ὑπὸ τοῦ Σεβ. Χίου κ. Διονυσίου.

Γ. Τριμελὲς Ἱπηρεσιακὸν Συμβούλιον (διὰ θέματα ὑπαλλήλων Ἀρχιεπισκοπῆς καὶ Ἱ. Μητροπόλεων).

Πρόεδρος: Ὁ Σεβ. Καισαριανῆς, Βύρωνος καὶ

Η Α.Θ.Π. Ο ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΣ ΠΑΤΡΙΑΡΧΗΣ Κ. ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ Α΄ ΕΙΣ ΒΟΛΟΝ ΚΑΙ ΜΕΤΕΩΡΑ (28-30 Σεπτεμβρίου 1990)*

Ἡ προετοιμασία

Προερχόμενος ἀπὸ τὸ Ἅγιον Ὄρος, στὸ ὁποῖο παρέμεινε ἀπὸ 21 ἕως 27 Σεπτεμβρίου, ἡ Α.Θ.Π. ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης κ. Δημήτριος ὁ Α΄ ἀφίχθη στὴν πόλη τοῦ Βόλου, τὴν Παρασκευὴ 28ῃ Σεπτεμβρίου 1990. Συνοδεύεταν ἀπὸ πολυμελῆ Ἀκολουθία τὴν ὁποία ἀποτελοῦσαν οἱ Σεβ. Συνοδικοὶ Μητροπολίτες Χαλκηδόνος κ. Βαρθολομαῖος, Ἰμβρου καὶ Τενέδου κ. Φώτιος, Κολωνίας κ. Γαβριήλ, Πέργης κ. Εὐάγγελος, Λύστρων κ. Καλλίνικος, Ἐλενουπόλεως κ. Ἀθανάσιος καὶ Μελιτηνῆς κ. Ἰωακείμ, οἱ Πανιερώτατοι Μητροπολίτες Τραπεζοπόλεως κ. Γερμανός, Τυάνων κ. Φίλιππος, Ἀμφιπόλεως κ. Θεόκλητος καὶ Σελευκείας κ. Κύριλλος, ὁ Ἀρχιεπίσκοπος ἀρχιμ. κ. Μελίτων, ὁ Μ. Ἀρχιδιάκονος κ. Δημήτριος, ὁ Μ. Ἀρχιμανδρίτης κ. Διονύσιος, ὁ Μ. Ἐκκλησιαρχὴς κ. Γα-

βριήλ, ὁ Ὑπογραμματεὺς κ. Ἀπόστολος καὶ οἱ Παν. Ἀγγελόπουλος, Ἀρ. Πασσαδαῖος, Κων. Ἀγγελόπουλος, Δ. Καραμουράτογλου, Δ. Ἀγγελῆς, Δρ. Michaelis, Δημ. Παλαβίδης, Εὐ. Ἀγγελίδης, ὁ Ἀρχιεπίσκοπος καὶ ὁ Κλητῆρας τῶν Πατριαρχείων.

Εἶχε προηγηθεῖ ἀξιολόγητη καὶ σὲ ὅλες τὶς λεπτομέρειες προετοιμασία καὶ ὀργάνωση τῆς ὑποδοχῆς τοῦ ὑψηλοῦ Ἐπισκόπου, ἐκ μέρους τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Δημητριάδος καὶ Ἄλμυροῦ, ἀπὸ τριμελῆ Ἐπιτροπὴ τὴν ὁποία ἀπήρτιζαν ὁ Σεβ. κ. Χριστόδουλος, ὁ πανοσ. ἀρχιμ. κ. Θεόκλητος Κουμαριανός, Πρωτοσύγκελλος, καὶ ὁ αἰδεσιμολ. πρωτοπρ. κ. Θωμᾶς Συνοδινός, Γεν. Ἀρχιερατικὸς Ἐπίτροπος. Εἶχε ἐπιστρατευθεῖ, γιὰ τὸ λόγο αὐτό, «πᾶς ὁ δυνάμενος»: Οἱ Δῆμοι Βόλου καὶ Ν. Ἰωνίας, ἡ Νομαρχία Μαγνησίας, ἡ 6ῃ ΤΑΧΥΠ, ἡ 32ῃ Ταξ. Πεζοναυτῶν, τὸ Λιμεναρχεῖο, ἡ 111 Πτέρυγα Μάχης, ἡ Ἀστυνομία, διάφοροι φορεῖς τῆς πόλεως, ἐπιχειρηματίες, χορηγοί, Κληρικοί καὶ λαϊκοὶ ποὺ ἀνέλαβαν συγκεκριμένους ρόλους, προκειμένου ἡ ἱστορικὴ ἐπίσκεψις νὰ εἶναι —ἀπὸ πλευρᾶς ὀργανώσεως— ἄψογη!

Παράλληλα σχεδιάστηκαν καὶ ὁλοκληρώθηκαν σὲ διάστημα μόλις 6 μηνῶν σημαντικὰ ἀνακαινιστικὰ ἔργα στοὺς ἱεροὺς ναοὺς Μεταμορφώσεως τοῦ Σωτήρος

Ἰμμητοῦ κ. Γεώργιος, ἀναπληρούμενος ὑπὸ τοῦ Σεβ. Νικοπόλεως κ. Μελετίου.

ΣΥΜΒΟΥΛΙΑ

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΩΝ ΟΡΓΑΝΙΣΜΩΝ

1. ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΗ ΔΙΑΚΟΝΙΑ

α) Τακτικὰ Μέλη: 1) Ὁ Σεβ. Γόρτυνος καὶ Μεγαλοπόλεως κ. Θεόφιλος. 2) Ὁ Σεβ. Χίου κ. Διονύσιος.

β) Ἀναπληρωματικὰ Μέλη: 1) Ὁ Σεβ. Καισαριανῆς, Βύρωνος καὶ Ἰμμητοῦ κ. Γεώργιος. 2) Ὁ Σεβ. Μηθύμνης κ. Χρυσόστομος.

2. Τ.Α.Κ.Ε.

Πρόεδρος ὁ Μακ. Ἀρχιεπίσκοπος κ. Σεραφεῖμ. Ἀναπληρωτῆς αὐτοῦ ὁ Σεβ. Πατρῶν κ. Νικόδημος.

Τακτικὸν Μέλος ὁ Σεβ. Μεσογαίας καὶ Λαυρεωτικῆς κ. Ἀγαθόνικος, μὲ ἀναπληρωτὴν τὸν Σεβ. Ἐλευθερουπόλεως κ. Εὐδόκιμον.

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ

Πρόεδρος: Ὁ Σεβ. Μηθύμνης κ. Χρυσόστομος.

ΥΠΟΕΠΙΤΡΟΠΗ ΕΚΔΟΣΕΩΣ «ΔΙΠΤΥΧΩΝ»

Πρόεδρος: Ὁ Σεβ. Σερρῶν καὶ Νιγρίτης κ. Μάξιμος, ἀναπληρούμενος ὑπὸ τοῦ Σεβ. Ἐλευθερουπόλεως κ. Εὐδοκίμου.

ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ «ΕΚΚΛΗΣΙΑ»

Ἐποπτεύουσα Ἐπιτροπή: 1) Ὁ Σεβ. Γόρτυνος καὶ Μεγαλοπόλεως κ. Θεόφιλος. 2) Ὁ Σεβ. Ἱερισσοῦ, Ἀγ. Ὄρους καὶ Ἀρδαμερίου κ. Νικόδημος.

* Ἡ ἐκτεταμένη ἀφήγησις τῶν «Χρονικῶν» ἀπὸ τὶς ἐπισκέψεις τοῦ Πατριάρχου κ. Δημητρίου στὶς Ἡνωμένες Πολιτεῖες Ἀμερικής («Ἐκκλησία» 13/1-15.9.90 ἕως 11/1-15.7.91) καὶ στὸ Ἅγιον Ὄρος («Ἐκκλησία» 16/1.11.90 ἕως 8/15.5.91), καθὼς καὶ ἡ συντομωτέρα τὴν ἐπίσκεψιν τοῦ Πατριάρχου Μόσχας στὴν Κωνσταντινούπολη («Ἐκκλησία» 10/15.6.91 ἕως 12/1-15.8.91) καὶ τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Φινλανδίας στὴν Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος («Ἐκκλησία» 9/1.6.91 ἕως 11/1-15.7.91) ἐξηγοῦν τὴν καθυστέρηση δημοσιεύσεως τοῦ παρόντος Χρονικοῦ. Ζητοῦμε, πάντως, τὴν κατανόηση τῶν ἀγνωστῶν μας.

Βόλου και Εὐαγγελιστρίας Ν. Ἰωνίας τοὺς ὁποίους θὰ ἐπισκεπτόταν —κατὰ τὸ πρόγραμμα— ὁ Πατριάρχης καὶ ἡ Ἀκολουθία του. Συγκεκριμένα, μὲ εὐθύνη τῶν προέδρων τῶν Ἐκκλησιῶν Συμβουλίων ἀρχιμ. κ. Χρυσόστομου Παπαδοπούλου καὶ πρωτοπρ. κ. Θωμᾶ Συνοδίου ἀντίστοιχα, μὲ τὴ συναντίληψη τῶν Συμβουλίων τους καὶ τὴ γενναία ἀρωγὴ τῶν ἐνοριτῶν τους ἔγιναν τὰ ἐπόμενα. Στὴ Μεταμόρφωση: ὀλοκλήρωση τοῦ κωδωνοστασίου καὶ προμήθεια νέων καμπανῶν μὲ ἠλεκτροκίνητο μηχανισμό καὶ ὠρολόγιον, ἐξωτερικὸς ὑδροχρωματισμὸς τοῦ ναοῦ, ὀλοκλήρωση ἐσωτερικῆς ὀρθομαρμαρώσεως, ὀλοκλήρωση ξυλογλύπτου πολυελαίου, λουστράρισμα τέμπλου, κατασκευὴ ξυλογλύπτων παραθρονίων, ἀνακαίνιση ἀρχιερατικοῦ θρόνου, εὐτρεπισμὸς ἱεροῦ Βήματος, συντήρηση τοιχογραφιῶν, προμήθεια νέων χαλιῶν κ.λπ. Στὴν Εὐαγγελίστρια, μεταξὺ ἄλλων, ἔγιναν: ἀνακατασκευὴ τοῦ μαρμαρίνου δαπέδου, κατασκευὴ νέου προσκυνηταρίου, προμήθεια νέων πολυελαίων καὶ δύο μεγάλων μανουαλίων στὸν σολέα, ἀμμοκονίαμα τῶν ἐσωτερικῶν ἐπιφανειῶν τοῦ κωδωνοστασίου, παραγγελία νέας καμπάνας θάρους ἐνὸς τόνου, ἐλαιοχρωματισμὸς καὶ ὑδροχρωματισμὸς ὄλων τῶν ἐπιφανειῶν τοῦ ναοῦ καὶ τοῦ Πνευματικοῦ Κέντρου, ἡ ὀλοκλήρωση τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Μουσείου κ.ἄ.

Ἄφωγη ἦταν ἡ Ἱ. Μητρόπολη Δημητριάδος καὶ στὸν τομέα «δημοσίων σχέσεων». Ἐγκαίρως εἶχαν κληθεῖ νὰ παραστοῦν στὴν τελετὴ ὑποδοχῆς, στὴν πομπὴ καὶ στὴ Δοξολογία περὶ τίς 700 προσωπικότητες, μεταξὺ τῶν ὁποίων ὅλοι οἱ Μητροπολίτες τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος καὶ τῶν Ἐπαρχιῶν τοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου στὴν Ἑλλάδα, οἱ Ὑπουργοί, οἱ Δῆμαρχοι καὶ τὰ Δημοτικὰ Συμβούλια Μαγνησίας, τὰ Ἐκκλησιαστικὰ Συμβούλια Βόλου, Ν. Ἰωνίας, Ἀλμυροῦ καὶ Ἀγιάς, ὁ Κλῆρος, οἱ μοναχοὶ καὶ μοναχές καὶ οἱ Ἀρχεῖς τοῦ Νομοῦ Μαγνησίας, φορεῖς τῶν ἐπιστημονικῶν καὶ ἐπαγγελματικῶν συλλόγων, ἐκλεκτοὶ φίλοι τῆς Μητροπόλεως ἀπὸ τὴν Ἀθήνα, τὴ Θεσσαλονίκη, ἄλλες πόλεις καὶ τὸ ἐξωτερικόν, ἡ στρατιωτικὴ καὶ δικαστικὴ ἡγεσία καὶ φυσικὰ ἡ Α. Μ. ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Σεραφεῖμ καὶ ὁ Πρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως κ. Κων. Μητσοτάκης.

Ἄφιξη καὶ ὑποδοχὴ τοῦ Πατριάρχου.

Λίγο πρὶν ἀπὸ τὴν ἄφιξιν τοῦ Παναγιωτάτου Πατριάρχου κ. Δημητρίου καὶ τῆς Ἀκολουθίας του, ἔφθασε μὲ ἐλικόπτερο, στίς 10.00', ὁ Πρωθυπουργὸς κ. Κων. Μητσοτάκης, τὸν ὁποῖο ὑποδέχθηκαν ὁ Σεβ. Δημητριάδος κ. Χριστόδουλος, ὁ ὑπουργὸς Ἐθν. Ἀμύνης

κ. Ἰω. Βαρβιτσιώτης, ὁ νομάρχης Μαγνησίας κ. Γ. Διδάγγελος κ.ἄ.

Ἄλλα πλέον ἦταν ἔτοιμα, καθὼς ἡ θαλαμηγὸς «Πάρις», ποὺ ἔφερε τὸν Πατριάρχη καὶ τὴν Ἀκολουθία του, πλησίαζε στὴν προβλήτα τοῦ λιμένος Βόλου. Στὸ χῶρο πρὸ τοῦ Λιμεναρχείου εἶχαν στηθεῖ τρεῖς μεγάλες ἐξέδρες: Γιὰ τὸν Πατριάρχη, γιὰ τὴν Ἀκολουθία του καὶ γιὰ τοὺς ἐπισήμους. Σ' αὐτὴ, τὴν τρίτη ἐξέδρα, εἶχαν ἤδη λάβει θέσεις ὁ Β' Ἀντιπρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως καὶ ὑπουργὸς Δικαιοσύνης κ. Ἀθ. Κανελλόπουλος, οἱ ὑπουργοὶ κ. κ. Ἰω. Βαρβιτσιώτης, Γ. Σούρας, Βασ. Κοντογιαννόπουλος, Ἄρ. Παυλίδης, Ἀθ. Εἰσαγγεῖα, Σωτ. Χατζηγάκης, Καλλιόπη Μπουρδάρη, Ἄγγα Ψαρούδα - Μπενάκη, ὁ κ. Στέλιος Παπαθεμελιῆς ὡς ἐκπρόσωπος τοῦ Προέδρου τοῦ ΠΑΣΟΚ, ὁ Π. Σκοτεινιώτης, ὡς ἐκπρόσωπος τοῦ Συνασπισμοῦ, οἱ τοπικοὶ Βουλευτὲς κ.ἄ., καὶ οἱ Σεβ. Μητροπολίτες καὶ Θεοφ. Ἐπίσκοποι (κατ' ἀλφαβητικὴ σειρά): Ἀλεξανδρουπόλεως κ. Ἀνθιμος, Βαγδάτης κ. Κωνσταντῖνος, Γόρτυνος καὶ Μεγαλοπόλεως κ. Θεόφιλος, Γρεβενῶν κ. Σέργιος, Διδυμοτείχου κ. Νικηφόρος, Δωδώνης κ. Χρυσόστομος, Ἐδέσσης κ. Χρυσόστομος, Ζακύνθου κ. Παντελεήμων, Θεσσαλιώτιδος κ. Κλεόπας, Θήρας κ. Παντελεήμων, Ἱερισσοῦ κ. Νικόδημος, Καλαβρυτῶν κ. Ἀμβρόσιος, Καμπανίας κ. Κοσμάς, Καρπάθου κ. Ἀμβρόσιος, Καρπενησίου κ. Νικόλαος, Κερκύρας κ. Τιμόθεος, Κεφαλληνίας κ. Σπυρίδων, Κίτρους κ. Ἀγαθόνικος, Λαγκαδᾶ κ. Σπυρίδων, Λέρου κ. Νεκτάριος, Λευκάδος κ. Νικηφόρος, Λήμνου κ. Ἱερόθεος, Μεσογαίας κ. Ἀγαθόνικος, Μιλῆτου κ. Ἀπόστολος, Μηθύμνης κ. Χρυσόστομος, Μονεμβασίας κ. Εὐστάθιος, Μυτιλήνης κ. Ἰάκωβος, Ναυπάκτου κ. Ἀλέξανδρος, Νεαπόλεως κ. Διονύσιος, Εἰβάτης κ. Ἀγτώνιος, Ὀλύμπου κ. Δημήτριος, Πατρῶν κ. Νικόδημος, Πειραιῶς κ. Καλλίνικος, Πολυανῆς κ. Ἀμβρόσιος, Ρόδου κ. Ἀπόστολος, Ροδοστόλου κ. Χρυσόστομος, Σερρών κ. Μάξιμος, Σιναίου κ. Δαμιανός, Σισανίου κ. Ἀντώνιος, Τράλλεων κ. Ἰσίδωρος, Τρίκκης κ. Ἀλέξιος, Τριφυλίας κ. Στέφανος καὶ Φωκίδος κ. Ἀθηναγόρας.

Ἦταν παρόντες, ἐπίσης, οἱ ἐκπρόσωποι τῶν Τοπικῶν Ἀρχῶν, ἦτοι οἱ κ. κ. Δ. Τσιτουρίδης, περιφερειάρχης Θεσσαλίας, Γ. Διδάγγελος, νομάρχης Μαγνησίας, Μιχ. Κουντούρης, δήμαρχος Βόλου, Ἄνδρ. Βαλαχῆς, δήμαρχος Ν. Ἰωνίας, οἱ Ταξίαρχοι Γ. Χολέβας, Φίλ. Λουκόπουλος, Κ. Τουλιάς, ὁ λιμενάρχης κ. Παρασκευόπουλος, ὁ δ) ντῆς τῆς Ἀστυνομίας Λ. Μπασαρᾶς, ὁ Πρόεδρος τοῦ Πανεπιστημίου Θεσσαλίας καθηγ. κ. Π. Γέμτος καὶ τὰ μέλη τῆς Δ. Ε., οἱ δ) νταί

Ή Α. Θ. Παναγιώτης ὁ Οἰκουμενικός Πατριάρχης κ. Δημήτριος Α', συνοδευόμενος ἀπὸ τὸν οἰκείο ἱεράρχη Δημητριάδος κ. Χριστόδουλο καὶ Μέλη τῆς Συνοδείας του κατέρχεται τῆς θαλαμηγῶς, μετὰ τὴν ἀφιξή του στὸ Βόλο.

τῶν Δημοσίων Ὑπηρεσιῶν κ.λπ. Ἡ ἐκτεταμένη προκυριαία, οἱ ἐξώστες τῶν ἀπέγαντι πολυκατοικιῶν, οἱ πλησιέστεροι δρόμοι ἀπὸ τοὺς ὁποίους θὰ διερχόταν ἡ πομπή τοῦ Πατριάρχου ἦταν κατάμεστοι κυριολεκτικὰ ἀπὸ χιλιάδες ἐνθουσιῶντος λαοῦ, πού μὲ ἀνυπομονησία περίμεναν τὴ σεπτὴ Κορυφή τῆς Ὁρθοδοξίας.

Καὶ ἡ ὥρα ἔφθασε. Στὶς 10.15' περίπου ἡ θαλαμηγὸς «ΠΑΡΙΣ» πλεύρισε στὴν προβλήτα. Ἐπὶ τοῦ πλοίου τὸν καλωσόρισε ὁ Σεβ. Δημητριάδος. Κι ἐνῶ ἡ Α. Θ. Παναγιώτης κατερχόταν ἀπὸ τὴ θαλαμηγὸ, τὸ ἀντιτορπιλικὸ πού τὸν συνόδευε τιμητικὰ ἔρριχνε τὶς κεκανονισμένες βολές καὶ σιμῆνος πολεμικῶν τῆς 111 Π. Μ. πετοῦσε σὲ χαμηλὸ ὕψος. Τὸ λιμάνι τοῦ Βόλου εἶχε γεμίσει ἀπὸ ἀλιευτικὰ, λέμβους καὶ ἰστιοφόρα πού στὰ ἀνοιχτὰ τοῦ Παγασητικοῦ Κόλπου ὑποδέχθηκαν καὶ συνώδευσαν τιμητικὰ τὸ πλοῖο στὸ ὁποῖο ἐπέβαιναν ὁ Πατριάρχης.

Τὴν Α. Θ. Παναγιώτητα ὑποδέχθηκαν ὁ Πρωθυπουργὸς κ. Κων. Μητσοτάκης καὶ ἡ Α. Μ. ὁ Ἀρχιε-

πίσκοπος Ἀθηνῶν κ. Σεραφεῖμ. Κατόπιν ὁ Πατριάρχης μας, συνοδευόμενος καὶ ἀπὸ τὸν Σεβ. Δημητριάδος, ἐπιθεώρησε τὸ παρατεταγμένο ἄγγμα Στρατοῦ, Ἀεροπορίας καὶ Ναυτικοῦ κι εὐλόγησε τὴν Σημαία, χαιρέτισε τοὺς Ὑπουργούς, τὰ Μέλη τῆς Δ. Ι. Συνόδου καὶ τὴ Στρατιωτικὴ Ἡγεσία. Βαδίζοντας ἐπὶ τοῦ ἐρυθροῦ τάπητος, ἐν συνεχείᾳ, ὁ Πατριάρχης, ἀνῆλθεν ἐπὶ τῆς εἰδικῆς ἐξέδρας καὶ μαζί του ὁ Πρωθυπουργός, ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν, ὁ Σεβ. Χαλκηδόνος, ὁ Σεβ. Δημητριάδος, ὁ Δήμαρχος Βόλου κ. Μιχ. Κουντούρης, ὁ Μέγας Ἐδεργέτης τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου κ. Παναγιώτης Ἀγγελόπουλος καὶ ὁ Ἀρχιγραμματεὺς τοῦ Πατριαρχείου κ. Μελίτων. Ὁ Πατριάρχης εὐλογεῖ, ἐπίσημοι καὶ λαὸς χειροκροτοῦν ἀδιάκοπα, τηλεοπτικὰ συνεργεῖα καὶ φωτορεπόρτερς ἀπαθανατίζουν τὶς στιγμὲς. Θέαμα καὶ θέμα ἀνεπαγάληπτο, συγκινητικό! Ὁ Πατριάρχης τοῦ Γένους ἐκεῖ, ἐπὶ τῆς ἐξέδρας, γὰ συνδέει τὸ δύσκολο παρὸν μὲ τὸ ἐνδοξο παρελθόν, γὰ ἀναρριπίζει περασμένα μεγαλεῖα, γὰ δίνει θάρρος καὶ ἐλπίδα...

Ἐπὶ τῆς εἰδικῆς ἐξέδρας ὁ Πατριάρχης εὐλογεῖ ἐπισήμους καὶ λαό, ἀμέσως μετὰ τὴν ἀφιξή του.

Ἀκολούθησε ἡ προσφώνηση τοῦ Δημάρχου Βόλου κ. Μιχ. Κουντούρη, ὁ ὁποῖος εἶπε:

Παναγιώτατε,

Ἡ πόλη τοῦ Βόλου ἀλλὰ καὶ οἱ πολῖτες ὅλης τῆς Μαγνησίας ζοῦν σήμερα μιὰ ὑπέροχη κατανυκτικὴ στιγμή, καθὼς ὑποδέχονται γιὰ πρώτη φορὰ στὴν ἱστορία τῆς περιοχῆς μας τὸν σεπτὸ Προκαθήμενο τῆς Ὁρθοδοξίας, τὸν Πατριάρχη τοῦ Γένους, πὸν συμβολίζει μέσα στοὺς αἰῶνες τοὺς καινοὺς καὶ τὰ πάθη τοῦ Ἑλληνισμοῦ. Εἴμαστε ἰδιαίτερα εὐτυχεῖς πὸν σὰς ἔχουμε κοντὰ μας, νὰ παιᾶτε τὴ γῆ τῆς Μαγνησίας καὶ νὰ εὐλογεῖτε τὸ Λαὸ μας. Ἐνα λαὸ με πλούσιες καὶ δημιουργικὲς ἐπιδόσεις σὲ ὅλους τοὺς τομεῖς, με ἔντιονους κοινωνικοὺς καὶ δημοκρατικοὺς ἀγῶνες καὶ ἀντίστοιχες, βέβαια, κατακτήσεις, με μεγάλη πνευματικὴ παράδοση καὶ κορυφαῖες παρουσίες στὸν χῶρο τοῦ πνεύματος, ἕνα λαὸ πὸν ξέρει νὰ συνδυάζει τὸν παραγωγικὸ δυναμισμό του με τὴν προσήλωσή του στὴν προστασία τοῦ περιβάλλοντος, τὴν πρόοδο με τὴν παράλληλη ἀνῆθηση τῶν πολιτιστι-

κῶν ἀξιῶν καὶ τὴν ἀποφασιστικὴ συμβολή του στὸ πολιτιστικὸ γίνεσθαι τῆς χώρας μας.

Ὅταν πρὶν λίγο σὰς ἀντικρούσαμε, Παναγιώτατε, νὰ προσεγγίζετε με τὸ πλοῖο σας στὴν προκυμαία τοῦ Βόλου, ἐρχόμενος μέσω τοῦ Ἁγίου Ὄρους, ἀπὸ τὴν Πόλη ὅπου ἡ Ρωμοσύνη ἔχει ἀφήσει ἕνα πολύτιμο κομμάτι ἀπὸ τὴν ψυχὴ της, δὲν μπορέσαμε νὰ μὴ φέρομε στὴν μνήμη μας τοὺς Ἀργοναῦτες, με τὴν μυθικὴ Ἀργώ, πὸν ἀπὸ τὸ ἴδιο αὐτὸ σημεῖο ξεκίνησαν πρὶν χιλιάδες χρόνια γιὰ νὰ ἐξερευνήσουν τὶς ἀκτὲς τῆς Προποντίδας, νὰ ἐπικοινωνήσουν με ἄλλους Λαοὺς καὶ νὰ γνωρίσουν τὰ ἔθνη τους, γιὰτὶ οἱ πρόγονοὶ μας ἤξεραν ὅτι μόνο με τὴν ἐπικοινωνία με ἄλλους Λαοὺς καὶ ἄλλους τρόπους ζωῆς μποροῦσαν νὰ διευρύνουν τοὺς ὁρίζοντές τους καὶ νὰ ἐμπλουτίζουν τὰ δικά τους πρότυπα. Ὅπως, ἐπίσης, δὲν μπορέσαμε νὰ μὴν φέρομε στὴν μνήμη μας τὸν ἐθνομάρτυρα καὶ ἐθνεγέστη Ρήγα Βελεστινῆ, πὸν ἀπ' αὐτὰ ἐδῶ τὰ χῶματα ξεκίνησε τὸ μεγάλο καὶ χωρὶς γυρισμὸ τυξίδι του γιὰ τὴν ἀφύπνιση καὶ τὴν συνεργασία τῶν

Ὁ Δήμαρχος Βόλου κ. Μιχαήλ Κουντούρης προσφωνεῖ τὸν Πατριάρχη, ἐπὶ τῆς εἰδικῆς ἐξέδρας.

λαῶν τῆς Βαλκανικῆς στὴν κοινὴ προσπάθεια τῆς ἀποτίναξης τοῦ ὀθωμανικοῦ ζυγοῦ.

Νὰ εἶστε βέβαιος διὰ τὸ πέρασμά σας ἀπὸ τὴν πόλιν μας θὰ μείνει γιὰ πάντα βαθιὰ χαραγμένο στὴν μνήμη μας. Μᾶς δώσατε τὴν εὐκαιρία σήμερον νὰ ἐκφράσουμε ὅλοι ἐμεῖς πὸν κατοικοῦμε στὴν πόλιν τοῦ Βόλου καὶ τὸ Νομὸ Μαγνησίας τὸν βαθύτατο σεβασμὸ μας στὶς ἀξίες πὸν ἐκφράζετε ὡς Πνευματικὸς Ἡγέτης τῆς Ὁρθοδοξίας, ἀλλὰ καὶ τὸ σεβασμὸ μας στὴν δική Σας Προσωπικότητα, πὸν μὲ τὸ ἀπαράμιλλο ἦθος Σας δίνετε μία νέα διάσταση στὸν φιλειθνηρικὸ ρόλο τῆς Ὁρθοδοξίας καὶ τοῦ Ἑλληνισμοῦ καὶ μία σημαντικὴ ὄψη στὴ σύσφιγξη τῶν σχέσεων τῶν λαῶν καὶ στὴν ἀνάπτυξη τῆς ἐπικοινωνίας τους.

Κανεὶς δὲν μπορεῖ νὰ ἀμφισβητήσῃ σήμερον διὰ ἢ Ὁρθοδοξία, μὲ τὶς πλούσιες ἠθικὲς καὶ ἀγωνιστικὲς τῆς παραδόσεις ἀποτελεῖ ἕναν συνεκτικὸ ἰσθμὸ τῆς ἐθνικῆς μας ἐπόστασης καὶ τῆς πολιτιστικῆς μας ταυτότητας καὶ διὰ ἢ συνειδητὴ πορεία μας πρὸς τὴν

εὐρωπαϊκὴ δλοκλήρωση μπορεῖ νὰ ἀνοίξει νέους ὁρίζοντες καὶ νὰ καταστήσῃ γόνιμη τὴ συνάντησή μας μὲ τοὺς ἄλλους εὐρωπαϊκοὺς Λαοὺς, μόνον ἂν ἀξιοποιήσουμε σωστὰ τὴν ἐλληνικὴ ἐμπειρία ἀπὸ τὴν κλασσικὴ ἀρχαιότητα μὲ τὸν ἀνθρωποκεντρικὸ καὶ βαθύτατα φιλειθνηρικὸ καὶ δημοκρατικὸ χαρακτήρα τῆς, παράλληλα μὲ τὶς ἀξίες τῆς ὀρθόδοξης παράδοσης ἥπως αὐτὲς ἐμπλουτίστηκαν ἀπὸ τοὺς ἀγῶνες καὶ τὸ ἀντιστασιακὸ πνεῦμα τοῦ Λαοῦ μας.

Ἄς μὴν ξεχνοῦμε διὰ ἢ Ἐκκλησία καὶ ὁ Δῆμος ἀποτελοῦν ἀλληλένδετες ἐνότητες ζωῆς, ἤδη ἀπὸ τὴ δημοκρατικὴ παράδοση τῶν ἀρχαίων ἐλλήνων, πὸν μέσα ἀπὸ μία ἐκκλησία τοῦ Δήμου οἱ πολῖτες τῆς Ἀθῆνας καὶ τῶν ἄλλων δημοκρατικῶν πόλεων, μπορούσαν νὰ ἐκφράζον τὶς πολιτικὲς τους δοξασίες καὶ τὶς ἐσώτερες πνευματικὲς τους ἀνάγκες, καθὼς βέβαια καὶ νὰ συμμετέχον ἐνεργὰ στὴν λήψη τῶν ἀποφάσεων πὸν ἀφοροῦσαν τὴν πόλιν τους. Ἡ Ὁρθοδοξία μὲ τὸν λαϊκὸν χαρακτήρα τῆς δέχθηκε στὸν δικὸν τῆς τρόπο ζωῆς, τὶς πραγματικότητες αὐτὲς καὶ

συνέβαλε στην επιβίωση συμμετοχικῶν μορφῶν δημοκρατίας, πὸν ἀποτελοῦν ἀναμφισβήτητα πολύτιμη παρακαταθήκη.

Παναγιώτατε,

Ἐξ ὀνόματος τῆς πόλης μας καὶ ὑστερα ἀπὸ ὁμόφωνη ἀπόφαση τοῦ Δημοτικοῦ Συμβουλίου, ὡς Δήμαρχος τοῦ Βόλου σὰς παρακαλῶ νὰ δεχθεῖτε τὴν ἱστορική τιμὴ πὸν ἡ ἱστορική αὐτὴ πόλη σὰς προσφέρει: Τὸ χρυσὸ τῆς μετάλλιο πὸν μὲ περισσὴ φειδῶ ἀπονέμει μόνο σὲ ἐξαιρετες προσωπικότητες πὸν τιμοῦν τὸ Ἔθνος καὶ γράφουν ἱστορία. Στὰ πρόσωπα αὐτὰ ἀναμφίβολα συγκαταλέγεται καὶ ἡ Παναγιώτατά Σας καὶ Τὴν παρακαλῶ ὄχι μόνο νὰ εὐαρεστηθεῖ καὶ νὰ μοῦ ἐπιτραπῆ νὰ τῆς ἐγχειρίσω τὸ διάσημο τῆς διάκρισης αὐτῆς, ἀλλὰ καὶ νὰ ἐλλογήσει τὴν πόλη καὶ τοὺς πολῖτες τῆς Μαγνησίας γιὰ νὰ συνεχίσουμε τοὺς ἀγῶνες μας γιὰ μία ἀληθινὰ ἀνθρώπινη κοινωνία μὲ ζωντανούς κοινοτικούς δεσμούς, μέσα στὴν ὁποία οἱ ἄνθρωποι θὰ μποροῦν νὰ συγχωνεύσουν τὶς βαθεῖς προσωπικὲς τοὺς ἐπιθυμίες μὲ ἀνώτερα κοινωνικὰ ἰδανικά.

Καλῶς ἤλθατε, Παναγιώτατε.

Τελειώνοντας τὴν προσφώνησή του ὁ Δήμαρχος ἀπέγειρε στὸν Πατριάρχη τὸ χρυσὸ Μετάλλιο τῆς Ἡέλεως (τὸ τρίτο πὸν ἀπονέμεται μέχρι τώρα ἀπὸ τὸν Δῆμο), ἐν μέσῳ θερμῶν χειροκροτημάτων τῶν παρισταμένων.

Ὁ Πατριάρχης ἀντιφώνησε καὶ ἀπευθυνόμενος πρὸς τὸν Δήμαρχο, τοὺς ἐπισήμους καὶ τοὺς εὐλαβεῖς Χριστιανούς, ἔκανε τὸν ἀκόλουθο χαιρετισμό:

Μακαριώτατε, ἐξοχώτατε κύριε Πρωθυπουργέ, Ἱερώτατε Ἁγίε Δημητριάδος καὶ λοιποὶ σεβάσμιοι ἐν Χριστῷ Ἀδελφοί, ἐξοχώτατοι κύριοι Ὑπουργοί, Βουλευταί, κ. Δήμαρχε, καὶ λοιποὶ ἀξιωματοῦχοι τοῦ Κράτους, Φιλόχριστε Λαέ.

Ἰδιαιτέρων ὅλων χαρὰν καὶ συγκίνησιν βαθεῖαν αἰσθανόμεθα ἰστάμενοι καὶ πάλιν ἐπὶ τοῦ ἐδάφους τῆς πεφιλημένης θυγατρὸς καὶ ἀδελφῆς Ἀγιοπάτης Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, τὴν ὁποῖαν ἠξιώθημεν νὰ ἐπισκεφθῶμεν ἐπισήμως πρὸς τριετίας. Οἱ ἐπὶ μακρὰν σειρὰν αἰῶνων σφρηγιστηθέντες μεταξὺ τῆς Μητρὸς Ἀγίας τοῦ Χριστοῦ Μεγάλης Ἐκκλησίας καὶ τῆς Ἐκκλησίας αὐτῆς, δεσμοὶ πίστεως κοινῆς, ἀλλὰ καὶ γλώσσης καὶ Γένους, καθιστοῦν τὴν ἐπίσκεψιν ἡμῶν αὐτὴν πηγὴν ποικίλων αἰσθημάτων ἱκανοποιήσεως καὶ χαρᾶς.

Τὰ αἰσθήματα ἡμῶν ταῦτα προσλαμβάνουν ἰδιαιτέρων σημασίαν κατὰ τὴν παροῦσαν ἐπίσκεψιν τῆς ἡ-

μῶν Μετρίότητος, διότι προερχόμεθα ἐξ Ἀγίου Ὁρους καὶ πορευόμεθα πρὸς Μετέωρα. Ἡ ἐπίσκεψις ἡμῶν εἰς τὸ Ἀγιώνυμον Ὄρος, τὴν κορυφαίαν αὐτὴν μοναστικὴν Πολιτείαν συνόλης τῆς Ὁρθοδοξίας, μᾶς ἔφερε πλησίον τῶν ἐκεῖ ἱερῶς ἡσυχάζοντων πνευματικῶν ἡμῶν τέκνων καὶ μᾶς παρέσχε τὴν εὐκαιρίαν νὰ προσκνηθῶμεν τὸν καθηγιασμένον ἀπὸ τὰς προσευχὰς καὶ τὰ δάκρυα ἀναριθμητῶν ἁγίων ἱερῶν ἐκεῖνον χώρον. Ἀπὸ τὴν ἐπίσκεψιν ἐκεῖνην ἠντλήσαμεν δύναμιν καὶ πίστιν εἰς τὴν πνευματικὴν δύναμιν τῆς Ὁρθοδοξίας, μίαν δύναμιν ἡ ὁποία τελειοῦται ἐν τῇ ἀσθενείᾳ καὶ τῇ ταπεινώσει, δύναμιν τὴν ὁποῖαν δὲν δύναται κανεὶς εὐκόλως νὰ κατανοήσῃ, καὶ τῆς ὁποίας ὅμως ὁ κόσμος ἔχει μεγάλην ἀνάγκην πάντοτε, καὶ μάλιστα εἰς τὰς ἡμέρας μας.

Ἦδη πορευόμενοι, σὺν Θεῷ, πρὸς ἓνα ἄλλο μέγα καὶ ἱστορικὸν κέντρον τοῦ Ὁρθοδόξου Μοναχισμοῦ, τῇ εὐγενεῖ προσκλήσει τοῦ Ἱερωτάτου Μητροπολίτου τῆς θεοσώστου ἐκεῖνης ἐπαρχίας, ἐπισκεπόμεθα μίαν τοπικὴν Ἐκκλησίαν, ἡ ὁποία ζῆ καὶ κινεῖται δραστηρίως ἐν τῷ κόσμῳ, χωρὶς νὰ λησμονῆ, οὐδ' ἐπὶ στιγμὴν ὅτι δὲν εἶναι «ἐκ τοῦ κόσμου». Ὅντως ἡ Ἱερά Μητρόπολις Δημητριάδος ὑπὸ τὴν ἡγεσίαν τοῦ ἀξίου ποιμενάρχου αὐτῆς καὶ ἀγαπητοῦ ἡμῖν ἐν Χριστῷ ἀδελφοῦ κυρίου Χριστοδούλου, ἀγωνίζεται ἐν τῷ κόσμῳ πλησίον τοῦ λαοῦ τοῦ Θεοῦ, μεριμνῶσα διὰ τὰς πνευματικὰς αὐτοῦ ἀνάγκας εἰς μίαν ἐξόχως δύσκολον ἐποχὴν, δίδουσα πρὸς πάντας τὴν καλὴν μαρτυρίαν.

Χαιρόμεθα, διότι ἀξιούμεθα νὰ ἐπισκεφθῶμεν τὴν Ἐκκλησίαν αὐτὴν, καὶ εὐχαριστοῦμεν, Ἱερώτατε ἀδελφὲ ἅγιε Δημητριάδος, διὰ τὴν εὐγενικὴν ὑμῶν πρόσκλησιν. Ἀπὸ τῆς θέσεως αὐτῆς ἀπευθύνομεν τὴν πατρικὴν καὶ Πατριαρχικὴν ἡμῶν εὐλογίαν πρὸς τὰ πιστὰ τέκνα τῆς Ἱερᾶς ὑμῶν Μητροπόλεως, περιπυσσόμενοι ἐν ἀγάπῃ πολλῇ τὴν τε ὑμετέραν φίλην Ἱερότητα καὶ τὸ προσφιλὲς ποίμνιον αὐτῆς.

Ἡ πόλις τοῦ Βόλου, ταῖς συντόνους προσπαθείαις πάντων τῶν ὑπευθύνων φορέων τῆς ἐντίμου Ἑλληνικῆς Πολιτείας καὶ τῶν ἐκπροσώπων αὐτῆς ἐνταῦθα, ἀναπτύσσεται καὶ ἐξελίσσεται εἰς κέντρον σπουδαίων δραστηριοτήτων ἴσων εἰς τὴν οικονομικὴν ὅσον καὶ εἰς τὴν καθόλου πολιτιστικὴν καὶ πνευματικὴν ζωὴν τῆς Ἑλλάδος. Εἶναι γνωστὴ ἡ μακρὰ παράδοσις διανοήσεως καὶ τέχνης, τὴν ὁποῖαν ἔχει νὰ ἐπιδείξῃ ἡ πόλις αὐτὴ. Σήμερον διαδραματίζει καὶ ἰδιαίτερον ρόλον ὡς κρῖκος συνδετικὸς μεταξὺ τῆς Εὐρώπης καὶ τῆς Μέσης Ἀνατολῆς διὰ τοῦ περιφῆμου λιμένος τῆς. Ταῦτα πάντα τὴν καθιστοῦν μίαν

Ἀρχιερεῖς τοῦ Θρόνου καὶ ἄλλοι Κληρικοὶ τῆς Πατριαρχικῆς Ἀκολουθίας, ἐπὶ τῆς εἰδικῆς γι' αὐτοὺς ἐξέδρας.

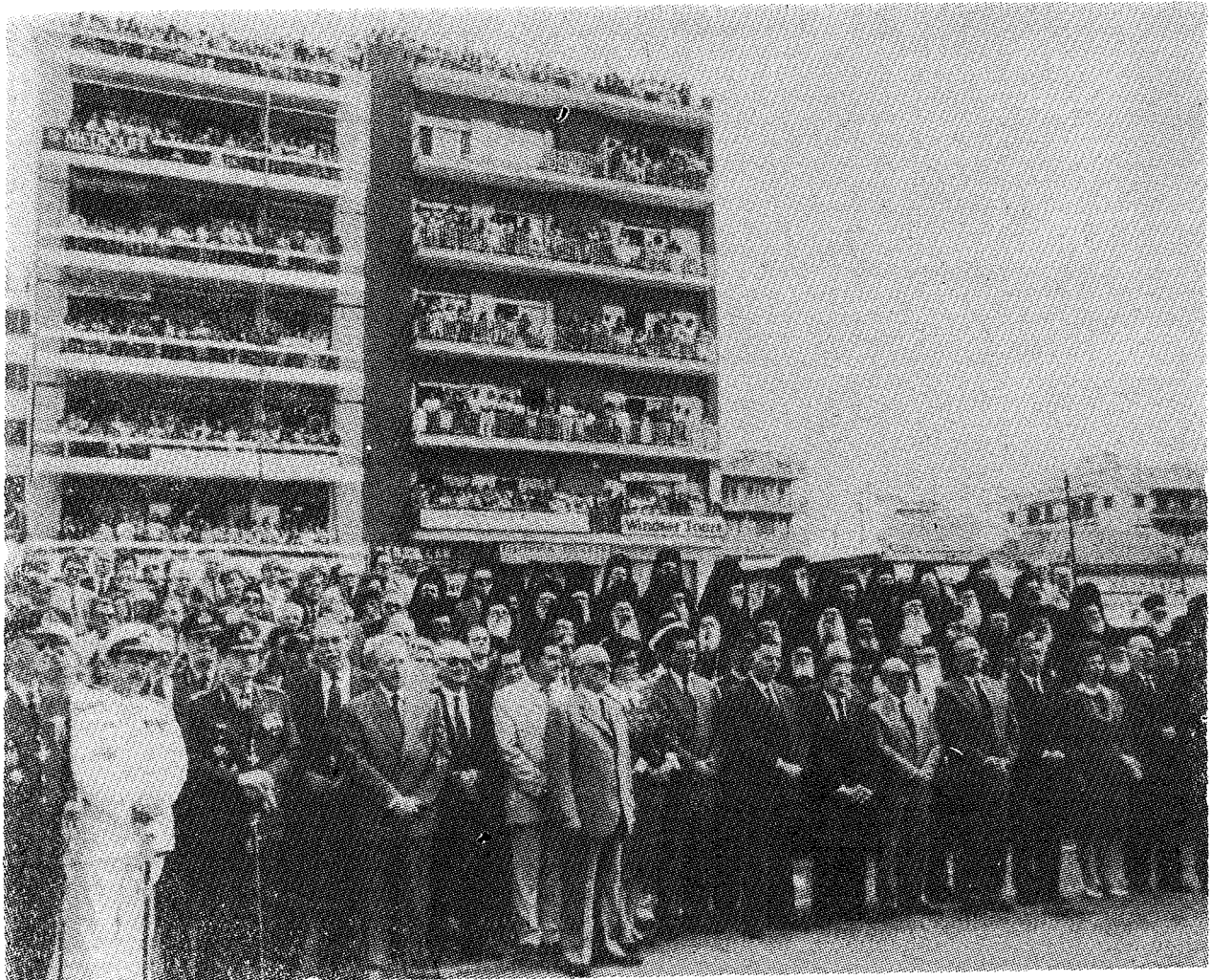
πόλιν ἀξιόλογον ὄχι μόνον διὰ τὸν χῶρον τῆς Ἑλλάδος, ἀλλὰ καὶ διὰ τοὺς ἄλλους λαούς. Διότι οἱ λαοὶ κινουῦνται σήμερον πρὸς τὴν ἐνότητα, καὶ διὰ τοῦτο κάθε κρῖκος συνδεικνύει μετὰ τῶν προσλαμβάνει ἰδιάζουσας σημασίας. Ὡς κέντρον πολιτισμοῦ ὄχι μόνον ὕλικου ἀλλὰ καὶ πνευματικοῦ ἡ πόλις αὕτη ἀποτελεῖ καὶ δύναται ν' ἀποτελέσῃ χῶρον παγκοσμίου ἀκτινοβολίας καὶ παράγοντα εἰρήνης καὶ φιλίας εἰς τὸν κόσμον. Εὐχόμεθα πάσαν ἀπὸ Κυρίου δύναμιν καὶ εὐλογίαν εἰς τὸν λαὸν τῆς Ἑλλάδος ἐν τῷ συνόλω του. Εἴμεθα συγκινημένοι καὶ εὐγνώμονες διὰ τὴν θεομὴν ὑποδοχὴν αὐτὴν, τὴν ὁποίαν μᾶς ἐπεφυλάξατε Ἐκκλησία καὶ Πολιτεία καὶ Λαὸς τοῦ Θεοῦ, καὶ τὴν ὁποίαν μεγάλως ἐκτιμῶμεν.

Ὁ Θεὸς ἅς σκέπη τὴν εὐλογημένην αὐτὴν πόλιν, ἅς ἀγαθή, εὐλογῆ δὲ καὶ ἐνισχύη πάντας ὑμᾶς. Ἀμήν».

Ἡ μεγαλειώδης πομπή.

Μετὰ τὸν χαιρετισμὸ τοῦ Πατριάρχου, ποὺ καλύφθηκε ἀπὸ ζωηρὰ χειροκροτήματα, ξεκίνησε ἡ πομπή,

μὲ κατεύθυνση τὸν ἱερό ναὸ Μεταμορφώσεως, ὅπου θὰ ἐτελεῖτο ἡ ἐπίσημη Δοξολογία. Προηγούνταν ἀστυνομικοὶ, τὰ ἐξαπτέρυγα καὶ τὰ λάβαρα καὶ, κατ' ἀντιστοιχείαν, ὁ ἱερός Κληρὸς τῆς Μητροπόλεως μὲ ἐπιτραχήλι καὶ φελώνιο. Ἀκολουθοῦσαν: ἡ Φιλαρμονικὴ τοῦ Δήμου, ἡ Πατριαρχικὴ Ἀκολουθία, περιπολικὸ τῆς Ἀστυνομίας, τὸ ἀνοικτὸ αὐτοκίνητο στὸ ὁποῖο ἐπέβαιναν ἡ Α. Θ. Παναγιότης ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης κ. Δημήτριος καὶ ἡ Α. Μ. ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν κ. Σεραφεῖμ, καὶ ἔπονταν πεζή, ὁ κ. Πρωθυπουργός, ἐν μέσῳ τῶν Σεβασμ. Μητροπολιτῶν Χαλκηδόνος κ. Βαρβολομαίου καὶ Δημητριάδος κ. Χριστοδούλου καὶ τῶν κ.κ. Παν. Ἀγγελοπούλου καὶ Κων. Λούλη, Διοικητοῦ τοῦ Ἁγίου Ὄρους, ἐνῶ ἀμέσως μετὰ ἔρχονταν οἱ ὑπουργοί, οἱ μητροπολίτες, οἱ λοιποὶ προσκεκλημένοι καὶ χιλιάδες λαοῦ. Στὰ πεζοδρόμια, τοὺς ἐξώστες, τίς ταρατσες, πάνω στὰ δένδρα καὶ σὲ ὅποιον σημεῖο προσφερόταν γιὰ τὸν σκοπὸ αὐτό, χιλιάδες ἀνθρώπων ποὺ ἐπιθυμοῦσαν νὰ ἴδουν ἀπὸ κοντὰ —οἱ τυχερότεροι— ἢ ἔστω καὶ ἀπὸ κάποια ἀπόσταση τὸν Πατριάρχη μας. Μέλη τῆς Χριστιανικῆς Νεολαίας

Ἐκπρόσωποι ὄλων τῶν Ἀρχῶν καὶ πλήθη χριστιανῶν ἔδωκαν τὸ παρὼν στὴν ἀφιξὴ καὶ ὑποδοχὴ τοῦ Πατριάρχου μας.

Δημητριάδος ἔρραιναν μὲ ἀνθη τὸν ὑψηλὸ ἐπισκέπτη, πού εὐλογοῦσε ἀδιάκοπα.

Ἡρὸ τοῦ Δημοτικοῦ Ὁδείου εἶχε παραταχθεῖ ἡ Χριστιανικὴ Νεολαία Δημητριάδος (ΧΝΕΔ) μὲ σημαίες, δικεφάλους καὶ τὰ λάβαρα της, ἐνῶ ἡ χορωδία τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Λυκείου Βόλου, ὑπὸ τῆ διεύθυνση τοῦ καθηγητοῦ κ. Μιχ. Μελέτη, ἔψαλε τὸ «Ἐξομολογήσθε...» σὲ ἀγιορειτικὸ ὅφος. Στὴ συνέχεια, ἀντιπροσωπεῖα νέων τῆς ΧΝΕΔ πρόσφερε στὸν Πατριάρχη ἓνα ἀργυρὸ Σταυρὸ εὐλογίας, ὃ δὲ ἐπικεφαλῆς της κ. Ἰω. Ἀποστολίδης εἶπε πρὸς τὸν Πατριάρχη:

Παναγιώτατε,

Ἐκπροσωποῦντες τὶς χιλιάδες τῶν νέων πού συγκροτοῦν τὴν χριστιανικὴ νεολαία τῆς Ἱ. Μητροπόλεως Δημητριάδος σὰς προσφέρουμεν νίκως ἐν εἶδει συμβολικοῦ δώρου τὸν σταυρὸν τοῦτον καὶ σὰς παρακαλοῦμεν νὰ εὐαρεστηθῆτε νὰ τὸν ἀποδεχθῆτε καὶ νὰ εὐλογῆσθε δι' αὐτοῦ τὰ χριστιανικὰ νειάτα τῆς το-

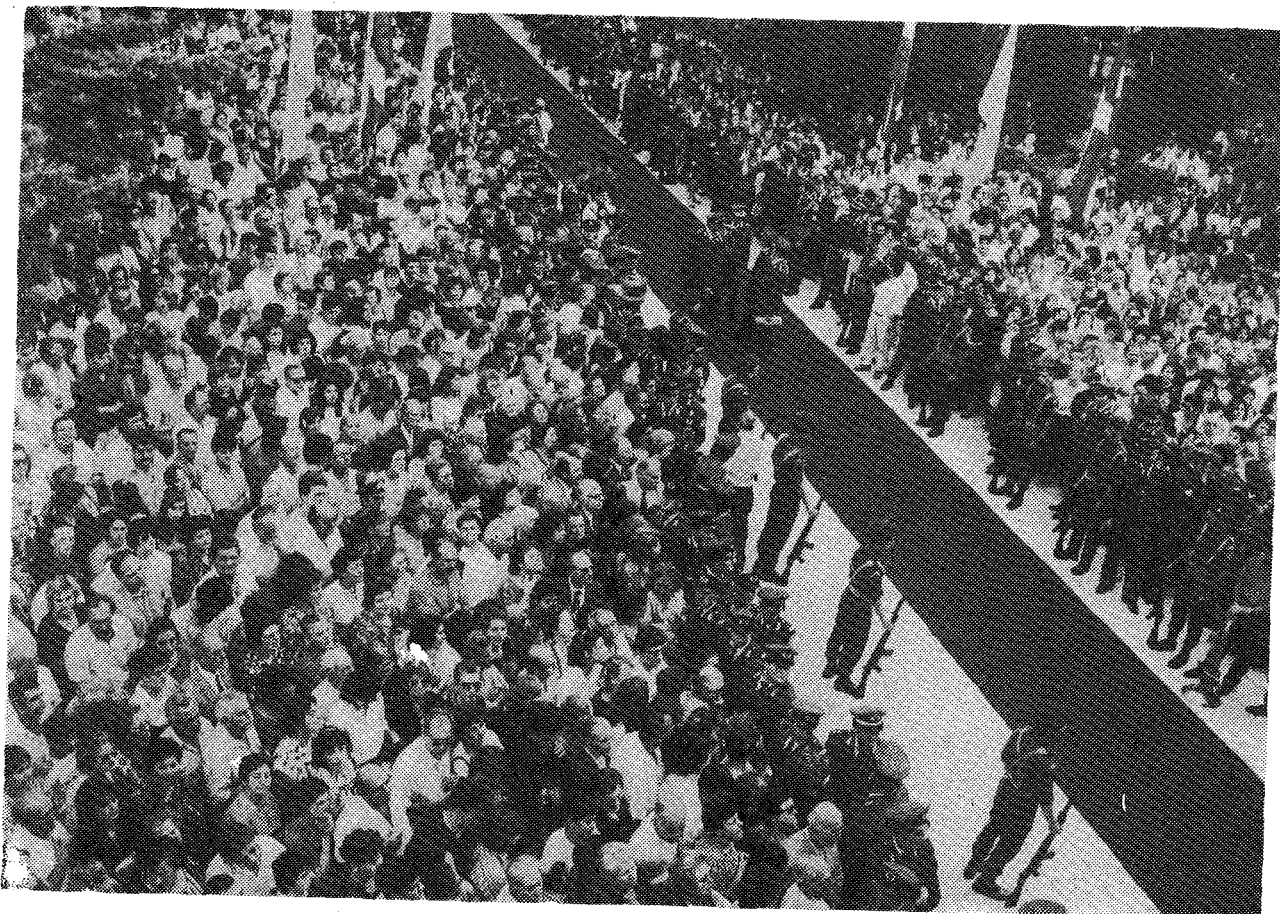
πικῆς μας Ἐκκλησίας, τὰ ὁποῖα σὰς διαβεβαίουν ὅτι μὲ τὴν δύναμιν αὐτῆς τῆς εὐλογίας θὰ συνεχίσουν τὸν καλὸν ἀγῶνα τῆς πίστεως.

Μὲ τὸν Σταυρὸ αὐτὸ ὁ Πατριάρχης ἄρχισε νὰ εὐλογεῖ τοὺς νέους, ἐνῶ ἡ χορωδία ἔψαλε τρεῖς φορές τὴ Φήμη του: «Δημητρίου τοῦ Παναγιωτάτου καὶ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου, πολλὰ τὰ ἔτη».

Στὸ σημεῖο αὐτὸ ὁ Πατριάρχης περιεδλήθη τὸν ἀρχιερατικὸ μανδύα καὶ ἔλαβε τὴν ἀρχιερατικὴν ράβδο, συνέχισε δὲ πεζοπορώντας μὲ κατεύθυνση τὸν ἱερὸ γὰρ Μεταμορφώσεως, διὰ τοῦ πεζοδρόμου, εὐλογώντας ἀσταμάτητα καὶ κατασυχνημένως τοὺς ἀμέτρητους χριστιανούς πού τὸν ἐπευφημοῦσαν, τὸν ἔρραιναν μὲ ἀνθη, προσπαθοῦσαν νὰ ἐγγίσουν τὸ τίμιο ράσο του...

Ἡ ἐπίσημη Δοξολογία στὸ γὰρ Μεταμορφώσεως.

Ἡ τάξι καὶ ἡ ἀψογὴ ὀργάνωσις ἦταν ἐμφανέστατη καὶ μέσα στὸν εὐρύχωρο γὰρ τῆς Μεταμορφώσεως:

Εύγλωττη εικόνα τοῦ πλήθους πού ἐσπευσε νά ὑποδεχθεῖ τή σεπτῆ Κορυφή τῆς Ὁρθοδοξίας.

Στόν Σωλεύα ὁ θρόνος γιά τόν Πατριάρχη, ἐνῶ δεξιά καί ἀριστερά του δύο παραθρόνια εἶχαν τοποθετηθεῖ γιά τόν Ἀρχιεπίσκοπο καί τόν Πρωθυπουργό ἀντίστοιχα. Εἰδική ἐξέδρα εἶχε τοποθετηθεῖ ἀπέναντι ἀπό τόν Πατριάρχη γιά τὰ μέλη τῆς Ἀκολουθίας του καί δεξιά τοῦ Ἀρχιεπισκόπου οἱ θέσεις γιά τοὺς ὑπουργούς. Οἱ Σεβ. Συνοδικοί στέκονταν στίς βαθμίδες τοῦ Ἱεροῦ Βήματος, οἱ λοιποὶ Μητροπολίτες στό δεξιό κλίτος, ἡ πολιτική καί στρατιωτική ἡγεσία στό ἀριστερό.

Εἰσερχομένου τοῦ Πατριάρχου στόν ἱερό ναό, ὁ Μέγας Βυζαντινός χορός Ἱεροφαιτών τοῦ Βόλου, ὑπὸ τῆ διεύθυνση τοῦ πρωτοψάλτου κ. Ἰω. Σχώρη ἔψαλε τὸ «Ἄξιόν ἐστιν». Ἡ σεπτῆ Κορυφή τῆς Ὁρθοδοξίας προσκύνησε τὴν θαυματουργὴ εἰκόνα τῆς Παναγίας Εὐειᾶς, πού ἐκομίσθη εἰδικά γιά τὸ σκοπὸ αὐτό, εἰσήλθε στό Ἅγιο Βῆμα καί περιβεβλημένος ὠμόφορο καί ἐπιτραχήλι ἐξήλθε στόν Σωλεύα, εὐλόγησε τὸν περιεστῶτα λαό, ἐνῶ ὁ χορὸς ἔψαλε τὸ «Εἰς πολλὰ ἔτη, Δέσποτα». Ἀνῆλθε κατόπιν στό Θρόνο γιά τὴν ἐπίσημη Δοξολογία, στήν ὁποία μετείχαν οἱ ἀρχιεπίσκοποι

κ. κ. Θεόκλητος Κουμαριανός, Καλλίνικος Μεταξογιάννης καί Χρυσόστομος Παπαδόπουλος, οἱ πρωτοπρεσβύτεροι Θωμᾶς Συνοδινός καί Θεόδωρος Μπατάκας καί οἱ διάκονοι Χριστοφόρος Καρδατζής, Χρῆστος Μιχαηλίδης καί Χαρίλαος Παπαγεωργίου.

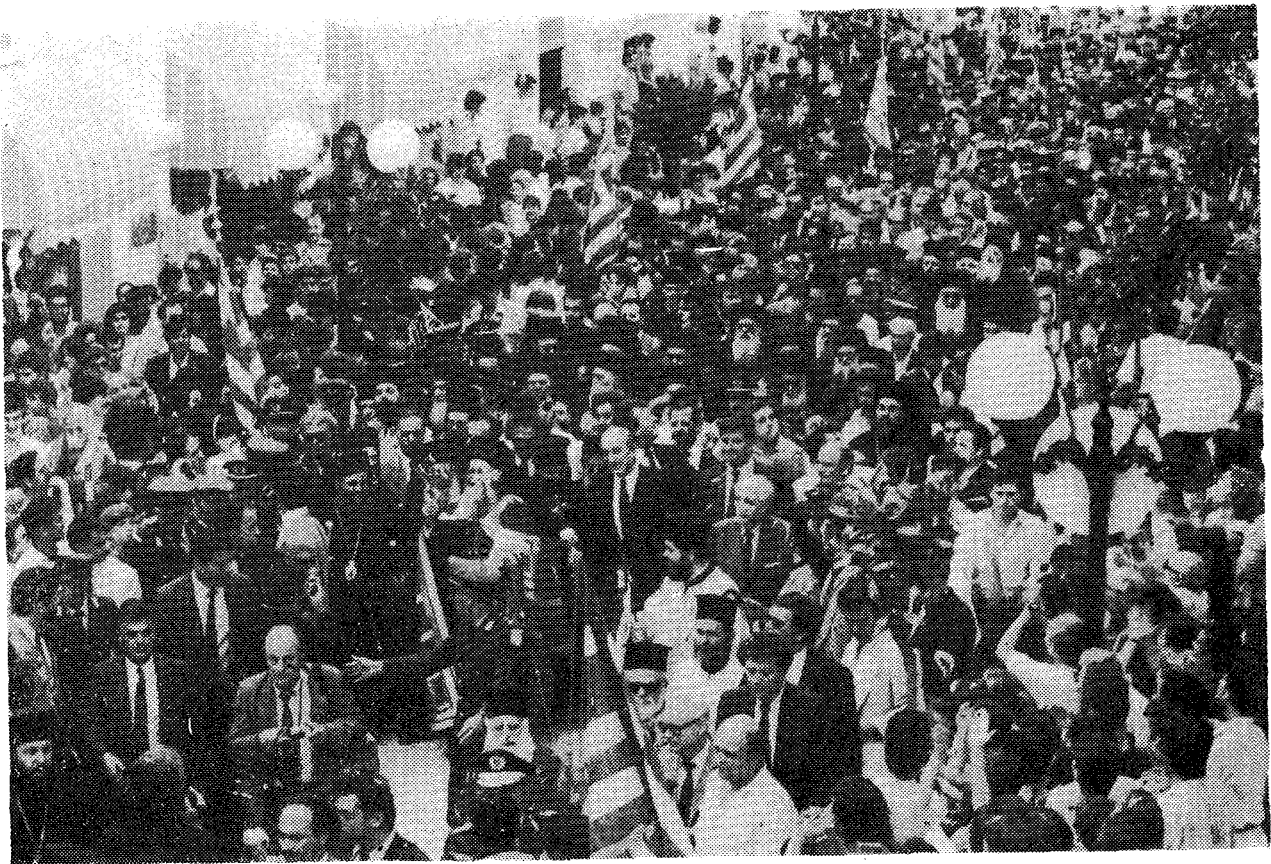
Ὁ χορὸς ἔψαλε, στή διάρκεια τῆς Δοξολογίας καί τὸ εἰδικῶς συντεθὲν νέο τροπάριο (ποίημα Γερασίμου Μοναχοῦ Μικραγιαννανίτου, ὁμολογράφου τῆς Μεγάλης τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας) :

Ἦχος δ΄.

Ὁ ὑψωθείς ἐν τῷ σταυρῷ.

*Τὸν Ἡρωιοσιάτην τῆς σεπτιῆς Ἐκκλησίας
καὶ ὁρθοδόξων προκαθήμενον πάντων
καὶ ἀρχηγὸν τοῦ Γένους θεοδώρητον
Κωνσταντινουπόλεως, τὸν Ποιμένα Οἰκτιροῦν
φύλαττε Δημήτριον, τὸν ἡμῶν Πατριάρχη,
ἵνα ὁμῶμεν Δέσποτα Χριστέ, τῆς εὐοπλαρχίας
τῆς Σῆς τὴν χρησιότητα.*

Στὴν καλλιτεχνική ἐκδοσὴ τῆς Δοξολογίας πού εἶχε ἐτοιμάσει ἡ Ἱ. Μητρόπολη καί εἶχε διανεῖμει σὲ

Με σημαίες και ἐκκλησιαστικά λάβαρα, με εὐλάβεια και ἐνθουσιασμό συνοδεύουν τὸν Πατριάρχη και τὴν Ἀκολουθία τοῦ πλήθους χριστιανῶν, στὴν πορεία τοῦ πρὸς τὸν ἱ. ναὸ Μεταμορφώσεως.

ἔλους τοὺς παρόντες στὸν ἱ. ναὸ, περιείχετο και εἰδική Εὐχή (τοῦ ἰδίου Ὑμνογράφου), τὴν ὁποία ἀπήγγειλεν ὁ Πατριάρχης μας. Στὸ τέλος τῆς Δοξολογίας, ἀπὸ τὸ κέντρο τοῦ Σωλῆα, προσφώνησε τὴν Ἀ. Θ. Παναγιώτητα ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Δημητριάδος, εἰπὼν τὰ ἑξῆς:

Ἡ συγκλονιστικὴ μαρτυρία τῆς αὐτοσυνειδησίας τῆς Ἐκκλησίας μας ὡς οὐσιαστικῆς Κιβωτοῦ τοῦ Γένους τῶν Ἑλλήνων, ἀλλὰ και ἡ ἐν μέσῳ ἡμῶν ἐπιλογισμένη και περισπούδαστος παρουσία τοῦ Γεραροῦ Προκαθημένου τῆς πρωτοθρόνου Κωνσταντινουπόλεως, Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου κ.κ. Δημητρίου τοῦ Α', τὸν Ὅποιον ὄχι μόνον ἡμεῖς, ἀλλὰ και σύμπασα ἡ πεπολιτισμένη ἀνθρωπότης, διὰ χειλέων τοῦ πλέον ἀθηνετικοῦ ἐκφραστοῦ τῆς, τοῦ Προέδρου τῶν ΗΠ.Α ἀνεγνώρισε, καιὰ τὸ πρόσφατον ταξίδιον Του εἰς Ἀμερικὴν ὡς τὸν ἀδιαφιλονίκητον πνευματικὸν ἡγέτην 250 ἐκατομμυρίων Ὁρθοδόξων Χριστιανῶν, συνιστοῦν διὰ τὴν Ἱ. Μητροπόλιν μας, τὸν εὐαγγ. αὐτῆς Κλῆρον και τὸν φιλόχριστον Λαόν, ἀφορμὴν ὁλο-

καρδίου δοξολογίας τοῦ ἐν Τριάδι Θεοῦ, οὐ μὴν δ' ἀλλὰ και πολλῶν, ἐν εὐγνωμοσύνῃ, θεομῶν εὐχαριστιῶν πρὸς τὴν Μητέρα Ἐκκλησίαν, τὴν ἐπιδαριλεύσασαν εἰς ἅπαντας ἡμᾶς τὴν τιμὴν και τὴν εὐλογίαν και τὴν χάριν τῆς σημερινῆς ἱστορικῆς ἡμέρας.

Παναγιώτατε Δέσποτα,

Με πηγαῖα και ἀυθόρμητα αἰσθήματα ἀληθινῆς λατρείας, ἀδόλου ἀγάπης και βαθυτάτου σεβασμοῦ, Σᾶς ὑποδεχόμεθα, μετὰ τῆς τιμίας Συνοδείας Σας, ἐρχόμενον εἰς τὴν πόλιν μας, «ἐν ὀνόματι Κυρίου». Φρενιτῶν ὁ λαὸς μας πρὸ ὀλίγου, ἀπὸ τῶν περῶτων τῆς θεσσαλικῆς αὐτῆς γῆς προελθὼν, με προποστατοῦσαν τὴν νεολαίαν του και κορυφαίους τοὺς πνευματικούς και πολιτικούς του Ἀρχοντας, ἀπέδειξεν ὅτι γνωρίζει νὰ τιμᾷ και νὰ σέβεται τῆς Ἐκκλησίας τὴν Κορυφὴν και δι' αὐτῆς τὰ ἱερά θεόμια τῆς. Εἰς τὸ σεπτόν πρόσωπόν Σας τὸ ἀκτινοβολοῦν τὴν γλυκύτητα τῆς ἀπλότητος και τὴν θεομῶτητα τῆς οἰκειότητος ἀτενίζομεν διαχρονικῶς τὸν μαρτυρικὸν Γίγαντα τοῦ Φαναρίου, τὸν ἀπὸ αἰῶνων συντηροῦντα ἐν μέσῳ περιπετειῶν και συμπληγάδων, ἄσβεστον

Ο φιλοξενών Μητροπολίτης και ο ύψηλός Ἐπισκέπτης σὲ χαρακτηριστικό στιγμιότυπο.

τὴν λαμπάδα τῆς πίστεως καὶ τὸ φῶς τῆς ἐνότητος τῶν ἀγίων ὀρθοδόξων ἀνὰ τὸν κόσμον Ἐκκλησιῶν.

Ὡς ὀρθόδοξος Ἐκκλησία — ἔλεγε δὲ μιλῶν εἰς τὸν Καθεδρικὸν ναὸν τῆς Μόσχας τὴν Κυριακὴν τῶν Μυροφόρων τοῦ ἔτους 1976 ὁ αἰσιδύμος μέγας Μητροπολίτης Γέρον Χαλκηδόνης κυρὸς Μελίτων — εἴμεθα ὁ Νικόδημος, ὁ μὴ δειλιῶν γὰ παραλάβῃ ἀπὸ τοῦς Σταυρωτάς καὶ ἀπὸ τοῦς Ποντίους Πιλάτους τὸ Σῶμα τοῦ Ἰησοῦ. Καὶ συνέχιζε δίδων τὸ σῆγμα τῆς πορείας τῆς Μεγάλης Ἐκκλησίας: «Δὲν εἴμεθα θεαταί, οὔτε ἱστορικοὶ ἐρμηνευταί τοῦ Πάθους καὶ τῆς Ἀναστάσεως τοῦ Χριστοῦ. Εἴμεθα ὑπαρξιακοὶ συμπορευόμενοι μετ' αὐτοῦ ἐν τῷ Πάθει καὶ τῇ Ἀνα-

στάσει» («Σιάχως», τ. 40-51, σ. 117). Ὑπὸ τὸ πρῶτο αὐτὸ ἢ Ἐκκλησία Κωνσταντινουπόλεως ἰδίᾳ, κατέστη ἐκ τῶν πραγμάτων «εἰδήμων τοῦ Ἰολγοθῶ», ὅπως ἄλλωστε τοῦτο ἴσχυσε καὶ ἰσχύει δι' ὅλας τὰς ὀρθοδόξους Ἐκκλησίας ἐνῶ παραλλήλως ἐξεπλήρωσε τὴν ἱστορικὴν τῆς ἀποστολὴν πὺν ἦτο μία διαρκὴς ἐμπειρικὴ βίωσις τῶν καρπῶν τῆς πίστεως μέσα εἰς τὴν διαδικασίαν προσλήψεως καὶ ἀγασμοῦ τοῦ κόσμου, μία ἀκοίμητος φρονίτις διὰ τὴν μαρτυρίαν καὶ τὴν ἐνότητα τῆς πίστεως, μία ἀδιάκοπος μέριμνα διὰ τὴν πνευματικὴν αὐτοδυναμίαν τῶν κατὰ τόπους Ἐκκλησιῶν καὶ μία ἀσπρος προσπάθεια διὰ τὴν προβολὴν καὶ τὴν ἀποκατάστασιν τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἐνότητος ἐν τῇ κοινῇ πίστεως καὶ ἀγάπης.

Ἡ ἀποστολὴ αὐτή, μετὰ τὰς κοσμογονικὰς ἐξελίξεις εἰς τὴν Ἀνατολικὴν Εὐρώπην ἀφ' ἐνὸς καὶ τὸν

διαφαινόμενον κίνδυνον ἀναβιώσεως τοῦ ἰσλαμικοῦ ἐπεκτατισμοῦ πρὸς δυσμάς, ἀφ' ἑτέρου, ἔχει ἤδη ἀναβαθμισθῆ καὶ ἐκτιμηθῆ ὡς ἐξόχως σημαντικὴ διὰ τὴν ἐπιβίωσιν τοῦ εὐρωπαϊκοῦ πολιτισμοῦ, τοῦ κατερειπωθέντος ἀπὸ τὴν ὕλοχαρῆ δεσποτείαν τοῦ κεφαλαίου καὶ τὴν θάνασον κακοποίησιν τοῦ προσώπου ὡς εἰκόνας τοῦ Θεοῦ ἀπὸ μέρους τοῦ ἀθέου μαρξισμοῦ. Ὁ νέος ρόλος, τὸν ὁποῖον ἡ Ἱστορία ἐπιθέτει ἐπὶ τῶν ὤμων τῆς ἀγίας ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας σήμερον, ἐπέχει θέσιν καταλύτου εἰς τὰς ὑπὸ διαμόρφωσιν νέας συνθήκας ζωῆς τοῦ κόσμου καὶ προσλαμβάνει διαστάσεις πελωρίας, πὸν ἐπιβάλλον τὴν οὐσπεύρωσιν ὄλων τῶν πνευματικῶν δυνάμεων τῆς Ὀρθοδοξίας πέραξ τοῦ σεπιτοῦ αὐτῆς Κέντρου καὶ τὴν προσφορὰν εἰς τὸν κόσμον ἀνοθεύτου, γνησίου καὶ αἰνοῦς τοῦ μηνύματος τῆς ἐλπίδος καὶ τοῦ φωτὸς πὸν ἀπορρέει ἀπὸ τὴν Ἀνάστασιν τοῦ Χριστοῦ. Αὐτὸ πὸν ἔχει καὶ ἱστορικῶς ἐπιβεβαιωθῆ, δι δηλ. «Ὡς Ἐκκλησία τῆς Ἀνατολῆς διὰ μέσου τῆς τετραγαμμένης ἱστορίας τῆς, ὡφειλε τὴν σωτηρίαν τῆς εἰς τὴν πάντοτε συνειτὴν ἐνέργειαν τοῦ Οἴκουμενικοῦ Πατριαρχείου» (Χαλκηδόνος Βαρθολομαῖος εἰς «Ἐπίσκοπον» 242/1980), τώρα, τηρουμένων τῶν ἀναλογιῶν καὶ μὲ τὰς ἀναγκαίαις προεκτάσεις πρὸς τὴν Εὐρώπην, ἀποτελεῖ τὸ σιερὸν δάθρον ἐπὶ τοῦ ὁποῖου ἐρείδονται αἱ ἐλπίδες τοῦ κόσμου. Αὐτὰς τὰς ἐλπίδας ἐξέφρασε, κατὰ τὸ πρόσφατον ταξιδίον Σας εἰς Ἀμερικὴν ὁ Πρόεδρος τῶν ΗΠΑ, διαν ἀπενθυνόμενος πρὸς Ὑμᾶς Σᾶς εἶπε: «Σεῖς εἶσθε τὸ κερὶ ποῦ θὰ διώξει τὸ σκοιτάδι».

Παναγιώτατε Δέσποτα,

Ἡ γῆ ἐπὶ τῆς ὁποίας ἴστασθε σήμερον εἶναι ἀπὸ Θεοῦ εὐλογημένη καὶ ἀπὸ τῆς ἱστορίας κατηξιωμένη. Ἐξ αὐτῆς προήλθον μεγάλα τῆς Ἐκκλησίας καὶ τῆς Πατρίδος τέκνα, ὡς ὁ ἀρχιμ. Ἀνθιμος Γαζῆς καὶ ὁ ἐθνεγέρτης Ρήγας ὁ Φερραῖος. Εἰς αὐτὴν ἀνεπιτύχθησαν κατὰ θαυμαστὸν τρόπον κατὰ τοὺς χρόνους τῆς δουλείας αἱ ἐπισιτῆμαι καὶ αἱ τέχναι. Ἀψευδῆς μάρτυς δὲ τούτου εἶναι τὰ σωζόμενα μνημεῖα τῆς διασίζοντα ὡς ἀδάμαντες τὰς παρυφὰς τῆς ἐπιφανείας τῆς καὶ περικουμοῦντα τὸν τόπον αὐτόν. Ἐδῶ, ἀπὸ τῶν ἀρχαιοτάτων χρόνων τοῦ μύθου ἐπλάσθη ἡ φιλόκαλλος ἀργοναυτικὴ ἐκστρατεία καὶ εἰς τὰς κλιτείας τοῦ ὄρους Πηλίου, πὸν ἡ μῦσα τοῦ ποιητοῦ ἀνηγόρευσε εἰς «ὅ ο υ ν ὀ, ὅ ο υ ν ὦ ν κ α μ ᾶ ρ ω», ἐδῶ, λοιπόν, ἡ εὐφράντατος ἑλληνικὴ σύλληψις,

ἡ ἐκλεκτικῶς συνδυάζουσα τὴν σοφίαν τοῦ νοῦ μὲ τὴν μαγειρίαν τῆς φύσεως, ἐποποθέτησε τὸν κένταυρον Χείρονα. Ἐδῶ κατὰ τοὺς πρωτοχριστιανικοὺς χρόνους ἡ προωθημένη εὐσέβεια τῶν κατοίκων τῆς σημερινῆς Ν. Ἀγγιάλου, ἀνήγειρε μεγαλοπρεπεῖς παλαιοχριστιανικὰς Βασιλικὰς καὶ ἐδῶ ὁ μοναστικὸς βίος εἶρε διέξοδον καὶ ἐγνώρισε μοναδικὴν ἀνθησιν, ὡστε τὸ Πήλιον νὰ χαρακτηρισθῆ ὡς «τὸ Ἄ γ ι ο ν Ὁ ρ ο σ τ ῆ ς Θ ε ο σ α λ ί α ς». Ἐδῶ ἡ θαυματουργὸς Εἰκὼν τῆς Παναγίας τῆς Ξενιάς ξενίζει τοὺς πιστοὺς, ἱκανοποιῶσα αὐτῶν πάντα «τὰ ἀ π ρ ὀ ς σ ω τ η ρ ί α ν α ἰ τ ῆ μ α τ α». Καὶ ἐδῶ σήμερον ὁ λαὸς τοῦ Θεοῦ λατρεύει ἐν πνεύματι καὶ ἀληθείᾳ τὸν Θεόν, προσηλωμένος εἰς τὰς θεοπαράδοτους ἀρχὰς τῆς πίστεως, τηρῶν τὴν Παράδοσιν, ἀναπτύσσων ἐκκλησιαστικὰς δραστηριότητας ἐν πνεύματι προόδου καὶ ἐξελίξεως, ἐπεκτεινόμενος ἀπὸ τοῦ ἀκραιφρῶς πνευματικοῦ καὶ εἰς τὸν κοινωνικὸν τομέα μὲ ἔργα φιλαλληλίας, ἀγάπης καὶ πρακτικῆς ἀσκήσεως καὶ ἐφαρμογῆς τῆς πίστεως.

Αὐτὸν τὸν Κλῆρον καὶ αὐτὸν τὸν Λαὸν παρακαλῶ νὰ εὐλογῆσετε καὶ εἰς τὸν αιματόβροικτον τοῦτον τόπον νὰ ἐπιδαριλεύσητε τὴν χάριν τῆς πατριαρχικῆς Σας εὐχῆς. Εἶναι ὁ λαὸς μας ἄξιος τῆς πατριαρχικῆς Σας ἀγάπης καὶ στοργῆς. Ἄς μοῦ ἐπιτραπῆ καὶ ἀπὸ ἐδῶ νὰ τὸν συγχαρῶ καὶ νὰ τὸν εὐχαριστήσω διὰ τὴν λαμπρὰν ἐκδήλωσιν τῶν πρὸς Ὑμᾶς αἰσθημάτων του. Εἴμεθα ὅλοι συγκεκινημένοι διὰ τὴν τόσον θεομὴν ἀναπόκρισιν ὄλων εἰς τὴν πρόσκλησιν μας νὰ εἶναι σήμερον ἐδῶ παρόντες μαζί μας εἰς τὴν κορυφαίαν αὐτὴν ὥραν τῆς ἱστορίας μας: Ὁ ἐξοχώτατος καὶ εὐσεβέστατος Πρωθυπουργὸς τῆς Πατρίδος ἐπὶ κεφαλῆς τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου. Ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος, ἐπὶ κεφαλῆς τῆς Ἱ. Συνόδου, Ἱεράρχαι τοῦ πατριαρχικοῦ κλίματος ἐν Ἑλλάδι καὶ τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ὑπέρμαχοι τῆς εὐσεβείας, ὁφικίαλοι τοῦ Πατριαρχείου, ἄρχοντες τοῦ τόπου, χορηγοὶ τῆς Ἐκκλησίας, καὶ λοιποὶ ἀξιωματικοὶ. Ὁλους τοὺς εὐχαριστῶ ἀπὸ θάτους ψυχῆς διὰ τὴν τιμητικὴν των παρουσίαν ἐδῶ, ἀλλὰ καὶ διὰ τὴν συμβολὴν των εἰς τὴν προετοιμασίαν καὶ ἐπιτυχῆ διεξαγωγὴν τῆς σημερινῆς μεγάλης ὑποδοχῆς.

Καὶ νῦν, Παναγιώτατε, ἐπιτρέψατέ μοι, εἰς ἐκδήλωσιν τῶν αἰσθημάτων τιμῆς καὶ σεβασμοῦ νὰ Σᾶς προσφέρω τὰ ἱερὰ ταῦτα σύμβολα τῆς πρωιερραρχικῆς Σας θέσεως ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ καὶ τοῦ χαρισματοῦ Σας ἀξιωματος. Τὰ δύο αὐτὰ ἐγκόλπια καὶ ὁ

ΤΙΜΗΤΙΚΟΝ ΙΩΒΗΛΑΙΟΝ ΔΙΑ ΤΟΝ ΣΕΒ. ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗΝ ΑΤΤΙΚΗΣ κ. ΔΩΡΟΘΕΟΝ

Κατόπιν ἐπιμόνων παρακλήσεων κληρικῶν καὶ λαϊκῶν παραγόντων πρὸς τὸν Σεβασμιώτατον Μητροπολίτην Ἀττικῆς κ. Δωρόθεον, τέλος ἐδέχθη, ὅπως τὸ ἰωβηλαῖον αὐτοῦ τῆς συμπληρώσεως 33 ἐτῶν ἀρχιερατικῆς διακονίας του ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ τῆς Ἑλλάδος ἐορτασθῆ ἐντὸς τῶν πλαισίων τῆς Μητροπολιτικῆς αὐτοῦ περιφερείας.

Τὴν εὐθύνη τῆς ὁργανώσεως τῶν τιμητικῶν τούτων ἐκδηλώσεων ἀνέλαβεν ἡ Ἐπιτροπὴ Γύψου καὶ Δημοσίων Σχέσεων τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Ἀττικῆς, ἡ ὁποία ἐντὸς ἐλαχίστου χρονικοῦ διαστήματος ἐπέλεξε τοὺς συνεργάτας διὰ τὴν δημοσίευσιν τοῦ τιμητικοῦ τόμου ΚΑΣΤΟΡΙΑ - ΑΤΤΙΚΗ, τίτλος ὅστις ἐξυπονοεῖ τὰς δύο ἀρχιερατικὰς ἐπαρχίας, ἅτινας ἐπὶ 33 ἔτη ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Ἀττικῆς κ. Δωρόθεος Γιανναρόπουλος διακονεῖ εἰς ὅλους τοὺς τομείς τῆς ζωῆς τοῦ χριστεπωνύμου πληρώματός του.

Συμφώνως πρὸς τὸ καταρτισθὲν πρόγραμμα αἱ τιμητικαὶ ἐκδηλώσεις ἐπραγματοποιήθησαν ἀπὸ τῆς 4ης Μαΐου μέχρι τῆς 4ης Ἰουνίου 1991 δηλαδὴ τῆς παραμονῆς τῆς ὀνομαστικῆς αὐτοῦ ἐορτῆς.

Ἡ ἐπιτροπὴ ἐνετόπισε τὰς ἐκδηλώσεις εἰς ἐνοριακοὺς Ναοὺς, καὶ συνεδύασε τὴν τέλεσιν Ἱερῶν Ἀκολουθιῶν καὶ ὁμιλιῶν μὲ τὴν ἐπιθράβευσιν ὑπὸ τοῦ Σεβασμιωτάτου τοῦ ἔργου τῶν κληρικῶν ἐν ταῖς ἐνορίαις ταύταις.

Τοιοιυτρόπως ὁ Σεβασμιώτατος εἶχε τὴν εὐκαιρίαν, παρουσίᾳ τῶν τοπικῶν ἀρχῶν τῶν Δήμων καὶ Κοινοτήτων τῶν ἀνωτέρω ἐνοριῶν, ἀλλὰ καὶ ἄλλων πολιτικῶν καὶ πνευματικῶν προσωπικοτήτων αἱ ὁποῖαι

τιμοῦν τὸ ἔργον τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Ἀττικῆς, γὰ ἀμείψῃ τοὺς Ἱερεῖς του καὶ τοὺς συνεργάτας των ἐπιτρόπους καὶ τὰς εὐσεβεῖς γυναῖκας αἱ ὁποῖαι δροῦν φιλανθρωπικῶς καὶ κοινωνικῶς ἐντὸς τῶν ἐνοριῶν του.

Διὰ γὰ ἐπιτευχθῆ τούτο ἀνέτως ἐπελέγησαν ὡς τόποι τῶν ἐκδηλώσεων οἱ ἐνοριακοὶ Ναοί, τοῦ Ἐθαγγελισμοῦ τῆς Θεοτόκου Ν. Ἐρυθραίας, προσφάτως ὑλοκληρώσας τὴν οἰκοδομικὴν αὐτοῦ περιλάμπρον δομὴν, ὁ Ἱερός Ναὸς τοῦ Ἐθαγγελισμοῦ τῆς Θεοτόκου Νέων Λιουσίων μόλις ἀποπερατώσας τὸ ἐξαιρετικὸν ἐνοριακὸν Ἐκκλησιαστικὸν Κέντρον αὐτοῦ, τοῦ Ἁγίου Ἐλευθερίου Ἀμαρουσίου, τοῦ Ἁγίου Γεωργίου Καμιτεροῦ ἔνθα καὶ τὰ ἐγκαίνια τοῦ μεγαλοπρεπεστάτου οἰκοδομικοῦ συγκροτήματος τοῦ ἐνοριακοῦ καὶ πνευματικοῦ του κέντρου ἐτελέσθησαν, Ἁγίου Δημητρίου τοῦ καὶ Μητροπολιτικοῦ Ναοῦ Κηφισίας ἔνθα ἐγένετο καὶ ἡ ἀπονομὴ 70 βιβλιαρίων τῆς Ἐθνικῆς Τραπεζῆς τῆς Ἑλλάδος εἰς ἰσαριθμοὺς ἀπόρους μαθητὰς ἐκ 50.000 δρχ. ἕκαστον καὶ τέλος τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ Ἁγίου Δημητρίου Πετροπόλεως ἔνθα ἐτελέσθησαν καὶ τὰ ἐγκαίνια τοῦ περικαλλοῦς συγκροτήματος τοῦ Πνευματικοῦ Κέντρου.

Τοιοιυτρόπως συνεδύασθησαν αἱ τελεταὶ πρὸς τιμὴν τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Ἀττικῆς κ. Δωροθέου μὲ τὰ ἐγκαίνια κέντρων ἐνοριακῶν, τὰ ὁποῖα ἀναπαυρῶνται πρὸς τὰς συγχρόνους ἀνάγκας τῆς Ἐκκλησίας.

Ἐνδιαμέσως ἔλαβον χώραν καὶ τελεταὶ ἐν τῷ πανηγυρίζοντι ἱερῷ Ναῷ τῶν Ἁγίων Κωνσταντίνου καὶ

ἐπισιτήθιος στανρὸς δσάκισ θὰ κομοῦν τὸ σιῆθος Σας ἄς Σᾶς ὑπενθυμίζουν τὸν εὐγενῆ αὐτὸν τόπον καὶ τὴν πρὸς Ὑμᾶς ἀγάπην μας. Καὶ εἰς τὰς πρὸς Κύριον θεοπειθεῖς εὐχὰς Σας μνημονεύετε, παρακαλοῦμεν, καὶ ἡμῶν τῶν ταπεινῶν, ἐν ἀκοιμήτῳ διαθέσει, ὡς πράττειτε, κατὰ τὴν ὁμολογίαν Σας, δι' ὅλα τὰ τέκνα Σας. «*Ἡ Μοῆ τῶν Ἀκοιμητῶν εἰς τὴν Κωνσταντινουπόλιν — ἔχετε γράφει Παναγιώτατε — σ ἡ μ ε ρ ο ν δ ἐ ν ὑ π ἄ ρ χ ε ι. Ὁ μ ω ς ἡ π ρ ο σ σ ε υ χ ῆ τ ῆ ς Μ ε γ ἄ λ η ς Ἐ κ κ λ η σ ί α ς, ἡ ὁ π ο ῖ α ἐ γ ἔ ν ν η σ ε τ οὺ ς Ἀ κ ο ῖ μ ῆ τ οὺ ς, ε ἶ ν α ἰ ἀ κ ο ῖ μ ῆ τ ο ς, ἀ σ ῖ γ ἄ σ τ η καὶ ἀ δ ι ᾶ*

λ ε ι π τ ο ς καὶ ἐ π ἰ π λ ῆ ο ν ο ἰ κ ο υ μ ε ν ι κ ῆ, δι ὅ τ ι ἀ π ε υ θ ὕ ν ε τ α ἰ π ρ ὸ ς τὸ ν Θ ε ὸ ν ὡ π ἔ ρ τ ῆ ς ο ἰ κ ο υ μ ἔ ν η ς, ὡ π ἔ ρ τ ῆ ς ἀ γ ί α ς κα θ ο λ ι κ ῆ ς καὶ ἀ π ο σ τ ο λ ι κ ῆ ς Ἐ κ κ λ η σ ί α ς». Αὐτὴν τὴν προσευχὴν Σας ἐξαιτούμεθα ὡς ἔθνος, ὡς πατρίς, ὡς κοινωνία, ὡς λαὸς καὶ τοπικὴ Ἐκκλησία. Καὶ εἴμεθα θέβαιοι δι τὴν ἔχουμεν.

(Συνεχίζεται)

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ Π. ΛΕΚΚΟΣ

Δ) γτῆς Ἐκδόσεων Ἀποστολικῆς Διακονίας

Ἑλένης Νέας Μάκρης καὶ ἐν τῇ αἰθούσῃ τῶν τελετῶν τῆς Ἀνωτέρας Ἐκκλησιαστικῆς Σχολῆς Ἀθηνῶν ἐν Νέᾳ Κηφισίᾳ, τῆς ὁποίας ὁ Σεβασμιώτατος προεδρεύει τῆς Ἐφορίας τῆς.

Μετὰ ἀπὸ τὰς Ἱεράς Ἀκολουθίας καὶ τὰς ὁμιλίας καὶ τὰς ἀντιφωνήσεις τοῦ τιμωμένου Ἱεράρχου οἱ προσελθόντες εἰς τὰς ἐκδηλώσεις παρεκάθησαν εἰς πλουσιώτατα δεῖπνα, τὰ ὁποῖα προπαρασκεύασαν αἱ εὐγεγεῖς γυναῖκες τῶν φιλοπτύχων Ἀδελφοτήτων τῶν Ἱερῶν Ναῶν.

Ἐκάστη τελετὴ περιελάμβανεν εἰς τὸ πρόγραμμα ἀκολουθίας Ἑσπερινῶν ἢ θείας Λειτουργίας, διάλεξιν ἀπὸ εἰδικῶν πρὸς ἄνθρωπον, προσφώνησιν τοῦ ἱερατικῶς Προϊσταμένου, ἀντιφωνήσιν τοῦ τιμωμένου Ἱεράρχου καὶ ἀπονομὴν εἰδικῶν μεταλλίων. Εἰς πάσας τὰς τελετὰς ἔφαλλον πολυμελεῖς καλλιτεχνικαὶ Ἐκκλησιαστικαὶ χορωδία.

Αἱ προσφωνήσεις τῶν ἱερατικῶς προϊσταμένων ἀνεφέροντο εἰς τὴν ἐργώδη ποιμαντορικὴν καὶ ἐθνικὴν προσφορὰν τοῦ Σεβασμιωτάτου καὶ αἱ ὁμιλίαι εἰς εἰδικὸν θέμα τῆς ἐκλογῆς τοῦ ὁμιλητοῦ. Εἰς ταῦτα ἢ ἀπάντησις τοῦ Σεβασμιωτάτου ἦταν στερεότυπος, ὅτι οὐδὲν περισσώτερον ἔπραξεν ἀπὸ τὸ καθήκον του πρὸς τὸ Ἔθνος καὶ πρὸς τὴν Ἐκκλησίαν, ἀλλ' ἦτο καταφανῶς συγκεκλινημένος ἐκ τῶν θεριμῶν ἐκδηλώσεων αἱ ὁποῖαι ἐπεσήμανον τὰς ἀρετὰς δι' ὧν περικοσμεῖται ὁ πολὺς καὶ ἀκαμαῖος τιμώμενος Ἱεράρχης.

Σημειῶνω ἐναυθὰ τοὺς Ἱερατικῶς Προϊσταμένους οἵτινες ἐξήρουν τὰ περικοσμοῦντα τὸν Σεβασμιώτατον κ. Δωρόθεον προσόντα. Ἐν Νέᾳ Ἐρυθραίᾳ ὁ Πρωτοπρεσβύτερος Κων)νος Φάμελος, ἐν Νέοις Λιουσίαις ὁ Ἀρχιμανδρίτης Εὐθύμιος Μπεναρδῆς, ἐν τῇ Ἀνωτέρᾳ Ἐκκλησιαστικῇ Σχολῇ ὁ Σχολάρχης Πρωτοπρεσβύτερος Μιχαὴλ Καρδαμάκης, ἐν Ἀμαρουσίῳ ὁ Πρωτοπρεσβύτερος Νικόλαος Μανώλης, ἐν Καματερῷ ὁ Πρωτοπρεσβύτερος Δημήτριος Καλύδας, ἐν Νέᾳ Μάκρῃ ὁ Πρωτοπρεσβύτερος Γεώργιος Θεοχάρης, ἐν Κηφισίᾳ ὁ Πρωτοπρεσβύτερος Ἰωάννης Παπανικολάου καὶ ἐν Πετροπόλει ὁ Πρωτοπρεσβύτερος Κων)νος Φρέτζος, ἐνθ' ὁμιλεῖται ἦσαν ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Φωκίδος κ. Ἀθηναγόρας, ὁ ὁμότιμος καθηγητῆς καὶ τέως πρύτανης τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν κ. Εὐάγγελος Θεοδώρου, ὁ καθηγητῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν κ. Παντελεῆς Πάσχος καὶ ὁ Σεβασμιώτατος Πισιδίας κ. Μεθόδιος.

Εἰδικώτερον αἱ ἑορταστικαὶ ἐκδηλώσεις ἐτελέσθησαν ἐντὸς πνευματικῆς ἀτμοσφαιράς χριστιανικῆς ἀγάπης καὶ πλήρους ἀφοσιώσεως τοῦ Ἱεροῦ κλήρου, τῶν ἐκπροσώπων τῆς πολιτείας καὶ τῶν ἡγετῶν τῶν τοπικῶν αὐτοδιοικήσεων. Ἀπέδειξαν πόσον καλῶς ὀργανωμένα εἶναι αἱ ἐνορίαι τῆς Ἱεράς Μητροπόλεως Ἀττικῆς καὶ ἀκόμη παρουσίασαν τὴν ὑψηλὴν στάθμην τοῦ ἡμερησιακοῦ κλήρου, ὅπερ ὑποδηλοῖ τὸν καταρτισμὸν αὐτῶν, οἱ ὁποῖοι τόσο ἐπιμελῶς ἔχουν ἐπιλεγεῖ ὑπὸ τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου κ. Δωροθέου.

Ἡ Ἱερά Μητρόπολις Ἀττικῆς ἐξ ἀφορμῆς τοῦ Ἰωθηλαίου τοῦ Ἀρχιερέως αὐτῆς ἐτόνισεν ἔτι περισσώτερον τὸ θρησκευτικὸν φρόνημα τοῦ λαοῦ τῆς, ἔδωκε τὴν εὐκαιρίαν εἰς τοὺς Δημάρχους καὶ Κοινοτάρχας νὰ ἐκφράσουν τὴν ἀφοσίωσιν αὐτῶν πρὸς τὴν Ἐκκλησίαν ἀνεξαρτήτως τῶν πολιτικῶν καὶ κομματικῶν αὐτῶν τοποθετήσεων καὶ ἀπεκάλυψε τὸν θησαυρὸν τὸν ὁποῖον διαθέτουν οἱ Ἀρχιερεῖς τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος τοῦ ἀναστήματος τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Ἀττικῆς κ. Δωροθέου. Τέλος διάχυτος ὑπῆρξεν ὁ ὑποκάρδιος πόθος τῶν διαφόρων παραγόντων, οἵτινες ἐλάμπρυναν διὰ τῆς ποικίλης συμμετοχῆς των τὰς ἐκδηλώσεις ὅπως ὁ ἀκάματος καὶ ἀκαμαύτατος Ἱεράρχης ἡμῶν συνεχίσῃ ἐπὶ πολλὰ εἰσέτι ἔτη νὰ καθοδηγῇ τὴν λογικὴν ποίμνην τοῦ Κυρίου ἐν Ἀττικῇ καὶ νὰ συμμετέχῃ διὰ τῆς πολυετοῦς ἀποκτηθείσης πείρας αὐτοῦ ἐν Ἑλλάδι καὶ ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ εἰς τὴν ἀνανέωσιν τῆς Ἐκκλησιαστικῆς καὶ κοινωνικῆς ζωῆς τῆς Πατρίδος ἡμῶν.

Ἀξίζει ἔπαινος εἰς τὴν ὀργανωτικὴν ἐπιτροπὴν τῶν τιμητικῶν τούτων ἐκδηλώσεων, εὐγνωμοσύνη εἰς τοὺς παράγοντας τῶν ἐνοριῶν καὶ ἀγάπη πρὸς τὴν πολιτικὴν ἡγεσίαν τοῦ τόπου, ἣτις ἐπλασίασε καὶ ὀλοκλήρωσε τὴν εἰκόνα τῆς ἐνότητος τοῦ λαοῦ μας κάτω ἀπὸ τὴν καθοδήγησιν ἐνὸς λαμπροῦ, συνετοῦ, ταπεινοῦ καὶ ἀκαμάτου Ἱεράρχου τοῦ τόπου ἡμῶν ὡς ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Ἀττικῆς ἀπὸ Καστορίας Δωρόθεος ἐκ Κρεσσάλων τῆς Ὀλυμπίας.

Φειδόμενος τοῦ χώρου τοῦ Περιοδικοῦ τούτου παραπέμπω εἰς τὸ δημοσίευσμά μου εἰς τὸν τιμητικὸν τύμον ΚΑΣΤΟΡΙΑ - ΑΤΤΙΚΗ διὰ τὸ βιογραφικὸν τοῦ Σεβασμιωτάτου, ὅπερ φέρει τὸν τίτλον «Ὁ Ποιμενάρχης ἡμῶν».

Ἀρχιμ. ΕΥΘΥΜΙΟΣ ΜΠΕΝΑΡΔΗΣ, πτ. Θ.
Ἱερατικῶς Προϊστάμενος τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ
Εὐαγγελισμοῦ τῆς Θεοτόκου Νέων Λιουσίων

ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΙΚΟΣΙΠΕΝΤΑΕΤΙΑ Ἐπισκοπικῆς ζωῆς καὶ δράσεως (1965-1990) ΤΟΥ ΣΕΒ. ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΟΥ ΔΡΑΜΑΣ κ. ΔΙΟΝΥΣΙΟΥ*

Τὸ πέρας τῆς πολυαρχιερατικῆς πανηγυρικῆς θείας Λειτουργίας στὸ μητροπολιτικὸ ναὸ, ἀκολούθησε ἡ ἐκδήλωση στὸ Διοικητήριο Δράμας, τὴν εὐρύχωρη αἴθουσα τοῦ ὁποῦ γέμισαν ἀσφυκτικὰ ἐπίσημοι καὶ λαοί. Πρὶν τὴν ἔναρξη, ὁ Δήμαρχος κ. Μαργαρίτης Τζιμιάς δεξιώθηκε τοὺς Σεβ. Ἀρχιερεῖς στὸ Γραφεῖο του.

Στὴ σκηνὴ τῆς μεγάλης αἴθουσας εἶχε ἀναρτηθεῖ καλλιτεχνικὸ πανῶ πού ἀνέγραφε: ΔΗΜΟΣ ΔΡΑΜΑΣ — 25 ΕΤΗΡΙΑ ΑΡΧΙΕΡΑΤΕΙΑΣ ΣΕΒΑΣΜΙΩΤΑΤΟΥ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΟΥ ΔΡΑΜΑΣ κ.κ. ΔΙΟΝΥΣΙΟΥ (1965 - 1990), ἐνῶ τὸ βῆμα ἀπὸ τὸ ὁποῖο θὰ γίνονταν οἱ προσφωνήσεις καὶ οἱ ἑμίλιες ἐστόλιζε ὠραία εἰκόνα τῆς Ὑπεραγίας Θεοτόκου μὲ τὸν Ἰησοῦ στὴν ἀγκαλιά Της.

Τὴν ἐκδήλωση ἀνοίξε καλλιφώνος θυζαντινὸς χορός, ὑπὸ τὴ διεύθυνση τοῦ κ. Νικ. Παπαϊωνόμου, πού ἀπέδωσε θαυμάσια ὕμνους προσιδιάζοντας στὴν περίπτωσή. Κατόπιν ὁ κ. Γεώργιος Τοπαλιδής, δικηγόρος καὶ πρόεδρος τοῦ Δημοτικῆ Συμβουλίου Δράμας, πού παρουσίαζε τὸ πρόγραμμα τῆς ἐκδηλώσεως, κάλεσε στὸ βῆμα τὸν Δήμαρχο κ. Μαργαρίτη Τζιμιά, ὁ ὁποῖος προσφωνώντας εἶπε:

Σεβασμιώτατε Ἱεράρχα,

Σεβασμιώτατοι Ἱεράρχες,

Μέγα πλῆθος χωρῶν τῆς Ἁγίας Γραφῆς ἑμιλεῖ γιὰ τὴν ἀγάπη πρὸς τὸν συνάνθρωπο, γιὰ τὸν ἀλτρουϊσμὸ καὶ τὴν αὐτοθυσία, ἀρετὲς πού πρέπει νὰ χαρακτηρίζουν τὸν ἄνθρωπο.

Ἡ σημερινὴ εἶναι μέρα δικαίωσης τοῦ πνεύματος καὶ τῆς προσφορᾶς τοῦ ποιμενάρχου μας κ.κ. Διονυσίου, μιᾶς προσφορᾶς 25 χρόνων στὴν μαρτυρικὴ καὶ ἀκριτικὴ περιοχὴ τῆς Δράμας.

Πολλὰ ἄλλαξαν σ' ἀλήθεια μέσα σ' αὐτὰ τὰ 25 χρόνια στὰ ἐκκλησιαστικὰ πράγματα τῆς Δράμας. Ἀθόρυθα προγραμματισμένα, μὲ τόλμη ἐπιχειρηθήσαντο ἐκσυγχρονισμοῦ, καὶ κοινωνικῆς προσφορᾶς, χωρὶς τυμπανοκρουσίες καὶ μεγαλόσχημα λόγια, ὁ

Μητροπολίτης μας ἦταν καὶ εἶναι παρὼν παντοῦ στὴ χαρὰ καὶ τὴ λύπη τοῦ ποιμνίου του.

Οἱ πολλὲς ἐκκλησίες, οἱ ἱεροὶ ναοὶ πού ἐγκαινιάσθησαν στὸ χωριὸ καὶ τὴν πόλη ἱκανοποιῶν τὴν ἐσωτερικὴ ἀναζήτηση τῶν πιστῶν τῆς περιοχῆς μας, δίνουν τὴν παρουσία καὶ τὸ μέγεθος τῆς προσφορᾶς τοῦ Μητροπολίτη μας. Ἡ ὀργάνωση καὶ λειτουργία ὄλο καὶ περισσότερων κατηχητικῶν σχολείων καὶ κέντρων νεότητος ἀποτελεῖ μιὰ ἀπὸ τὶς μεγάλες προσφορᾶς τοῦ ποιμενάρχου μας στοὺς νέους καὶ τὶς νέες τῆς περιοχῆς μας, οἱ ὁποῖο δοκιμάζονται ἀπὸ τὶς σύγχρονες σειρήνες ἀποπροσανατολισμοῦ.

Ἡ νεολαία τῆς Δράμας βρίσκει ἐδῶ καὶ 25 χρόνια τὸ πνευματικὸ της καταφύγιο καὶ μεταβάλλει τὴν ἐσωτερικὴ τῆς δύναμη σὲ μιὰ δημιουργικὴ προσπάθεια πρὸς ὄφελος τοῦ ἔθνους μας.

Δὲν θὰ ἦταν ὑπερβολὴ ἂν τόνιζα πὸς ὁ ποιμενάρχου μας κ.κ. Διονύσιος πέτυχε αὐτὸ πού ἐναγωνίως προσπαθεῖ νὰ πετύχει ἡ πολιτεία, νὰ δώσει δηλαδὴ τὸ πνευματικὸ στήριγμα στὴ νεολαία καὶ νὰ τὴν προσανατολίσει πρὸς εὐγενεῖς κατευθύνσεις καὶ ἑπιλήδες ἀναζητήσεις.

Ἐπέρομαχος καὶ πρωτοστάτης τῶν κοινωνικῶν ἀγώνων τῆς περιοχῆς μας ὁ ποιμενάρχου μας δὲν δίστασε νὰ τεθεῖ ἐπικεφαλῆς τοῦ ἀγῶνα γιὰ τὴν ἴδρυσή τῆς «Ἀθηναϊκῆς Χαρισιοποιίας» καὶ νὰ πετύχει τὴ σύντομη λειτουργία τῆς ἀποδεικνύοντος ἔτσι πὸς ἡ Ἐκκλησία εἶναι μέσα στὴ ζωὴ, εἶναι ἡ ἴδια ἡ ζωὴ καὶ πὸς εἶναι στενὰ συνδεδεμένη μὲ τὰ κοινωνικὰ καὶ οικονομικὰ προβλήματα τοῦ ποιμνίου τῆς.

Μὲ τὴν Ἰώβειο ἐπομονή πού τὸν διακρίνει καὶ τὴ χάρη τοῦ Θεοῦ κατορθώσε, ἐργαζόμενος νύχτα καὶ μέρα, νὰ ὀργανώσῃ τὶς Ἱερὲς Μονὲς τῆς περιοχῆς μας, τῆς Εἰκοσιφοινίσσης καὶ τῶν Ταξιαρχῶν, μετατρέποντάς τες σὲ ζωντανὲς κνήμες πνευματικῆς δημιουργίας καὶ κιβωτοὺς τῆς Ὁρθοδοξίας καὶ δίνοντάς σ' αὐτὲς μιὰ πρωτοποριακὴ θέση στὴν πνευματικὴ ζωὴ τῆς Δράμας.

Ὅποιοι εἶναι λίγο παρατηρητικὸς εὐκόλα μπορεῖ νὰ διακρίνει αὐτὴν τὴν προσπάθεια τῆς ἀναβάσεως στὸ Θαβώρ τῆς πνευματικῆς μεταμορφώσεως, αὐτὸ τὸ ὀρειβατικὸ σαορφάλωμα στὶς κορυφὲς τῆς ἀρετῆς

(*) Συνέχεια ἐκ τῆς σελ. 413 τοῦ ἔφ. ἀριθ. 12 τ. ε. χ. ς.

Ο Δήμαρχος Δράμας κ. Μαργαρίτης Τζήμας δεξιόθις τους Σεβ. Άρχιερείς στο Γραφείο του πριν από την εκδήλωση στο Διοικητήριο του Νομού.

που συντελείται με τις προσπάθειες του ποιμενάρχου μας.

Άποτελεί, εδώ και 25 χρόνια, γόνιμο δημιουργό που αποδεικνύεται με το τεράστιο συγγραφικό του έργο, 90 και πλέον ποιημάτων, διαποτισμένων από τα θεία ρήματα και τις ψυχροσωτηρίους συμβουλές δια τους ταλαντευομένους πιστούς.

Ός Δήμαρχος της μαρτυρικής και ακριτικής αυτής πόλεως, εκπροσωπώντας το Δραμινό λαό και την Τοπική Αυτοδιοίκηση, αισθάνομαι ευτυχής και υπερήφανος γι' αυτό το θεάρεστο καὶ τεράστιο έργο που επιτελείται υπό την σκέπη και την φρονίδα του Μητροπολίτου μας κ.κ. Διονυσίου και θέλω να διαβεβαιώσω τον Τεράρχη μας πως ένα ύψηλό δράμα που έχει για τη Δράμα, την ίδρυση Βυζαντινού Μεουσείου, θα μᾶς έχει δλους συμπαρασάτες και σύντομα θα υλοποιηθεί.

Εύχομαι, σεπτε Τεράρχα, να σᾶς χαρίζει ο Μεγαλοδύναμος Θεός δύναμη, μαρτυρημέρευση και εγχείωστε να ολοκληρώσετε το έργο σας.

Στη συνέχεια τον λόγο έλαβε ο Νομάρχης Δράμας κ. Σάββας Δαγιηλιδης, που απηύθυνε τον ακόλουθο χαιρετισμό:

Σεβασμιότατε,
Κυρίες και Κύριοι,

Θεωρώ πράγματι ως ευτυχί τον εαυτό μου, γιατί μου δόθηκε ή κατάλληλη ευκαιρία να πῶ τον πρόποια λόγο, ως εκπρόσωπος της Πολιτείας, αλλά και ως άτομο για τον Σεπτε προσηνήμενο της Έκκλησίας της Δράμας.

Όσα θα πῶ δέν αποτελούν την εκπλήρωση ενός τυπικού χρέους που αναφέρεται σε παρόμοιες περιπτώσεις, αλλά χρέους που το υπαγορεύει ή ιστορική αναγκαιότητα και μάλιστα επιβεβλημένη.

Άν και σύντομος ο χρόνος γνωριμίας μου με τον Σεπτε Τεράρχη, όμως υπήρξε αρκετός για να διαπιστώσω τον πλοῦτο των αρετών που κοσμούν την ευαίσθητη ψυχή του, αλλά και να εκτιμήσω ειλικρινά με θαυμασμό το τεράστιο σε έκταση και επωφελέστατο σε ποιότητα έργο του. Και πιστεύω ότι δέν θα

Ὁ Νομάρχης Δράμας κ. Σάββας Δαυηλιδῆς ἀπευθύνει χαιρετισμό.

χαρκτηριζόμενον ὑπερβολικός, ἂν τόνιζα διὸ Ὁ Σεπτὸς μας Ἱεράρχης ἀποτελεῖ πράγματι δῶρο Θεοῦ γιὰ τὸ λαὸ πὸν ἡ Πολιτεία μᾶς ἔκανε τὴν τιμὴ νὰ ὑπηρετοῦμε μὲ πάθος.

Ὅπου κι ἂν στρέφει κανεὶς τὸ βλέμμα του, ὅποιο σημεῖο τοῦ νομοῦ κι ἂν ἐπισκεφθεῖ, θὰ διαπιστώσει ἔκδηλῃ τὴν στοργή του γιὰ τὸ ποίμνιό του. Ἀνασιγλώσεις ἐρειπωμένων ραῶν ἀπὸ τοὺς ἐχθροὺς τῆς Ὁρθοδοξίας μας, ἀνεγέρσεις ραῶν, οὐσιαστικὴ προσφορά κοινωνικῆς Πρόνοιας, σεβασμὸς πρὸς τὴ ζωογόνο παράδοσή μας, πατρικὴ στοργὴ πρὸς τὰ νιάτα, ἀλλὰ καὶ πρὸς τοὺς ὄριμους, καὶ τέλος παροχὴ ἐπιλεκτικῆς πνευματικῆς τροφῆς πρὸς τὸ ποίμνιό του, ἄμεσα ἀλλὰ καὶ ἔμμεσα, συνθέτουν τὴν προσφορά του, πὸν δικαιολογημένα μπορεῖ νὰ χαρακτηριστεῖ ὡς ξεχωριστὸς σταθμὸς στὴ ζωὴ τοῦ δραμινοῦ λαοῦ.

Ἀκρίτως συνειδητός, ἀλλὰ καὶ ἀκλόνητος ὑπερμαχος τῶν δραμινοῦ Θεομοσιῶν, προσφέρει καθημερινὰ τὶς σωματικὰς καὶ πνευματικὰς του δυνάμεις γιὰ τὴν προσκοπὴ αὐτοῦ τοῦ τόπου. Εὐλόγη λοιπὸν θὰ θεωρῶ τὸν ἑαυτὸ μου ὡς εὐτυχί, γιατί εἶχα τὴν τύ-

χη νὰ γνωρίσω καὶ νὰ συνεργασθῶ ἁρμονικὰ καὶ γόνιμα μὲ μιὰ προσωπικότητα πὸν ἀποτελεῖ κόσμημα λαμπρὸ γιὰ τὴν Ἐκκλησίᾳ μας καὶ τὴν κοινωνία γενικότερα καὶ πὸν σιάνθηκε ἄρωγὸς στὸ δύσκολο ἔργο πὸν ἐπωμίστηκα.

Χρὸς μου λοιπὸν νὰ εὐχηθῶ ὅπως ὁ καλὸς Θεός, ὁ Θεὸς τῆς Ἀγάπης, τοῦ χαρίζει μακροήμερευση γιὰ νὰ γενόμεσθε τοὺς ἀγλαοὺς καρποὺς κάθε ἐπιμοχθῆς προσπάθειάς του.

Στὸ βῆμα ἔπειτα ἀνήλθε ὁ Οἰκονόμος π. Ἐμμανουὴλ Παπαεμμανουήλ, ὁ ὁποῖος διάβασε τὸν χαιρετισμὸ τοῦ ἀπουσιάζοντος —λόγω ἀσθενείας— ἱεροκήρυκος τῆς Ἱ. Μητροπόλεως Δράμας ἀρχιμ. κ. Διονυσίου Πιλόττου:

Τὸ 1965 ὁ Ἅγιος Θεός, διὰ τῆς Ἱεραῶς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ἐξελέξε καὶ ἐχειροτόνησε τὸν Σεβασμιώτατον Μητροπολίτην μας κ.κ. Διονύσιον.

Ὁ λαὸς τῆς Δράμας μὲ ἰδιαίτερον συγκίνησιν ἐδέχθη τὸν σεπτὸν Ποιμενάρχη. Τὴν ἐποχὴν ἐκεῖνη ἡ Μητρόπολις εἶχε πολλὰ καὶ δύσκολα προβλήματα καὶ ὡς ἐκ τούτου εἶχε ἀνάγκη ἀπὸ ἕναν ἔμπειρο, ἱκανὸ καὶ ἅγιο Ποιμενάρχη. Ὅποιοι παρηκολούθησε ἀπὸ κοντὰ τὴν ὅλην πορεία καὶ τὸ ἔργο τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου μας εἶναι σὲ θέσιν νὰ βεβαιώσῃ πὸς ὁ Σεβασμιώτατος ἀνταπεκρίθη πλήρως, κατὰ τὰ 25 χρόνια τῆς Μητροπολιτικῆς Του Διακονίας εἰς τὸ ἔργον, πὸν Τοῦ ἀνέθεσε ὁ Θεός. Ἰσχύουν καὶ διὰ τὸν Σεβασμιωτάτον μας τὰ λόγια τοῦ Ἀποστόλου Παύλου: «Ἐν κόπῳ καὶ μόχθῳ, ἐν ἀγρυπνίαις πολλάκις» διηκόνησε καὶ διακονεῖ τὴν Ἐκκλησίαν τοῦ Χριστοῦ.

Μερικὰ δείγματα τῆς ἁγίας μερίμνης τοῦ Μητροπολίτου μας ἐπιθυμῶ νὰ ἀναφέρω εἰς τὴν ἀγάπην σας:

1. Βασικὸ πρόβλημα τῆς Μητροπόλεώς μας ἦτο ἡ ἔλλειψις ἱερέων. Ὑπῆρχαν πολλὲς κενὲς θέσεις ἱερέων καὶ δι' αὐτὸ ὑπῆρχαν περιπτώσεις πὸν ἕνας ἱερεὺς ἀπὸ τοὺς ὑπάρχοντας, ἐξυπηρετοῦσε δύο καὶ τρεῖς ἢ καὶ τέσσερις ἐνορίες.

Ὅσο, ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης μας, μὲ τὴν σωστὴ καὶ συνετὴ ἐξέτασι τοῦ θέματος, κατώρθωσε νὰ καλύψῃ μὲ κατὰλληλα πρόσωπα ὅλες τὶς κενὲς ἐφημεριακὰς θέσεις. Ἀπὸ τότε οἱ Χριστιανοί, ἀκόμη καὶ τῶν πλέον ἀπομακρυνόμενων χωριῶν ἔχουν τὸν ἱερέα τους καὶ ἐξυπηρετοῦνται εἰς ὅλες τὶς πνευματικὰς καὶ λατρευτικὰς τους ἀνάγκες.

2. Τὰ πρόσωπα πὸν ἐξελέγησαν διὰ τὴν Ἱερω-

σύντην, ἔπρεπε νὰ τύχουν καὶ ἰδιαίτερας ἐκπαιδευσεως. Αὐτὴ ἡ ἐκπαίδευσις τῶν νέων ἱερέων ἀπήτησε πολλὴν κόπον καὶ ἰδρώα ἀπὸ μέρους τοῦ Σεβασμιωτάτου μας. Πραγματοποιήθηγε δὲ μὲ μίαν ἀρίστην μέθοδον καὶ κατόπιν μακρᾶς καὶ ἐπιπόνου ἐργασίας εἰς τὴν Ἱερὰν Μονὴν Εἰκοσιφοινίσσης. Ἐκεῖ παρηκολούθησαν μαθήματα Δογματικῆς, Κατηχητικῆς, Ποιμαντικῆς καὶ Λειτουργικῆς. Γενικῶς ἐδιδάχθησαν ὅλα ὅσα τοὺς ἦταν ἀπαραίτητα διὰ τὸ μέγαλο τους ἔργο. Ἡ δὲ πρακτικὴ τους ἐξάσκηση εἰς τὰ λατρευτικὰ τους καθήκοντα θὰ μείνει ἀξέχαστος εἰς ὅσους τὴν παρηκολούθησαν.

3. Ὁ Σεβασμιώτατος ὠργάνωσε κατὰ τὸν πλέον τέλειον τρόπον τὴν ὅλην ἐργασίαν τῶν Γραφείων τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως.

Ἡ μακρὰ πείρα, τὴν ὁποίαν εἶχε ἀπὸ τὴν διακονίαν Του ὡς Πρωτοσύγκελλος εἰς τὴν Ἱερὰν Μητροπολὶν Ἐδέσσης, τὸν ἐβοήθησε ὥστε ἡ ὅλη ἐργασία τοῦ Γραφείου νὰ τακτοποιηθῆ καὶ νὰ διεξάγεται μὲ ὑποδειγματικὴν τάξιν, παρὰ τὴν ὑπαρξὶ ποικίλων Κανονισμῶν τῆς Ἐκκλησίας καὶ νόμων τῆς Πολιτείας. Διότι τῆς ἀγρύπνου παρακολουθήσεως τοῦ Σεβασμιωτάτου μας, ὅλα γίνονται μὲ τάξιν, μὲ ἀκρίθειαν, μὲ νομιμότητα. Τὴν διαπίστωσιν αὐτὴν ἔκαμιν καὶ ἄνθρωποι τοῦ Ὑπουργείου, οἱ ὅποιοι ἐπιθεώρησαν τὰ βιβλία τῶν Μητροπολιτικῶν Γραφείων σὶὰ πλαισία τῶν κανονικῶν ἐπιθεωρήσεων. Τὰ ὅρηκαν ὅλα εἰς πλήρη τάξιν καὶ ἐξέφρασαν πρὸς τοῦτο τὴν ἀπόλυτον ἱκανοποίησίν των. Εἶναι περὶ τοῦ δὲ νὰ τονισθῆ ὅτι ἡ ἰδία τάξις ἐπικρατεῖ καὶ εἰς τὰς ἐπὶ μέρους Ἐνορίας, λόγῳ τῆς ἀγρύπνου παρακολουθήσεως τοῦ Σεβασμιωτάτου μας.

4. Πέραν τῆς τάξεως εἰς τὴν ἐργασίαν τῶν Γραφείων, θὰ πρέπει νὰ σημειωθῆ ὡς ἰδιαίτερο χαρακτηριστικὸν τοῦ Σεβασμιωτάτου μας ἡ ὑποταγὴ Του εἰς τοὺς νόμους τῆς Ἐκκλησίας εἰς ὅλους τοὺς τομείς τοῦ Μητροπολιτικοῦ Του ἔργου. Αἱ ἀποφάσεις τῆς Ἱερᾶς Συνόδου διὰ τὸν Σεβασμιώτατον εἶναι—ὅπως πράγματι εἶναι— ἱεραὶ ἀποφάσεις καὶ τηροῦνται μὲ πᾶσαν ἀκρίθειαν, παρὰ τὸ ἐνδεχόμενον νὰ ἔλθῃ κάποτε εἰς ἀντίθεσιν μὲ ὠρισμένους ἐκ τῶν Χριστιανῶν. Ὁ Σεβασμιώτατος ὁμως γνωρίζει ὅτι ἐκεῖνο, πὸν συμφέρει σὸν πιστὸ Χριστιανὸ εἶναι ἢ τήρησις τῶν νόμων καὶ τῶν κανόνων. Αὐτὸ καὶ ἐπιμένει εἰς τὴν τήρησίν των. Ἀποδεικνύεται δὲ τελικὰ ὅτι αὐτὴ ἡ ἐπιμονὴ Του εἶναι πρὸς ὄφελος τοῦ λαοῦ τοῦ Θεοῦ καὶ πρὸς δόξαν τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας μας.

5. Ἐνα ἀπὸ τὰ μεγάλα προβλήματα, πὸν εἶχε νὰ

ἀντιμετώπισῃ καὶ νὰ λύσῃ ὁ Σεβασμιώτατος ἦταν οἱ Ἱεροὶ Ναοὶ τῆς Μητροπολιτικῆς περιφερείας μας. Πολλοὶ ἐξ αὐτῶν ἦσαν σὲ πολλὴν κακίαν κατάστασιν, ἐνῶ σημαντικὸς ἀριθμὸς Ναῶν δὲν εἶχαν κτισθεῖ ἐξ ἀρχῆς ὡς Ναοί. Εἰς τὴν ἀντιμετώπισιν τοῦ ἐν λόγῳ προβλήματος ἡ δραστηριότης τοῦ Μητροπολίτου μας ὁμολογουμένως ἐπραγματοποίησε ἕνα πραγματικὸ θαῦμα. Κατώρθωσε νὰ κτισθοῦν καὶ νὰ ἐγκαινισθοῦν θαναμάσιοι Ναοί, τόσον εἰς τὴν πόλιν, ὅσον καὶ εἰς τὰ χωριά. Σήμερα δὲ καταβάλλεται μεγάλη προσπάθεια ὥστε οἱ ἀνεγερθέντες Ναοὶ νὰ ἀγιογραφηθοῦν.

6. Εἰς τὸ διάστημα τῶν 25 χρόνων τῆς Ἐπισκοπικῆς Διακονίας τοῦ Σεβασμιωτάτου παρουσιάσθησαν καὶ μερικὰ θέματα, τὰ ὁποῖα κυριολεκτικῶς ἐτάραξαν τὴν Ἐκκλησίαν μας, π.χ. βλάσφημα κινηματογραφικὰ καὶ θεατρικὰ ἔργα, τὸ θέμα τῆς νομιμοποιήσεως τῶν ἐκτροπῶσεων, ὁ πολιτικὸς γάμος καὶ ἄλλα. Εἰς τὰ τόσον καιρὰ αὐτὰ θέματα ὁ Σεβασμιώτατος μὲ ἱερὸν ζῆλον ἐπετέλεσε εἰς τὸ ἀκέραιον τὸ καθήκον Του πρὸς ἱκανοποίησιν, ἐκτὸς τῶν ἄλλων, καὶ τῶν συνειδήσεων τῶν πιστῶν Χριστιανῶν.

7. Ὁ Σεβασμιώτατος, ὅπως ξέρονν ὅσοι τὸν γνωρίζουν καὶ τὸν ζοῦν ἀπὸ κοντά, ζῆ τὴν ἄσκησιν, τὴν ἀγρυπνίαν καὶ τὴν προσευχὴν. Ἀγαπᾷ τὸ μοναχικὸν ἰδεώδες. Αὐτὸ καὶ ἀντιμετώπισε μὲ ἰδιαίτερον ζῆλον τὸ θέμα τῶν Ἱερῶν Μονῶν τῆς περιοχῆς μας.

Ἡ Ἱερὰ Μονὴ Εἰκοσιφοινίσσης ἦτο κατεστραμμένη ἀπὸ τοὺς Βουλγάρους. Μοναχοὶ οὐσιαστικῶς δὲν ὑπῆρχαν. Ὡστόσο ἡ προσευχὴ τοῦ Μητροπολίτου μας, ὁ θεῖος Του ζῆλος καὶ ὁ πολὺς Του μόχθος ἐπραγματοποίησαν μὲ τὴν βοήθειαν τοῦ Θεοῦ ἀληθινὸ θαῦμα. Σήμερα τόσον ἡ Ἱερὰ Μονὴ Εἰκοσιφοινίσσης, ὅσον καὶ ἡ Ἱερὰ Μονὴ Ἀναλήψεως τοῦ Σωτήρος εἶναι ὑποδειγματικαὶ Μοναί, τόσον ἀπὸ ἀπόψεως κτιριακῆς, ὅσον καὶ ἀπὸ ἀπόψεως Μοναζουσῶν Ἀδελφῶν. Δὲν θὰ ἦτο ὑπερβολὴ εἰς ἐλέγμῳ ὅτι τελειότερα τακτοποίησις δὲν θὰ ἠμποροῦσε νὰ γίνῃ. Καὶ ὁ πρῶτος καὶ κύριος παράγων αὐτοῦ τοῦ θαύματος εἶναι ὁ ἀκαταπόνητος Ποιμενάρχης μας.

8. Ἄγιον ἔργον διὰ κάθε Μητροπολὶν εἶναι ἡ φροντίδα διὰ τὴν ἐνίσχυσιν τῶν αἰδεσιμωτάτων ἱερέων. Ὁ κάθε ἱερεὺς ἔχει ἀνάγκην συνεχοῦς τροφῆς, πνευματικῆς ἐπισχύσεως εἰς τὸ ἔργο του καὶ ἀναζωπυρώσεως τοῦ χαρίσματός του. Ἡ ἀνταπόκρισις εἰς τὸ πνευματικὸν αὐτὸ ἔργον ἀπαιτεῖ πολλὰς δυνάμεις σωματικὰς καὶ ψυχικὰς. Ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης μας ἀνταποκρίνεται πλήρως καὶ εἰς τὸ μέγαλο καὶ δύσκολο αὐτὸ ἔργο. Καλεῖ συχνὰ τοὺς Ἱερεῖς διὰ τὴν ἀπαιτουμένην καθοδήγησιν καὶ

Ὁ καλλιφωγος βυζαντινὸς χορὸς Ἱεροσολιτῶν Δράμας ἀπέδωσε θαυμάσια ἕμνους, ὑπὸ τῆ διεύθυνση τοῦ κ. Νικ. Παπακοινοῦμου.

συμπαράστασιν. Ὡρῖσε μία φορὰ τὸν μῆνα νὰ γίνεται σὺναξις τῶν Ἱερέων εἰς τὴν αἴθουσαν τῆς Μητροπόλεως, κατὰ τὴν ὁποίαν παρακολουθοῦν καὶ μίαν ὁμιλίαν γύρω ἀπὸ τὰ οἰκοδομητικά, ποιμαντικά, δογματικά καὶ λειτουργικά τους διακονήματα. Ἡ ὥρα αὐτῆ τῶν συνάξεων εἶναι ὥρα ἀγίας οἰκοδομῆς. Παράλληλα μὲ τὴν σὺναξιν τῶν Ἱερέων, ὥρῖσε ὁ Σεβασμιώτατος νὰ γίνεται κατὰ μῆνα καὶ μία σὺναξις τῶν Πρεσβυτέρων - συζύγων τῶν Ἱερέων διὰ τὴν πνευματικὴν των ἐπίσχεσιν μὲ ὁμιλίες, πὸν ἀναφέρονται εἰς τὴν ἀποστολήν τους μέσα εἰς τὴν Ἑνορίαν τους. Ἐπὶ πλέον ὁ Σεβασμιώτατος πραγματοποιεῖ κάθε χρόνον τριήμερα συνέδρια, ἕνα διὰ τοὺς Ἱερεῖς καὶ ἕνα διὰ τὰς Πρεσβυτέρας, ὥστε ἡ παρεχόμενη εἰς αὐτοὺς πνευματικὴ ἐπίσχεσις καὶ τροφοδοσία νὰ εἶναι πλήρης καὶ ὀλοκληρωμένη. Τὰ Συνέδρια αὐτὰ πραγματοποιοῦνται εἰς τὴν Ἱεράν Μονὴν Εἰκοσιφοινίσεως, ἡ ὁποία παρέχει πᾶσαν φιλοξενίαν καὶ βοήθειαν εἰς τὸ ἅγιον ἔργον, πὸν ἐπιτελεῖται δι' αὐτῶν. Οἱ ὁμιλίες καὶ τὰ πρακτικά τῶν συνεδρίων αὐτῶν δημοσιεύονται, ὥστε νὰ γίνεται καὶ ἡ ἀνάλογος ἀξιοποίησις τους.

9. Ὁ Σεβασμιώτατος εἶχε καὶ ἔχει σταθερὰν τὴν πεποίθησιν ὅτι ἡ σωτηρία τοῦ χριστιανοῦ διακονεῖται ἐν τοῖς ἀγίοις Μυστηρίοις τῆς Ἐκκλησίας μας. Σφοδρὰ ἐπιθυμία Του εἶναι νὰ συμμετέχουν οἱ Χριστιανοὶ εἰς τὰ Μυστήρια, ὅπως ἰδιαίτερος δὲ εἰς τὴν Ἱεράν Ἐξομολόγησιν καὶ εἰς τὴν θεῖαν Κοινωνίαν. Πόθος Του ἦτο καὶ εἶναι νὰ μπορεῖ ὁ κάθε Χριστιανὸς νὰ ἔχη πλάι του τὸν Ἐξομολόγο Ἱερέα, ἀλλὰ καὶ ἡ Ἐξομολόγησις νὰ γίνεται σύμφωνα μὲ τοὺς κανόνας τῆς Ἐκκλησίας μας καὶ σύμφωνα μὲ τὴν μακρὰ Ὁρθόδοξο Παράδοσί μας.

Καὶ εἰς τὸν τομέα αὐτὸν ὁ Σεβασμιώτατος ἔκαμε τὸ πᾶν. Ἐπελέγησαν πνευματικοὶ καὶ ἐξοπαιδευθέντες μὲ πολὺν κόπον καὶ ἐπιμέλειαν, ὥστε νὰ ὑπάρχει κοινὴ γραμμὴ εἰς τὴν ἀντιμετώπισιν τῶν διαφορῶν προβλημάτων. Ἐτοίμη σήμερα ὑπάρχουν πνευματικοὶ Ἱερεῖς, πὸν ἐπισκέπτονται ἀκόμη καὶ τὰ πλέον ἀπομονωμένα χωριά καὶ ἐξομολογοῦν τὸν λαὸν τοῦ Θεοῦ.

10. Ὁ Σεβασμιώτατος δὲν εἶναι ὁ ἄνθρωπος τῆς ἀγ' ἐψηλοῦ διακονίας. Συμμετέχει εἰς τὴν λέπην, εἰς τὴν χαρὰν καὶ εἰς τὶς ἀνάγκες τοῦ ποιμανίου

Του. Δίδει τὸ παρὼν, ὅπου χρειάζεται, χωρὶς κανένα ἄλλο συμφέρον, διὰ τὸ αἰσθάνεται ὁ λαὸς τὸν Ἐπισκοπὸν του ὡς Πατέρα του. Καὶ τὸ κάνει αὐτό, διότι προηγουμένως ὁ ἴδιος ὁ Πατέρας - Ἐπισκοπὸς μας αἰσθάνεται τοὺς Χριστιανοὺς τοῦ Παιμίου Του ὡς παιδιά Του. Γι' αὐτὸ καὶ στέκεται πατρικὰ πλάι τους ἴσους σὲς ὥρες τοῦ πένθους καὶ τῶν δοκιμασιῶν, ὅσο καὶ σὲς ὥρες τῆς χαρᾶς. Ἀξιοσημείωτον εἶναι καὶ τὸ ὅτι ἐπισκέπτεται κάθε χρόνο ὅλες τὶς Ἐνορίες, ὅλα τὰ χωριά. Ἐπισκέπτεται ἀκόμη καὶ τὰ χωριά μὲ 10 καὶ 20 κατοίκους, ὅπου τελεῖ ἱερῆς Ἀκολουθίας καὶ συμβουλευε ὅλους ὡς στοργικὸς Πατέρας. Μὲ τὸν τρόπο αὐτὸ γνωρίζει προσωπικὰ ὅλους τοὺς Ἱερεῖς εἰς τὸν χρόνον τῆς διακονίας τους. Γνωρίζει ἀκόμη τοὺς ἐπιτρόπους καὶ τὸν πιστὸ λαὸ.

11. Μία ἀπὸ τὶς πολλὰς μέριμνες τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου μας εἶναι καὶ ἡ διάδοσις τοῦ θείου λόγου, δεδομένου ὅτι ὁ θεῖος λόγος εἶναι ἀφ' ἑνὸς μὲν ἡ «μάχαιρα τοῦ Πνεύματος» διὰ τὴν ἀνιμετώπιση τῶν αἱρέσεων, ἀφ' ἑτέρου δὲ ὁ λόγος «παρακλήσεως» καὶ οἰκοδομῆς τοῦ πιστοῦ λαοῦ. Ὁ Σεβασμιώτατος ἐνισχύει καὶ εὐλογεῖ κάθε προσπάθειαν διαδόσεως τοῦ θείου λόγου, ἴσους τοῦ γραπτοῦ ὅσον καὶ τοῦ προφορικοῦ. Ὁ ἴδιος ὁμιλεῖ πάντοτε εἰς τὸν λαὸν μὲ δύναμιν καὶ πειστικότητα. Εἶναι ἀμέτρητα τὰ κηρύγματά Του. Προκειμένου δὲ νὰ γίνεταί κήρυγμα εἰς ὅλους τοὺς Ναοὺς, ἐκδίδει κάθε χρόνο εἰδικὸ βιβλίον μὲ ὁμιλίαις ἐπὶ τῶν Κυριακῶν Ἐναγγελίων, οἱ ὁποῖες διαβάζονται ἀπὸ τοὺς Ἐφημερίους Ἱερεῖς κατὰ τὴν θείαν Λειτουργίαν ἐκάστης Κυριακῆς. Εὐλογεῖ μὲ ἰδιαίτερον συγκίνησιν οἰκοδομητικὰς ὁμιλίαις, ποὺ πραγματοποιοῦνται ἅπαξ τῆς ἐβδομάδος. Ὁργανώνει ὁμιλίαις εἰς τὶς αἴθουσας ὠρισμένων ἐνοριῶν. Ἀποστέλλει ὁμιλήτριαις καὶ εἰς τὰ χωριά διὰ νὰ ὁμιλοῦν, νὰ ἐνισχύουν καὶ νὰ παρηγοροῦν τὸν πιστὸ λαὸ τοῦ Θεοῦ. Ἐπίσης, ἀνὰ δεκαπενθήμερον ὁργανώνει ὁμιλίαις εἰς τὴν αἴθουσαν τῆς Μητροπόλεως μὲ σπουδαίους ὁμιλητάς, καθηγητὰς Πανεπιστημίου, διακεκριμένους Θεολόγους κ.λπ. Γεμίζει ἡ μεγάλη αἴθουσα τῆς Μητροπόλεως ἀπὸ τὸν διψασμένον λαὸ, ὁ ὁποῖος τρέχει διὰ νὰ σήσῃ τὴν πνευματικὴν του δίψαν.

12. Σπουδαῖο καὶ ἰδιαίτερο χαρακτηριστικὸ τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου μας εἶναι τὸ ὅτι ἀγαπᾷ πολὺ τὴν λειτουργικὴν ζωὴν. Ἐπιθυμεῖ νὰ τελῇ ὁ ἴδιος ἱερῆς Ἀκολουθίας καὶ θεῖαις Λειτουργίαις. Ἀλλὰ θαυὸς Του πόθος εἶναι νὰ ζῶν καὶ τὰ παιδιά Του ἔντονα τὴν λειτουργικὴν ζωὴν τῆς Ἐκκλησίας μας. Πρὸς τοῦτο τελεῖ συνεχῶς Ἀκολουθίας καὶ θεῖαις

Λειτουργίαις. Ἡμεῖς, ποὺ εἴμεθα μαζί Του, γύρω ἀπὸ τὸ θυσιαστήριον, τὸν βλέπουμε πολλὰς φορές, καὶ διὰ ἀκόμη εἶναι κουρασμένος καὶ ἄρρωστος, νὰ στέκεται ἐνώπιον τοῦ θυσιαστηρίου μὲ πλήρη ἀφοσίωσιν. Ὅταν ἡ καρδιά ἀγαπᾷ, δὲν ἐπιλογίζεται οὔτε κόπον οὔτε ἄρρώστια. Γι' αὐτὸ καὶ εἶναι παρὼν πάντοτε εἰς Ἑσπερινούς, Ἀπόδειπνα, ὀλονυχτίαις, θεῖαις Λειτουργίαις καὶ εἰς πᾶσαν λειτουργικὴν ἐκδήλωσιν. Οὔτε καὶ ἡ βαρὴ ἀρρώστια, ποὺ πέρασε πρὸ ἐτῶν, ἀνέκοψε τὴν ἰδιαίτερον Του ἀγάπην καὶ διακονίαν τοῦ θυσιαστηρίου. Ὅσοι Τὸν γνωρίζουν ἀπὸ κοντὰ ξέρουν ὅτι ἀγαπᾷ τὸ θυσιαστήριον, γιατί ἀγαπᾷ τὴν Θεῖαν Κοινωνίαν. Ζῆ συνεχῶς τὴν θείαν Λειτουργίαν, διὰ νὰ ζῆ συνεχῶς τὴν θείαν Κοινωνίαν. Αὐτὸ τὸ ἐμπνέει καὶ εἰς τοὺς γύρω Του.

13. Σπουδαία εἶναι καὶ ἡ συγγραφικὴ δραστηριότης τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου μας. Καὶ ἐδῶ ἀναφερόμεθα εἰς θαῦμα. Ὑστερα ἀπὸ τὴν ποιμαντικὴν ἐργασίαν, πῶς κατορθώσῃ νὰ γράφει τόσα ἔργα; Τὸ περιοδικὸν «Ἐκκλησία» εἶναι γεμάτο ἀπὸ ἄρθρα καὶ κείμενα τοῦ Σεβασμιωτάτου. Ὁγκώδη βιβλία, καθὼς βλέπουν τὸ φῶς τῆς δημοσιότητος, ἀφήνουν καταπλήκτους τοὺς πάντας. Τόση καὶ τόσον σπουδαία συγγραφικὴ ἐργασία! Ἀπὸ τὰ νεανικά Του χρόνια ἔβαλε καὶ αὐτὸν τὸν στόχον εἰς τὴν ζωὴν Του. Καὶ ἀπεδείχθη καλὸς σκοπευτής. Μελέτησε τὸν νόμον τοῦ Θεοῦ, τὸν κατενόησε πλήρως καὶ δι' αὐτὸ τὸν μεταδίδει τόσον ἀναλυτικὰ εἰς τὰ κείμενά Του.

* * *

Συμφωνεῖτε ὅλοι πῶς εἶναι δύσκολο σὲ λίγο χρόνον νὰ ὑπογραμμισθῇ ἓνα μεγάλο ἔργο 25 χρόνων ἐργασίας τοῦ ἁγίου Ἐπισκόπου μας. Ὁ Ἀπόστολος Παῦλος θὰ ἔλεγε: «Καὶ τί ἔτι λέγω; ἐπιλείπει γάρ με διηγούμενον ὁ χρόνος».

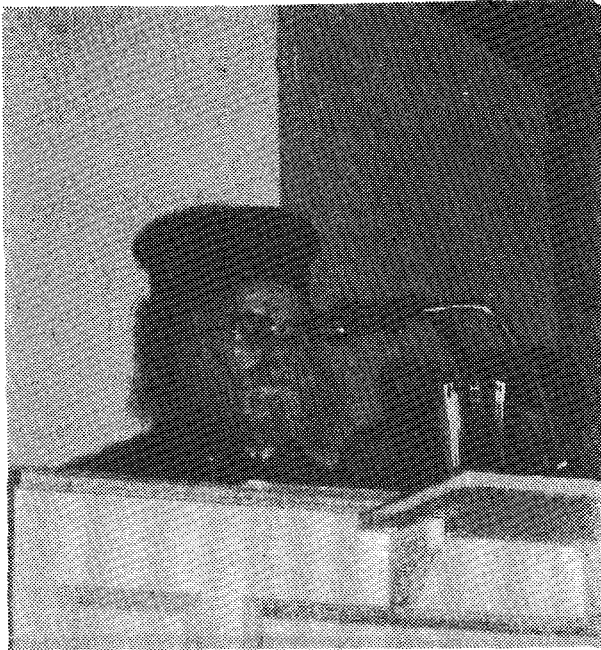
Πολλὰς φορές παρακολουθῶ μὲ συγκίνησιν τὴν ἀναμμένην λαμπάδα, ποὺ εὐρίσκεται ἐπάνω εἰς τὴν Ἁγίαν Τράπεζαν. Ἡ λαμπάδα, καθὼς καίγεται, προσφέρει τὸ ἴσος τῆς φῶς καὶ δίνει στὴν ψυχὴ μίαν ἱερὰ καὶ ἁγία κατάνυξιν οἰκοδομῆς καὶ ἀνατάσεως. Λαμπάδα, ποὺ καίγεται ἐπάνω εἰς τὴν Ἁγίαν Τράπεζαν, εἶναι ἡ ζωὴ τοῦ Ἐπισκόπου. Τέτοια λαμπάδα εἶναι ἡ ζωὴ τοῦ ἁγίου Ἐπισκόπου μας, τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Δράμας κ.κ. Διονυσίου. Συνεχῶς λατρεύει τὸν Θεόν, συνεχῶς στηρίζεται ἐπὶ τοῦ θυσιαστηρίου καὶ ἐπὶ τῶν Μυστηρίων, συνεχῶς προσφέρει καὶ θυσιάζεται διὰ τὴν οἰκοδομὴν καὶ σωτηρίαν τοῦ λαοῦ τοῦ Θεοῦ, διὰ τὴν δόξαν τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας μας, διὰ τὴν δόξαν τοῦ μεγάλου Θεοῦ!

Ταπεινῶς καὶ εὐλαβῶς ὑποβάλλομεν τὰ σέβη μας εἰς τὸν Σεβασμιώτατον Μητροπολίτην μας καὶ εὐχόμεθα νὰ Τοῦ χαρίζη ὁ Θεὸς ἔτη πολλά, μὲ δυνατὴν καὶ σιδηρᾶν ὑγείαν, ὥστε νὰ διακονῇ ἐπὶ ἔτη πολλά εἰς τὸ ἅγιον ἔργον, πὸν Τοῦ ἀνέθεσε ὁ Θεός.

Τέλος, ἐπιτρέφατέ μου εἰς αὐτὴν τὴν εὐλογημένην ὥραν νὰ εἴπωμεν τὸν ἕμνον τῶν ἀγγέλων: «Ἡ εὐλογία καὶ ἡ δόξα καὶ ἡ σοφία καὶ ἡ εὐχαριστία καὶ ἡ τιμὴ καὶ ἡ δύναμις καὶ ἡ ἰσχὺς τῷ Θεῷ ἡμῶν εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων ἁμήν» (Ἀποκ. 5' 12).

Κατόπιν ὁ ἐκπρόσωπος τοῦ ἱεροῦ Κλήρου, π. Θεόδωρος Τ ο π α λ ῖ δ η ς, προσφώνησε ὡς ἑξῆς:

Δὲν εἶναι καθόλου εὐκολο γιὰ ἕναν ἱερέα νὰ πεῖ λίγα λόγια γιὰ τὸν ἐπίσκοπό του. Ὅταν μάλιστα θὰ μιλήσει σὲ μιὰ τόσο τιμητικὴ γιορτὴ, παρουσίᾳ ὅλης τῆς σεβασμίας αὐτῆς ἐκκλησίας, ἐκ μέρους τῶν ἀδελ-

Ὁ π. Θεόδ. Τοπαλίδης ἐπὶ τοῦ βήματος.

φῶν πρεσβυτέρων τῆς Μητροπόλεώς μας. Κινδυνεύει νὰ πεῖ πολλοὺς καὶ καλοὺς λόγους καὶ νὰ χαρακτηρισθεῖ ὑπέροχος ἔπαινος, ἢ νὰ πεῖ λίγα καὶ νὰ ἀδικήσει σοβαρὰ τὸ πρόσωπο τοῦ Ἐπισκόπου καὶ τοῦ μεγάλου ἔργου του.

Γιὰ νὰ ἀποφύγει καὶ τὰ δύο ὁ ὁμίλων, θὰ ἀφήσει ἐλεύθερη τὴν καρδιά του νὰ πεῖ ὅ,τι αἰσθάνεται γιὰ τὸν Ἐπίσκοπό του καὶ νὰ ἀναφέρει συγκεκριμένα περιστατικά, πὸν εἶναι γραμμένα σὲ ἔργο καὶ τὴ ζωὴ του.

Ἦταν σὰν γῆδες, διὰ τὸ Δεκέμβριο τοῦ 1965 μπροστὰ ἀπὸ 25 καὶ πλέον χρόνια, ὑποδεχτήκαμε τὸν νέο Μητροπολίτη μας, Σεβασμιώτατο κ.κ. Διονύσιο. Ὁ ὁμίλων ἦταν τότε νεαρὸς προεσπύτερος. Ὅταν τὸν ἀντίκρουσε στὴν ὑποδοχὴ, εἶπε μέσα του μιὰ προσευχή: «Κύριε, κάνε νὰ εἶναι ἄξιος καθ' ὅλα, ὁ νέος Ἐπίσκοπος πὸν ζητάει ὁ τόπος σήμερον». Ἀπὸ τότε πέρασαν 25 δλόκληρα χρόνια. Ὁ χρόνος μπορεῖ νὰ εἶναι λίγος, ἀλλὰ ἡ προσφορὰ μεγάλη.

Πρῶτο Του ἔργο ἦταν τὸ κατέβασμά του σὲ πεζοδρόμιο, στὴν ἀγορὰ, στὰ μαγαζιά, στὰ σπίτια, νὰ γνωρίσει καὶ νὰ γνωρισθεῖ μὲ τὸ λαὸ Του, τὸ ποιμνιό Του. Νὰ ἀφουγκραστεῖ τὸ σφυγμὸ τῆς καρδιάς καὶ τὶς ἀνάγκες τῶν πιστῶν. Μετὰ τὴν προσηγηθεῖσα μεγάλη τρικυμία, ἔφερε τὴ γαλήνη καὶ τὴν εἰρήνη στὶς καρδιὰς τῶν πιστῶν. Ἀποκατέστησε τὸ κῆρος τῆς Ἐκκλησίας στὴ συνείδηση τοῦ λαοῦ Του. Ἐπισκέφθηκε ὅλα τὰ χωριά, ἀκόμη καὶ τὰ φυλάκια τῶν στρατιωτῶν καὶ τοὺς μεμονωμένους κληρονομοφύλους. Πῆγε σὲ χωριά πὸν γιὰ πρώτη φορὰ περπάτησε Ἐπίσκοπος γιὰ νὰ τὰ εὐλογήσει καὶ νὰ τὰ στηρίξει. Ὑπῆρχαν χριστιανοὶ πὸν γιὰ πρώτη φορὰ εἶχαν δεῖ καὶ φιλήσει τὸ χέρι Ἐπισκόπου.

Ἀπὸ τότε μέχρι σήμερον, καὶ κάθε χρόνο, τουλάχιστον μιὰ φορὰ πηγαίνει γιὰ νὰ εὐλογήσει τὸ ἐκκλησιαστικὸ Του πλήρωμα καὶ νὰ δώσει λύση παιρική στὰ προβλήματά τους. Πάνω σι τοὺς ἑξῆς ἄξονες στηρίξε τὸ μεγάλο πραγματικὰ ποιμαντικὸ του ἔργο:

Νὰ δώσει Ὁρθόδοξη διδασκαλία καὶ πνευματικὴ τροφή σι τοὺς χριστιανούς.

Νὰ διαποτίσει τὴν ἀσκητικὴ ζωὴ σι πνευματικὰ του παιδιὰ.

Καὶ νὰ δώσει τὸ σπουδαῖο καὶ βασικὸ γνώρισμα σὲ ποιμνιό Του, τῆς εὐχαριστιακῆς ζωῆς.

Κι ὅλα αὐτὰ γιὰ νὰ τὰ πετύχει, στράφηκε πρὸς τὴ στελέχωση τοῦ ἱεροῦ κλήρου, στὴν ιακτική καὶ ἔντονη ἐπιμόρφωσή του στὴν ἀνέγερση καὶ συντήρηση τῶν ἱερῶν ναῶν καὶ σὲ γραπτὸ κήρυγμα.

Δὲν θὰ μιλήσω γιὰ ἄλλες πτυχῆς τοῦ πολυσχιδοῦς ἔργου του, ἀφοῦ καὶ ἄλλοι ἀναφέρθηκαν ἢ θ' ἀναφερθοῦν σ' αὐτές.

Θὰ περιορισθῶ σις σχέσεις Ἐπισκόπου καὶ Ἱερέων, τὴν προσφορὰ τοῦ Ἐπισκόπου μας γιὰ μᾶς τοὺς Ἱερεῖς. Συνήθως, ἕνας καλὸς προϊστάμενος πὸν θέλει νὰ κάνει τὸ ἔργο του καλὰ καὶ ἐπεύθυνα, δὲν εἶναι καὶ τόσο ἀρεσιὸς σι τοὺς ὑφισταμένους του. Ἐδῶ συμβαίνει κάτι πολὺ σπάνιο. Τὰ πλοῦσια ἡγετικά καὶ διοικητικά προσόντα μὲ τὰ ὁποῖα ὁ Θεὸς τὸν ἐργούτισε, σὲ συνδυασμὸ μὲ τὴ μεγάλη του ἐμπειρία μέσα

στην Ἐκκλησία, ἐπέτυχαν αὐτὸ πὸν πρέπει. Συνδύαση ἡ ἀδυστηρότητα μὲ τὴν δικαιοσύνη. Ἡ ἀγάπη καὶ τὸ ἐνδιαφέρον του γιὰ τὸν καθένα ξεχωριστά. Ξέρετε ὅτι ὅλοι οἱ ἀτομικοὶ φάκελλοι τῶν Ἱερέων εἶναι καθαροί; Καὶ σὲ κείνες τὶς περιπτώσεις τὶς δύσκολες πάντα ἐβρισκε τὴ χρυσή τομή. Καὶ ἡ δικαιοσύνη νὰ ἰκανοποιηθεῖ καὶ τὸ κῆρος τοῦ Ἱερέως νὰ σταθεῖ ψηλά.

Σ' αὐτὸ τὸ σημεῖο ἰδιαίτερα πρέπει νὰ λεχθεῖ ὅτι πάντα ἐφαρμόζει τὴ μέθοδο τῆς προληπτικῆς. Ξέρετε ὅτι κανένας Ἱερέας βαθμολογικὰ καὶ μισθολογικὰ δὲν ἔμεινε στάσιμος, ἀλλ' ὅτι ὅλοι προήχθησαν; Πρῶτον διότι ὅλοι σὲ μέτρο τοῦ δυνατοῦ προσφέρουν ἔργο σοβαρὸ καὶ δευτέρον πάντα ἡ ἀγάπη τοῦ Ἐπισκόπου γιὰ τὰ παιδιὰ τῶν Ἱερέων ἦταν μεγάλη. Ὁ ὁμιλῶν σὲ μιὰ εἰδικὴ περίπτωση ἑνὸς ἀδελφοῦ ζήτησε τὴν παραδειγματικὴ τιμωρία του. Μοῦ ἔμεινε ζωντανὴ στὴ μνήμη ἡ φράση Του, πὸν ἐκφράζει πραγματικὰ τί κρύβει αὐτὴ ἡ καρδιά τοῦ πατέρα πὸν λέγεται Ἐπίσκοπος Ἀράμας κ.κ. Διονύσιος. «Ἔχεις δίκαιο, πάτερ, ἀλλά, σὲ παρακαλῶ, ἄς τοῦ δώσουμε ἀκόμη μιὰ εὐκαιρία νὰ σωθεῖ. Μὴ χαθεῖ ἡ ψυχὴ του». Τότε κατάλαβα πὸ πολλὸ μὲ πῶν μιλοῦσα. Μιλοῦσα μὲ τὴν «καρδιά τοῦ πατέρα».

Διατήρησε σὰ 25 χρόνια πὸν πέρασαν ἐνηλὰ τὸ κῆρος τῆς Ἐκκλησίας. Μακριὰ ἀπὸ τὴν πολιτικὴ καὶ τοὺς ἄλλους πειρασμούς. Ἐνα ἀπὸ τὰ κύρια χαρακτηριστικὰ πὸν πρέπει νὰ τονισθεῖ εἶναι ὅτι πρόκειται γιὰ τὸν Δεσπότη τῆς «οἰκοκυροσύνης». Σὲ δύο ἐξονυχιστικὲς ἐπιθεωρήσεις ἀπὸ τὸ Ὑπουργεῖο Οἰκονομικῶν, προκάλεσε τὸ θαυμασμὸ τῶν ἐπιθεωρητῶν γιὰ τὴν τάξη καὶ τὴν ἀκρίβεια ὄλων τῶν λογιστικῶν βιβλίων. Αὐτὴν τὴν οἰκοκυροσύνην του μετέδωσε καὶ σὲ μᾶς τοὺς κληρικούς του. Ἀπόδειξις τρανὴ ἡ καθαριότητα ὄλων τῶν Ναῶν, πὸν ἀποτελοῦν στολίδια ἀληθινὰ, εἶναι μιὰ ἔμπνευση καὶ ἐπιτυχία τοῦ Ἐπισκόπου μας. Ἰδιαίτερα, δὲν πρέπει νὰ ξεχασθεῖ ἡ ἐμφάνιση τοῦ Κλήρου τῆς Μητροπόλεώς μας, πὸν διατηρήθηκε συνειδητὰ παραδοσιακῆ, διότι ἔτσι τὴν θέλει ὁ ὀρθόδοξος λαὸς μας. Εἶναι χαρακτηριστικὴ ἡ περίπτωση ὅταν τὸ 1983 ἦρθε ὁ νῦν Πρόεδρος τῆς Δημοκρατίας, τὴν 1η Ἰουλίου, σὰ «Ἐλευθέριω» τῆς πόλεώς μας, ὡς τιμῶμενο πρόσωπο, μέσα σὸν Μητροπολιτικὸ Ναὸ, συγκινημένος καὶ αὐθόρμητα, εἶπε σὸν Μητροπολίτη μας: «Σᾶς συγχαίρω γιὰ τὸν πολλὸ ὥραϊο Ναὸ. Σᾶς συγχαίρω γιὰ τὴν τόσο ὥραϊα καὶ λαμπρὰ παραδοσιακὴ ἐμφάνιση τῶν Ἱερέων».

Πρὶν τελειώσω ἄς ἀναφερθῶ σὶς προσωπικὲς

μας σχέσεις μὲ τὸν Ἐπίσκοπό μας. Οἱ σχέσεις αὐτὲς εἶναι σχέσεις πατέρα πρὸς παιδί. Σχέσεις ἀδελφοῦ, σχέσεις συνεργοῦ καὶ προπαντὸς συλλειτουργοῦ. Ἀνοιχτὸ τὸ Γραφεῖο του νὰ μπεῖ ὅποιος θέλει, ὅποτε θέλει. Ἐλευθέρω καὶ μὲ καλωσύνη καὶ σεβασμὸ, ὅλοι ἐκφράζουμε τὰ ἐκκλησιαστικὰ, τὰ ἀτομικὰ καὶ τὰ οἰκογενειακὰ μας προβλήματα. Κατεβαίνει γιὰ νὰ δώσει, ὄχι γιὰ νὰ ἐξομοιωθεῖ. Τρῶμε μαζί, συζητοῦμε, ψάλλουμε σὰν μιὰ οἰκογένεια. Τὸν ζοῦμε, τὸν πονᾶμε, τὸν ἀγαπᾶμε καὶ προσευχόμαστε μαζί. Εἶναι ὁ πατέρας μας, ὁ ἀδελφός μας, ὁ σύμβουλός μας καὶ ὁ δάσκαλός μας. Θὰ πῶ καὶ κάτι πὸν τὸ ἔζησα. Συγγνώμην Δέσποτα, ἀλλὰ θὰ τὸ πῶ. Ὁ Δεσπότης μας εἶναι σῦλος καὶ ἐδραίωμα τῶν Ἱερέων. Δὲν ἀνέχεται ἱεροκατηγορίαν, προπαντὸς δὲν ἀνέχθηκε ἀπὸ κανέναν πολιτικὸ ἢ ἄλλο πρόσωπο τὴν ταπείνωση καὶ τὸν ἐξεντελισμὸ τοῦ ἱερέως. Εἶναι χαρακτηριστικὴ ἡ περίπτωση μὲ ἐξέχον πολιτικὸ πρόσωπο πὸν ἐξέθροσε ἕναν Ἱερέα. Τότε ἡ πατρικὴ του καρδιά ἀγανάκτησε, πῆρε τὸ ποιμαντικὸ του ραβδί μόλις τὸ ἔμαθε, καὶ ἀφοῦ ἔκανε ἔπτονα διαβήματα σὶς ἀρμοδίους, δημόσια ἐκάκισε τὴν πράξη καὶ ζήτησε ἐξηγήσεις.

Σεβασμὴ χορεία τῶν Σεβασμιωτάτων Ἱεραρχῶν, Σεβαστοὶ Ἀρχόντες τοῦ λαοῦ μας,

Τὰ γεγονότα γράφουν τὴν ἱστορία, καὶ τὰ ἔργα μιλοῦν. Σίγουρα παρέλειψα πολλὰ. Τὸ ἔργο τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου μας τὰ 25 χρόνια πὸν πέρασαν, εἶναι ἔργο προσφορᾶς καὶ θυσίας. Τοῦ ἀξίζει ἡ ἀναγνώριση καὶ ἡ τιμὴ. «Δόξα καὶ τιμὴ καὶ εὐχρηστία παντὶ τῷ ἐργαζομένῳ τὸ ἀγαθόν», λέγει ὁ Ἀπόστολος. Μαζὶ μὲ τὴ βαθιὰ εὐγνωμοσύνη καὶ τὴν μεγάλη ἀναγνώριση, τοῦ ἀνήκει τὸ δίκαιον ὄφλημα.

Σεβασμιώτατε Δέσποτα,

τὰ ἔργα καὶ ἡ ζωὴ σας λάμπουν ὡς τὸ φῶς ἐπὶ τὴν λυχνίαν. Εἶναι χρέος καὶ ἐπιταγὴ τὴν 25ετὴ Διακονίαν σας νὰ τὴν πληροφορηθεῖ καὶ νὰ τὴν ἐορτάσει ὁ περιούσιος λαὸς τοῦ Θεοῦ, πὸν ποιμαίνετε. Δὲν μένει παρὰ ὅλοι ἐμεῖς οἱ κληρικοὶ καὶ ὁ λαὸς νὰ προσευχόμαστε ὅπως ὁ δομῆτωρ καὶ συντηρητὴς τοῦ κόσμου Κύριος, σᾶς διατηρεῖ «ἐν τιμῶν, ἐν γαῖα, μακροήμερον καὶ ὀρθοισμοῦντα τὸν λόγον τῆς Ἀληθείας», ἐπ' ἀγαθῶ τῆς Ἐκκλησίας καὶ τοῦ ποιμνίου σας.

Σεβασμιώτατε Δεσπότη καὶ πατέρα μας, τὰ χρόνια σας νὰ εἶναι πολλὰ.

(Συνεχίζεται)

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ Π. ΛΕΚΚΟΣ

Δ)ντὴς Ἐκδόσεων Ἀποστολικῆς Διακονίας

ΘΕΜΕΛΙΩΘΗΚΕ ΤΟ ΣΥΝΕΔΡΙΑΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΚΕΡΚΥΡΑΣ

Στιγμιότυπο από τη μεγαλοπρεπή τελετή του Άγιασμού για τη θεμελίωση του Συνεδριακού Κέντρου.

Θεμελιώθηκε την 26η Αυγούστου στις 6.30' το απόγευμα από τον Σεβ. Μητροπολίτη Κερκύρας, Παξών και Διαποντίων Νήσων κ. Τιμόθεο το Συνεδριακό Κέντρο Κερκύρας στον οικοπεδικό χώρο της Πλατυτέρας στην Κέρκυρα.

Τήν ακολουθία παρηκολούθησαν ο Περιφερειάρχης Ίονίων Νήσων κ. Θεόδωρος Στάϊκος, ο Νομάρχης Κερκύρας κ. Θεόφ. Βασιλείου, ο Βουλευτής Κερκύρας κ. Άλέκος Δεσύλας, ο Δήμαρχος Κερκυραίων κ. Χρύσανθος Σαρλής, εκπρόσωποι των λοιπών Άρχων, οι κληρικοί όλου του Νησιού, Πρόεδροι Κοινοτήτων, εκπρόσωποι των φορέων και μέγα πλήθος του Κερκυραϊκού λαού.

Τήν εκδήλωση έπλαυσίωσαν ή μπάντα της Φιλαρμονικής Έταιρείας Κερκύρας και ή μπάντα της Φιλαρμονικής Έταιρείας «Καποδίστρια».

Μετά την εκδήλωση της θεμελιώσεως ή Ίερά Μη-

τρόπολις παρέθεσε μικρά δεξίωση προς τιμήν των παρευρισκομένων.

Ύστερα από τον καθιερωμένον άγιασμό της θεμε-

Ο Σεβ. κ. Τιμόθεος θέτει τον θεμελιο λίθο.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

Η ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Ἀριθμ. { Πρωτ. 2522
Διεκπ. 953

Ἀθήνησι τῆ 22-8-1991

Ἐχόντες ὑπ' ὄψει τὴν παράγρ. 1 τοῦ ἀρθροῦ 21 τοῦ Ν. 590) 1977 «Περὶ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος» ὡς καὶ τὸν διὰ τοῦ ὑπ' ἀριθ. 669) 281) 11.3.1991 Συνοδικοῦ ἐγγράφου δημοσιευθέντα Προκαταρκτικὸν Πίνακα τῶν ὑποψηφίων δι' ἐγ-

γραφὴν εἰς τὸν Κατάλογον τῶν πρὸς Ἀρχιερατείαν ἐκλογίμων, δημοσιεύομεν κατωτέρω τὸν καταρτισθέντα ὑπὸ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου ἐν τῇ Συνεδρίᾳ τῆς 21.8. 1991 «Πίνακα» ὑποψηφίων Κληρικῶν, ἐχόντων τὰ ὑπὸ τοῦ Νόμου ὀριζόμενα τυπικὰ προσόντα πρὸς ἐγγραφὴν αὐτῶν εἰς τὸν ὡς προαίρηται Πίνακα τῶν δι' Ἀρχιερατείαν ἐκλογίμων.

Π Ι Ν Α Κ Ε

ΤΩΝ ΥΠΟΨΗΦΙΩΝ ΠΡΟΣ ΕΓΓΡΑΦΗΝ ΕΙΣ ΤΟΝ ΚΑΤΑΛΟΓΟΝ ΤΩΝ ΠΡΟΣ ΑΡΧΙΕΡΑΤΕΙΑΝ ΕΚΛΟΓΙΜΩΝ

α/α	ΟΝΟΜΑΤΕΠΩΝΥΜΟΝ	ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ ΕΙΣ ΗΝ ΑΝΗΚΕΙ
1)	Ἀρχιμ. ΑΘΑΝΑΣΟΠΟΥΛΟΣ Θεόκλητος	Μαντινείας καὶ Κυνουρίας
2)	» ΒΑΡΒΑΡΙΓΟΣ Πολύκαρπος	Νικαίας
3)	» ΓΕΩΡΓΙΑΚΟΠΟΥΛΟΣ Ἰγνάτιος	Πειραιῶς
4)	» ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ Πολύκαρπος	Νικαίας
5)	» ΚΑΝΑΤΑΣ Γερβάσιος	Παραμυθίας
6)	» ΚΩΝΣΤΑΝΤΟΠΟΥΛΟΣ Χριστόδουλος	Νικαίας
7)	» ΜΑΧΑΙΡΙΩΤΗΣ Τιμόθεος	Ἱ. Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν
8)	» ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ Δημήτριος	Θεσσαλονίκης
9)	» ΠΡΟΒΑΤΑΣ Σπυρίδων	Νικαίας
10)	» ΤΑΒΛΑΡΗΣ Γεώργιος	Χίου
11)	» ΤΣΑΚΑΛΗΣ Γρηγόριος	Γόρτυνος καὶ Μεγαλοπόλεως
		Ἐντολῇ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου
		Ὁ Ἀρχιεπίσκοπος
		Ἀρχιμ. ΔΑΜΑΣΚΗΝΟΣ ΚΑΡΠΑΘΑΚΗΣ

λιώσεως, τόσοσ ὁ Σεβ. Μητροπολίτης ὅσον καὶ ὁ κ. Περιφερειάρχης, ὁ κ. Νομάρχης, ὁ βουλευτὴς κ. Δεσύλλας καὶ ὁ κ. Δήμαρχος Κερκυραίων ἀπηύθυναν θερμὸ χαιρετισμὸ ἐξαίροντες τὴν πρωτοβουλία τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως καὶ τῆς Πολιτείας γιὰ τὴν ἀνοικοδόμησιν τοῦ Συνεδριακοῦ Κέντρου Κερκύρας, τὸ ὁποῖον θὰ συμβάλει στὴν πολιτιστικὴ, πνευματικὴ καὶ οικονομικὴ ἀνάπτυξιν τῆς Κερκύρας εἰδικώτερα καὶ τῆς Ἑλλάδος γενικώτερα.

Οἱ παραπάνω ὁμιλητὲς ἐξέφρασαν τὴν χαρὰ τους καὶ τὴν πρόθεσιν θερμὰ νὰ συμπαρασταθοῦν στὸ μεγάλο αὐτὸ ἔργον.

Τὸ Συνεδριακὸ Κέντρο Κερκύρας εἶναι τὸ πρῶτον ποὺ οἰκοδομεῖται στὴν Ἑλλάδα μετὰ τὴν συνεργασίαν Ἐκκλησίας, Πολιτείας καὶ Εὐρωπαϊκῆς Κοινότητος, θὰ

καλύπτει δὲ ἐπιφάνεια οἰκοδομῆς 12.500 μ² καὶ θὰ ἐξυπηρετῆ 850 Συνέδρους. Τὸ κτίριον τοῦτο θὰ ἔχει πολλὰ ἐρευνητικὰ Προγράμματα καὶ θὰ εἶναι ἐλεύθερον γιὰ χρῆσιν σὲ ὅλες τὰς Κρατικὰς καὶ Διεθνεῖς Ὑπηρεσίας, στὴν Τοπικὴ Αὐτοδιοίκησιν καὶ σὲ κάθε πρωτοβουλία Φυσικοῦ ἢ Νομικοῦ Προσώπου ποὺ θὰ ἀποβλέπει στὴν καθ' οἰονδήποτε τρόπο ἀνάπτυξιν τοῦ τόπου μας.

Εἰδικώτερα δέ, θὰ συνεργάζεται μετὰ τὸ Ἴδιον Πανεπιστήμιον καὶ μετὰ τὰ Ἀνώτατα Πνευματικὰ Ἰδρύματα τῆς χώρας μας.

Στὶς παραπάνω ἐκδηλώσεις προσήλθε, ἐκπροσωπῶν τὸ Ὑπουργεῖον Ὑγείας, Πρόνοιας καὶ ὁ Γενικὸς Γραμματέας του κ. Παναγιώτης Κοντουλάκος.

(Ἐκ τοῦ Γραφείου Τύπου τῆς Ἱ. Μητροπόλεως)

ΑΙ ΑΠΟΦΕΙΣ ΤΟΥ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ ΟΙΚΟΝΟΜΟΥ ΤΟΥ ΕΞ ΟΙΚΟΝΟΜΩΝ ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΤΕΤΡΑΦΩΝΙΑΣ ΚΑΙ ΤΟΥ ΛΕΣΒΙΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ*

Εἰς ὅλα αὐτὰ τὰ θέματα, τὰ ὁποῖα ἀναφέρονται εἰς τὸ Γράμμα τῆς ἐκλεγμένης ἐξάδος τῶν ἐν Βιέννῃ ὀρθοδόξων, ἀπαντῶν ὁ Κ. Οἰκονόμος σημειοῖ:

«Κατὰ τὸ ἠπὴ' (988) ἔτος ὁ μακάριος Βλαδίμηρος¹³⁵ τὴν εἰς Χριστὸν ἀσπασάμενος πίστιν ἐξήτησεν οὐχὶ τὴν τοῦ Αὐτοκράτορος Ρωμανοῦ τοῦ Λεκαπηνοῦ¹³⁶ θυγατέρα, ὡς γράφετε, ἀλλὰ τὴν τῶν αὐτοκρατόρων ἀυταδέλφων Βασιλείου τοῦ Βουλγαροκτόνου καὶ Κωνσταντίνου¹³⁷ τοῦ Πορφυρογεννήτου νεωτέραν ἀυταδέλφην Ἄνναν (ἢ γὰρ ταύτης πρεσβυτέρα Θεοφανῶ ἦν συνευγμένη μετὰ τοῦ αὐτοκράτορος τῆς Δύσεως Ὁθωνος τοῦ Β'). Καὶ βαπτισθεὶς ὁ μακάριος Βλαδίμηρος ἐν Χερσῶνι καὶ συζευχθεὶς μετὰ τῆς Ἄννης ἐπανῆλθεν εἰς τὸ Κίεβον, συνῶδευσαν δὲ τοῦτον καὶ Μιχαήλ¹³⁸ ὁ μητροπολίτης ὑπὸ τοῦ Κωνσταντινουπόλεως Πατριάρχου Σεργίου¹³⁹ προχειρισθεὶς, μετ' ἄλλων ἐξ ἐπισκόπων καὶ ἱκανοῦ κλήρου¹⁴⁰. Οὗτοι δὲ πρὸς τοῖς ἄλλοις ἱεροῖς ἐθίμοις καὶ διατάξεσιν εἰσήγαγον ἐκεῖ καὶ τὴν ἡμετέραν ἐκκλησιαστικὴν μουσικὴν, καὶ πᾶσαν τὴν ἄλλην τὴν τυπικὴν ἐκκλησιαστικὴν τε καὶ μοναστικὴν διατύπωσιν, ἦν καὶ βασιμώτερον ἐγκατέστησαν κατὰ τὸν τύπον τοῦ ἐν Κωνσταντινουπόλει μοναστηρίου τῶν Στουδιτῶν¹⁴¹ περὶ τὸ μέσον τοῦ ἐνδεκάτου αἰῶνος οἱ δύο Σλάβοι τὸ γένος καὶ ὀσιώτατοι πατέρες Ἀντώνιος¹⁴² καὶ Θεοδόσιος¹⁴³,

οἱ ἐν τῷ ὄρει τοῦ Ἄθωνος τὰ τῆς ἀσκήσεως γυμνασθέντες καὶ κτίτορες γενόμενοι τῆς κατὰ Κίεβον περιωνύμου Λαύρας¹⁴⁴ [τῆς ἐπωνυμουμένης Πετσέρκαϊα]. Τὸ δὲ τυπικὸν τοῦτο καὶ τὴν τάξιν τοῦ ψάλλειν παρέλαβον ἐπίσης καὶ τὰ λοιπὰ ἐκεῖσε συσταθέντα μοναστήρια. Καὶ νῦν κατὰ ταύτην τὴν τάξιν ἐνὸς ἀρχομένου οἱ ἐν τοῖς χοροῖς λοιποὶ τεταγμένοι τῶν μοναστῶν ὑπηχοῦσι συμνάλλοντες. Περὶ ἧς δὲ λέγετε συγγενείας τῆς ἐλληνικῆς γλώσσης πρὸς τὴν Σλαβονικὴν, συγγέετε τὰ πράγματα ἄλλο γὰρ ἢ κατὰ τὰς λέξεις συγγένεια τῶν γλωσσῶν, καὶ πολὺ διάφορον τὸ κατὰ τὰς συλλαβὰς καὶ τὸν τόνον τῶν λέξεων ἐφαρμόζειν τοὺς τόνους τῆς μουσικῆς. Αἱ γὰρ ἐν ἐκατέραις ταῖς γλώσσαις συνώνυμοι λέξεις οὔτε συλλαβὰς ἴσας οὔτε σύνθεσιν ἔχουσι τὴν αὐτὴν. Ὅθεν οὐδ' ὁμαλῶς ὑποκύπτουσι τῷ ῥυθμικῷ τόνῳ τῷ πρωτοτύπῳ εἰς τὴν μίαν αὐτῶν διορισθέντι. Καὶ ὁμως ἐν τοῖς μοναστηρίοις [...] μουσικῆς τῆς ἡμετέρας Ἐκκλησίας (καθὰ καὶ ἡμεῖς ὁμολογεῖτε) ὑπέταξε κατὰ τὸ δυνατόν, καὶ τὰς μακροτέρας Σλαβονικὰς λέξεις εἰς τοὺς νόμους τῆς κατ' αὐτὴν μελωδίας»¹⁴⁵.

«Τὸ εἶδος ταύτης τῆς μουσικῆς» (δηλ. τῆς τετραφωνίας) λέγει ὁ Κ. Οἰκονόμος «οὐδὲ πρὸς τὸ ρωσικὸν οὐδεμίαν ἔχει σχέσιν»¹⁴⁶. «Εἰ δὲ καὶ ἕκτινος τῶν Σλαβικῶν ὀρθοδόξων λαῶν εἰσήχθη τότε καὶ τὸ τετράφωνον (ἐν μέρει μόνον καὶ μόνον ἐν τῷ χερουβικῷ καὶ κοινωνικῷ τῆς θείας λειτουργίας καὶ ταῖς μικραῖς ψαλμοῖς) τοῦτο γέγονεν συγκαταβατικῶς, πρὸς ὠφέλειαν καὶ οἰκοδομὴν τῶν εὐσεβοφρόνων λαῶν, ὧν καὶ ἡ γλῶσσα καθ' ἣν μετεφράσθησαν τὰ ἱερά ἄσματα τῆς Ἐκκλησίας οὐ δύναται παραδέξασθαι τὸν ρυθμὸν τῆς καθ' ἡμᾶς μουσικῆς, ὡς πάντῃ διαφόρους τῶν ἐλληνικῶν λέξεις ἔχουσα, μᾶλλον πολυσυλλάβους, ἢ ὀλιγοσυλλάβους, καὶ πρὸς τὸν ἐλληνικὸν ρυθμὸν καὶ τόνον διαφερούσας. Ἐπειτα, μηδὲ πρὸς τὴν Σλαβονικὴν μουσικὴν ὁμοιάζει ἢ εἰσαχθεῖσα ὑπὸ τῶν καινοτόμων, ὡς εἶδομεν

* Συνέχεια ἐκ τῆς σελ. 427 τοῦ ἴπ' ἀρ. 12 τεύχους.

135. Ἰδ. Βλαδίμηρου Βοντώφ. Βλαδίμηρος, Ἄγιος τῆς Ρωσικῆς Ἐκκλησίας, Ἠγεμῶν Κιέβου, Θ.Η.Ε. τ. ν. Γ, σ. 919-923. Θ. Βελλιανίτου, Βλαδίμηρος, ὁ Μέγας, Μ.Ε.Ε. τ. Ζ', σ. 396-397. Βλασίου Ἰω. Φειδᾶ, Ἐκκλησιαστικὴ ἱστορία τῆς Ρωσίας, Ἀθήναι 1988, σ. 37 κ. ἐξ.

136. Δὲν πρόκειται περὶ τοῦ Ρωμανοῦ Α' τοῦ Λεκαπηνοῦ /920-944/, ἀλλὰ περὶ τοῦ Ρωμανοῦ τοῦ Β', /965-963/, υἱοῦ τοῦ Πορφυρογεννήτου /913-959/, ὅστις κατέλιπε δύο υἱοὺς τὸν Βασίλειον Β' τὸν Βουλγαροκτόνον /963-1025/ καὶ τὸν Κωνσταντῖνον Η' /1026-1028/ καὶ δύο θυγατέρας τῆς Θεοφανῶ καὶ τῆς Ἄννης, ὧν ἡ μὲν πρώτη ἐνυμφεῦθη τῷ 972 τὸν αὐτοκράτορα τῆς Γερμανίας Ὁθωνα τὸν Β' /955-983/, ἡ δὲ δευτέρα τῷ 989 τὸν ἡγεμόνα τοῦ Κιέβου Βλαδίμηρον Α' /980-1014/.

137. Πρόκειται περὶ τοῦ Κωνσταντίνου τοῦ Η'.

138. Ἰδ. Βλ. Ἰ. Φειδᾶ, Μιχαήλ, Μητροπολίτης Κιέβου /989-991/, Θ.Η.Ε. τ. Η', σ. 1191-1194. Πρβλ. Τοῦ αὐτοῦ, Ρωσικὴ Ἐκκλησία, Θ.Η.Ε. τ. Γ, σ. 976-1000.

139. Δὲν προχειρίσθη ὑπὸ τοῦ Σεργίου.

140. Ἰδ. Βλασίου Ἰω. Φειδᾶ, Ἡ πρώτη ἐν Ρωσίᾳ ἐκκλησιαστικὴ Ἱεραρχία καὶ αἱ Ρωσικαὶ πηγαί, Ἀθήναι 1966.

141. Ἰδ. R. Janin, Στουδίου, τοῦ ἡ τῶν, Μονή, Θ.Η.Ε. τ. ΙΑ', σ. 492-493, ὅπου καὶ σχετικὴ βιβλιογραφία.

142. E. Behr-Sigel, Ἀντώνιος, ὁ ἐν Πετσέρσκ Ὁσιος Θ.Η.Ε. τ. Β', σ. 986-988, ὅπου καὶ σχετικὴ βιβλιογραφία.

143. Ἰδ. Βλαδίμηρου Βοντώφ, Θεοδόσιος, Θ.Π.Ε. τ. Στ', σ. 167 ὅπου καὶ σχετικὴ βιβλιογραφία.

144. Ἰδ. Βελλιανίτου, Κίεβον, Μ.Ε.Ε. τ. ΙΔ', σ. 363 Πρβλ. Νικολάου Ἀναστασίου, Τὸ Οἰκουμηνικὸν Πατριαρχεῖον καὶ ἡ ἐλληνικὴ ἐκκλησιαστικὴ μουσικὴ, ἐν Ἀθήναις 1881, σ. 28-29.

145. Ἰδ. Σχέδιον ἐγκυκλίου πρὸς τοὺς ὀρθοδόξους τῆς Βιέννης.

146. Ἰδ. ἐπ. 6-8-1846. Πρβλ. Νικολάου Ἀναστασίου, Τὸ Οἰκουμηνικόν... ἐνθ' ἄν. σ. 27-29. Εὐσταθίου Θερεσιανοῦ, Περὶ τῆς... ἐνθ' ἄν. σ. 32 κ. ἐξ. Τριανταφυλλοῦ, Γεωργιάδου, Ἡ καθ' ἡμᾶς... ἐνθ' ἄν. σ. 300 κ. ἐξ. Νικολάου Τομαδάκη, Ἡ βυζαντινὴ ὕμνογραφία καὶ ποίησις, Ἀθήναι 1965, τ. 2 ἐκδ. 3η σ. 230. Διονυσίου Α. Φαριανοῦ, Ἡ βυζαντινὴ... ἐνθ' ἄν. σ. 23 κ. ἐξ.

έν τοις ὑπ' αὐτῶν ἐκδεδραμένοις κακομούσοις βιβλιδαρίοις»¹⁴⁷.

«Εἰ δὲ καὶ πάλαι ποτὲ εἰς τινὰς Ἐκκλησίας ὀρθοδόξων καὶ ἑτερογλώσσων λαῶν, εἰσήχθη κατὰ συγκατάβασιν εἶδος μουσικῆς διαφέρον ὅπωςδήποτε τοῦ μέλους τῆς καθ' ἡμᾶς τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας, τοῦτο πρῶτον γέγονεν ἐπ' ἀγαθῷ τότε καὶ συμφέροντι τῶν εὐσεβούντων ἐκείνων λαῶν, καὶ προσέτι, διότι αἱ γλώσσαι ἐκείνων ἔχουσι καὶ λέξεις διαφορῶν τῶν ἑλληνικῶν φωνῶν, μὴ δυναμένης ἀρμονιῆναι πρὸς τὸν ρυθμὸν τῶν κατὰ τὴν ἑλληνίδα γλώσσαν ἱερῶν τῆς Ἐκκλησίας μελῶν, καί, τέλος, ὅτι τῆς ἐκείνων ἐκκλησιαστικῆς μουσικῆς πάντῃ διάφορός ἐστιν ἢ εἰσαγομένη ὑπὸ τῶν νῦν καινοτόμων»¹⁴⁸.

4. Εἶναι δόγμα ἢ μουσική;

Ὁ Κ. Οἰκονόμος ἀντιτίθεται καὶ πρὸς ὅσους ἰσχυρίζονται ὅτι ἡ μουσικὴ δὲν εἶναι δόγμα¹⁴⁹ μὲ σκοπὸν νὰ παρασύρουν τοὺς ὀρθοδόξους εἰς τὰ ὑπ' αὐτῶν διδασκόμενα περὶ μουσικῆς. Οὕτω προτρέπει νὰ μὴ παραπλανηθοῦν οἱ ἐν Βιέννῃ κοινότητες τῶν ὀρθοδόξων ἀπὸ ἐκείνους, οἱ ὁποῖοι διαδίδουν ὅτι δῆθεν ἡ μουσικὴ δὲν εἶναι δόγμα πίστεως ἀλλὰ συνήθεια καὶ τάξις ἢ ὁποία μεταβαλλομένη δὲν παραβάται οὔτε τὴν θρησκείαν οὔτε τὴν Ἐκκλησίαν¹⁵⁰.

Εἰδικώτερον, εἰς τὸ σχέδιον ἐπιστολῆς πρὸς τὸν Γεώργιον Σίναν, σημειοῖ: «Τελευταῖον μὴ πλανηθῆτε, τέκνα ἀγαπητὰ ἐν Κυρίῳ, ὑπὸ τῶν συνήθως θρυλλομένων λόγων ἐκείνων «ὅτι δῆθεν ἡ μουσικὴ δὲν εἶναι δόγμα πίστεως, συνήθεια δὲ τῆς καὶ τάξις ἐκκλησιῶν, ἥτις μεταβαλλομένη οὐδὲν παραβάσει οὔτε τὴν θρησκείαν οὔτε τὴν Ἐκκλησίαν». Ἐθιμον πάντως ἱερὸν ἐστὶ ἡ μουσικὴ τῆς Ἐκκλησίας ἀλλ' ἢ τοῦτου μεταβολὴ σφόδρα παραβλάπεται τῆς ἐκκλησιαστικῆς τελειότητος: διότι α) πρὸς τὴν πάτρια καθεστῶσαν τάξιν τῆς Ἐκκλησίας, καὶ τὰς ἱεράς παραδόσεις ὅς κρατεῖν καὶ τηρεῖν¹⁵¹ ἀκριβῶς προσετάγημεν ὑπὸ τοῦ Ἀποστόλου. β) ἀντιβαίνει πρὸς τοὺς κανόνας τῶν ἱερῶν Συνόδων, ὧν οἱ θεῖοι Πατέρες ἔψαλλον πάντως, ὡς ὁ Μέγας Βασίλειος διαγράφει, ὡς ἐτόνισεν ὁ θεῖος Δαμασκηνὸς καὶ οἱ μετ' αὐτὸν μελωδοὶ τῆς Ἐκκλησίας, ὡς ψάλλει καὶ ψαλῆ τῷ Θεῷ εἰς αἰῶνας ἡ Ἐκκλησία. γ) ἀντιβαίνει πρὸς καίριον καὶ λίαν ἀναγκαῖον σημεῖον τῆς ἐνότητος τῶν ἐν τοῖς Ἀνατολικῶν θρόνοις Ἐκκλησιῶν, αἵτινες ἀπ' ἀνατολῶν ἡλίου μέχρι δυσμῶν, καὶ ἐν τοῖς ἀρχαιοτάτοις ἱεροῖς μοναστηρίοις καὶ ἐν πάσαις ταῖς τοῦ Θεοῦ Ἐκκλησίαις ἀνεκαθεν ὁμοφώνως μελωδοῦνται πρωτοτύπως ἐν τῇ γλώσσῃ τῶν Πατέρων ἡμῶν συντεταγμέναι ᾠδαί. δ) σκανδαλίζει τὰς συνειδήσεις τῶν κατὰ μέρος

ἀδελφῶν, καὶ προξενεῖ κατὰ τόπους πολυεῖδεις καὶ ψυχολέθρους ταραχάς. «Οὐαὶ δὲ τῷ ἀνθρώπῳ δι' οὗ τὸ σκάνδαλον ἔρχεται»¹⁵². ε) ἀνοίγει θύραν χειρόνων νεωτερισμῶν εἰς τὰς ὑπερορίους ἐκκλησίας τῶν ὀρθοδόξων, ὅσας μακρὰν τοῦ κέντρου τῶν ἐκκλησιῶν συνεστήκασιν. ς) τέλος ἀντιτάσσεται πρὸς τὰς ἀποστολικὰς διαταγὰς, διότι σφετερίζεται τὴν περὶ τὰς ἱεράς ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ διατυπώσεις καὶ διατάξεις πνευματικὴν ἐξουσίαν ἣν ὁ Θεὸς ἐνεπίστευσεν ἐκείνοις μόνοις οὓς ἔθετο» «ἐπισκόπους ποιμαίνειν τὴν Ἐκκλησίαν τοῦ Θεοῦ»¹⁵³. Αὐτὸς γὰρ φησιν¹⁵⁴ «ἔδωκεν τοὺς μὲν ἀποστόλους τοὺς δὲ προφήτας, τοὺς δὲ εὐαγγελιστάς, τοὺς δὲ ποιμένας καὶ διδασκάλους εἰς οἰκοδομὴν τοῦ σώματος τοῦ Χριστοῦ»¹⁵⁵.

5. Καταπάτησις τῶν ἱερῶν Κανόνων.

Ὁ Κ. Οἰκονόμος δέχεται ὅτι μὲ τὴν καινοτομίαν αὐτὴν καταπατοῦνται οἱ ἀποστολικοὶ καὶ τῶν θείων Πατέρων Κανόνες¹⁵⁶ καὶ μάλιστα ὁ ΟΕ' τῆς ΣΤ' Οἰκουμενικῆς Συνόδου¹⁵⁷ καὶ ὁ τῆς ἐν Λαοδικείᾳ ΙΕ¹⁵⁸ «ἀπὸ μεμβράνας ψάλλειν θεσπίζων». ¹⁵⁹ Αὐτὰς τὰς θέσεις τοῦ Κ. Οἰκονόμου ἀπαντῶμεν καὶ εἰς τὸ σχέδιον τῆς ἐπιστολῆς πρὸς τοὺς ὀρθοδόξους τῆς ἐν Βιέννῃ Καπέλλης, τὸ ὁποῖον ὁ ἴδιος συνέταξε, ὅπου χαρακτηρίζεται ἡ καινοτομηθεῖσα μουσικὴ «ὡς νεωτερισμοῦ τόλμημα, ἀντιβαῖνον εἰς τοὺς ὅρους οὓς ἔθεντο καὶ μετὰ τοῦτο οἱ θεσπέσιοι Πατέρες ἡμῶν αὐτῶν τῶν πρώτων ἐκκλησιαστικῶν αἰώνων»¹⁶⁰.

Εἰδικώτερον λέγει ὁ Κ. Οἰκονόμος ὅτι ἡ καινοτόμος αὐτὴ μουσικὴ, ἀντιβαίνει πρὸς τοὺς κα-

152. ἰδ. Ματθ. 18,7.

153. ἰδ. Πράξ. 20,28.

154. ἰδ. Ἐφεσ. 4,11.

155. ἰδ. Σχέδιον ἐπιστολῆς πρὸς Γεώργιον Σίναν.

156. Πρβλ. Χρυσόστομου Θέμελη, 'Ὁ Ἀλόγος... ἐνθ' ἀν. σ. 26-28, ὅπου ὁ Ναθαναὴλ Ἰωάννου ἀναφέρει τοὺς σχετικούς Κανόνας τῶν ἱερῶν Συνόδων, «ὅπως οἱ ἑρασταὶ τῆς Χαβταρείου μουσικῆς ἔχουσιν αὐτοὺς προχείρους, καὶ ἴδωσι τὸ ὑπ' αὐτῶν πραχθὲν θρασὺ τῆς καινοτομίας ἀμάτημα, καὶ τὰ ἐπ' αὐτῶν βαλλόμενα ὑπὸ τῶν κανόνων ἐπιτίμια καὶ τὰ τοιαῦτα ἕως ἀν μετανόησωσι», Ὡσαύτως πρβλ. Γεωργίου Ι. Παπαδόπουλου, Συμβολαί... ἐνθ' ἀν. σ. 475-476. Κωνστ. Παπαδημητρίου, Τὸ μουσικόν... ἐνθ' ἀν. σ. 20. Χριστοδούλου Παρασχευατίδη, «Μουσικολογικά»... ἐνθ' ἀν. 81 κ. ἐξ.

157. Ὁ Κανὼν οὗτος ἔχει ὡς ἐξῆς:

Τοὺς ἐπὶ τῷ ψάλλειν ἐν ταῖς ἐκκλησίαις παραγινομένους, βουλόμεθα μὴτε βοαῖς ἀτάκτοις κεχρησθαι, καὶ τὴν φύσιν πρὸς κραυγὴν ἐκβιάζεσθαι, μὴτε τι ἐπιλέγειν τῶν μὴ τῇ ἐκκλησίᾳ ἀρμοδίων τε καὶ οικείων ἀλλὰ μετὰ πολλῆς προσοχῆς καὶ κατανύξεως, τὰς ψαλμωδίας προσάγειν τῶν κρυπτῶν ἐφόρων Θεῶν· εὐλαβεῖς γὰρ ἔσεσθαι τοὺς υἱοὺς Ἰσραὴλ τὸ ἱερὸν ἐδίδαξε λόγιον. / Πάλλη Γ. Α. - Πότλη Μ. Σύνταγμα τῶν θείων Κανόνων τ. Β' σ. 478. /

158. Ὁ Κανὼν οὗτος ἔχει ὡς ἐξῆς:

Περὶ τοῦ, μὴ δεῖν πλέον τῶν κανονικῶν Ψαλτῶν τῶν ἐπὶ τὸν ἄμβωνα ἀναβαίνοντων, καὶ ἀπὸ διφθέρας ψαλλόντων, ἐτέρους τινὰς ψάλλειν ἐν Ἐκκλησίᾳ. / Πάλλη Γ. Α. - Πότλη Μ. Σύνταγμα... ἐνθ' ἀν. σ. 426. /

159. ἰδ. Ἐπ. 26-9-1846.

160. Σχέδιον ἐγκυκλίου πρὸς τοὺς ὀρθοδόξους τῆς Βιέννης.

147. ἰδ. ἐπ. 6-8-1846.

148. Αὐτόθι.

149. ἰδ. Διονυσίου Ψαριανοῦ, χαριστήριος φῶδῃ, Ἐν Ἀθήναις 1969 σ. 16 κ. ἐξ.

150. ἰδ. Σχέδιον ἐπιστολῆς πρὸς Γεώργιον Σίναν.

151. Πρβλ. Β' Θεσ. 2,15.

νόνας τῶν ἱερῶν Συνόδων, ὧν οἱ θεῖοι Πατέρες ἔψαλλον πάντως, ὡς ὁ Μέγας Βασίλειος διαγράφει, ὡς ἐτόνισεν ὁ θεῖος Δαμασκηνός καὶ οἱ μετ' αὐτὸν μελωδοὶ τῆς Ἐκκλησίας, ὡς ψάλλει καὶ ψαλῆ τῷ Θεῷ εἰς αἰῶνας ἢ Ἐκκλησία»¹⁶¹.

Πρὸς τοῦτο παρακαλεῖ τὸν Γρηγόριον ΣΤ' πρῶτον Πατριάρχην Κωνσταντινουπόλεως, ὅπως ἐνεργήσῃ «τὰ εἰκότα παρὰ τῆς Ἐκκλησίας πρὸς θεραπείαν τῆς πανταχοῦ διαδεδομένης λύμης ἐκ τῆς ἐπαράτου ἐπινοίας τῆς νεωτέρας κακομουσίας μᾶλλον ἢ μουσικῆς δι' ἧς καὶ ἀποστολικοὶ καὶ τῶν θείων Πατέρων κανόνες καταπατοῦνται καὶ μάλιστα ὁ τῆς ΣΤ', ΟΕ' καὶ ὁ τῆς ἐν Λαοδικείᾳ ΙΕ', «ἀπὸ μεμβράνης (μεμβράνας δὲ πάντες εἶχον καὶ τότε χαρακτηριστῆρας τῆς ἐκκλησιαστικῆς μουσικῆς) ψάλλειν θεωρεῖται»¹⁶².

Ἄκόμη ἡ καινοτόμος μουσικὴ ἀντιτάσσεται πρὸς τὰς ἀποστολικὰς διαταγὰς, διότι σφετερίζεται τὴν περὶ τὰς ἱεράς ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ διατυπώσεις καὶ διατάξεις πνευματικὴν ἐξουσίαν ἣν ὁ Θεὸς ἐνεπίστευσεν ἐκείνοις μόνοις οὐς ἔθετο «ἐπισκόπους ποιμαίνειν τὴν Ἐκκλησίαν τοῦ Θεοῦ»¹⁶³. Αὐτὸς γὰρ φησιν¹⁶⁴ «ἔδωκεν τοὺς μὲν ἀποστόλους, τοὺς δὲ προφήτας, τοὺς δὲ εὐαγγελιστάς, τοὺς δὲ ποιμένας καὶ διδασκάλους εἰς οἰκοδομὴν τοῦ σώματος τοῦ Χριστοῦ»¹⁶⁵.

Ὅταν δὲ αἱ ᾠδαὶ τῶν μελωδῶν, λέγει ὁ Κ. Οἰκονόμος, «εὐλαβῶς ψαλλομένων, ὡς οἱ ἱεροὶ διαγορεύουσιν (οἶον ὁ τῆς Στ' Οἰκουμηνικῆς καὶ ὁ τῆς ἐν Λαοδικείᾳ ΙΕ'), καὶ σέβας καὶ ὕψος καὶ κατάνυξις ἐμποιεῖται τοῖς προσέχουσιν εὐσεβέσι, θεοῦ πνεύματος χάρις, καρδιῶν ἀναβάσεις, ἀσθενούντων χειραγωγία, προκοπτόντων ἐνίσχυσις»¹⁶⁶.

Ἀπευθυνόμενος δὲ εἰς τὸ σχέδιον ἐπιστολῆς πρὸς τὸν Γεώργιον Σίναν σημειοῖ: «Μὴ λυπεῖτε τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον (μηδὲ¹⁶⁷ ἀδικεῖτε τὴν ἐν πίστει καὶ ἀγάπῃ γεννησαμένην, καὶ τῆς σωτηρίας ὑμῶν κηδομένην μητέρα (πρὸς τί γὰρ ἄλλο τὸσαῦτα εἰς ὑμᾶς ἐπιδεικνύται φροντίδα πρὸς θεραπείαν τοῦ συμπτώματος); Μνήσθητε τῶν μακαρίων ὑμῶν πατέρων, οἵτινες ἑκατέρας τὰς ἐκκλησίας συνέστησαν ἐπὶ τῇ ἀκραδάντῳ κρηπίδι τῆς ἐν πᾶσιν ἀδαιρέτου πρὸς τὴν γεννησαμένην ἐνόητος, ἐν ἧ καὶ μέχρι σήμερον ἐστήκασι, καὶ εἰς αἰῶνας στηριχθήσονται· μὴ φανῆτε νομιμώτεροι καὶ σοφώτεροι νόμων πατρῶων καὶ θεσμῶν ἱερῶν. Παράδοτε τοῖς τέκνοις ὑμῶν ἄχραντον καὶ ὀλοσχερῆ τὴν ἱεράν παρακαταθήκην καθὼς αὐτὴν παρελάβετε, ὡς ὀλίγον ἀποδώσαντες τῷ πιστεύσαντι Θεῷ»¹⁶⁸.

161. ἰδ. Σχέδιον ἐπιστολῆς πρὸς Γεώργιον Σίναν.

162. ἰδ. ἐπ. 2-9-1846.

163. ἰδ. Πράξ. 20,28.

164. ἰδ. Ἐφεσ. 4,11-12.

165. ἰδ. Σχέδιον ἐπιστολῆς πρὸς Γεώργιον Σίναν.

166. Αὐτόθι.

167. Ἐφεσ. 4,30.

168. ἰδ. Σχέδιον ἐπιστολῆς πρὸς Γεώργιον Σίναν.

Τέλος ὁ Κ. Οἰκονόμος παρασυρθεὶς ὑπὸ ἱεραῶν ὀργῆς ἀναφωνεῖ: «Τίνες ὄντες καὶ πόσον μέρος τοῦ γένους ἀποτελοῦντες οἱ ἐν Βιέννῃ ὁμογενεῖς κάθηνται νομοθετοῦντες εἰς ὄλον τὸ γένος;»¹⁶⁹.

6. Ὁ Κ. Οἰκονόμος κατὰ τῶν νεωτεριστῶν.

Ὁ Κ. Οἰκονόμος ἦτο ἀντίθετος πρὸς τοὺς νεωτεριστὰς ἐκείνους, οἱ ὅποιοι μὲ πρόφασιν τὴν βελτίωσιν τῆς μουσικῆς τῶν Πατέρων, ἐπεδίωκον τὴν εἰσαγωγὴν ξένων στοιχείων ἀπεμπολοῦντες οὕτω τὴν ἱεράν παρακαταθήκην, τὸν προγονικὸν θησαυρὸν¹⁷⁰.

Εἰδικώτερον, ἀπευθυνόμενος ὁ Κ. Οἰκονόμος πρὸς τοὺς ἐν Βιέννῃ καινοτόμους, οἱ ὅποιοι ἀνέφερον εἰς τὴν ἐπιστολὴν των, ὅτι ὁ Καρλοβίτζης Ἰωσήφ¹⁷¹ ἠυλόγησεν τὴν νέαν μουσικὴν, τὴν τετράφωνον, λέγει ὅτι «οὐκ ἠυλόγησεν, ἀλλ' ἠνέσχετο τῆς ὑμετέρας μουσικῆς ἔλθων εἰς τὴν ἐκκλησίαν ὑμῶν, ἀναμένων τὴν ψῆφον τῆς Μεγάλης τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας περὶ ἧς ἐξ ἀρχῆς τὸ αὐτόθι καὶ ἀλλαχοῦ τῆς Εὐρώπης ποίμνιον τοῦ Χριστοῦ λαμβάνει τοὺς πνευματικὸς αὐτοῦ ποιμένας, τοὺς ἱερεῖς· οὐδὲ στέργει ἢ ἱερότης αὐτοῦ τὴν κατανομήν των μελῶν τῆς Μεγάλης τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας οὐδ' ἄλλο τι πρεσβεύει καὶ νοθετεῖ εἰ μὴ τὸ ἀποστολικὸν παράγγελμα «πάντα ἐν τάξει γινέσθω»¹⁷² καὶ παρακαλῶ ὑμᾶς, «ἵνα πάντες τὸ αὐτὸ λέγητε, καὶ μὴ ἢ ἐν ὑμῖν σχίσματα»¹⁷³. Καὶ ἀγρυπνεῖ δὲ πεπεύσμεθα, ἵνα, καὶ εἰ τις ἄλλη καινοτομία εἰσέδῃ ἐν τῷ κατ' αὐτὸν ἱερῷ ποιμνίῳ, καὶ ταύτην καταπαύσῃ, μηδὲ νεωτερίξῃ, ἀνεχόμενος ἐμφιλαρῶς, ὡς καὶ οἱ αὐτοῦ ἀείμνηστοι προκατοχοὶ των ἀρχαίων ἐθίμων καὶ διατυπώσεων τῆς ἁγίας καθολικῆς καὶ ἀποστολικῆς Ἐκκλησίας τῆς μητρὸς πασῶν των ὀρθοδόξων ἐκκλησιῶν»¹⁷⁴.

(Συνεχίζεται.) **ΙΩΑΝΝΗΣ Δ. ΜΠΟΥΓΑΤΣΟΣ**
φιλόλογος - θεολόγος

169. Αὐτόθι (σημ. ἐπὶ τῆς ὡς τῆς ἐπιστολῆς).

170. «Τὸ περὶ τῆς Βυζαντινῆς μουσικῆς ζήτημα», λέγει ὁ Διονύσιος Ψαριανός, «ὑπὸ τὴν ἐπίδρασιν νέων ἰδεῶν καὶ νεωτερίζουσῶν κλίσεων ἀναρριπίζεται ἐκάστοτε ἐν Ἑλλάδι καὶ ἄλλοτε μὲν ἄλλαι ἀκούονται γινώμαι, ἀλλ' ὁ ὀρθόδοξος λαὸς μὲνει πάντοτε ἐν τῇ ἀγάπῃ πρὸς τὴν πατροπαράδοτον ψαλμωδίαν, ἧτις ἀσχεῖ ἐπ' αὐτοῦ μεγίστην παιδαγωγικὴν καὶ ἠθοπλαστικὴν ἐπίδρασιν. Τοῦτο γνωρίζουσα ἢ ποιμένουσα Ἐκκλησία καὶ θεωροῦσα τὴν Βυζαντινὴν Μουσικὴν προγονικὸν θησαυρὸν ἀνετάχθη πάντοτε εἰς τὰς ἀποπειράς πρὸς εἰσαγωγὴν των τετραφώνων χορῶν ἐν ταῖς ναοῖς, εἰ καὶ οὐχὶ πάντοτε μετ' ἀπολύτου ἀποτελεσματικότητος / Ἡ βυζαντινὴ... ἐνθ' ἂν. σ. 22/.

171. ἰδ. Ἰωάννου Γαρνανίδου, Ἱστορία τῆς Σερβικῆς ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας / Σειρὰ μεταφράσεων - περιλήψεων / Θεσσαλονικὴ Μάρτιος 1969. σ. 71-73 / περὶ Ἰωσήφ Ραζαϊε / Βλασίου Ἰω. Φειδᾶ, Ἡ πρώτη... ἐνθ' ἂν. σ. 58-75. Πρβλ. Καλογεροπούλου Δ. Ι., Καρλοβίτζης ἢ Καρλοβίτσιον, Μ.Ε.Ε. τ. ΙΓ', σ. 854.

172. Πρβλ. Α' Κορ. 14,40.

173. ἰδ. Α' Κορ. 1,10.

174. ἰδ. Σχέδιον ἐγκυκλίου πρὸς τοὺς ὀρθοδόξους τῆς Βιέννης.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ ΚΑΙ ΣΧΟΛΙΑ

**Ἀπαράδεκτος πολιορκία τοῦ Σεπιτοῦ Οἰκου-
μενικοῦ Πατριαρχείου.**

Ἡ κατὰ εἰρηρικόν — εὐτυχῶς — τρόπον διαλυ-
θεῖσα πολιορκία τοῦ Σεπιτοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρ-
χείου καὶ Κέντρου τῆς Ὁρθοδοξίας ἐπὶ τηλεκατευ-
θυνομένων «φίλων» δῆθεν «τῶν Τούρκων» τῆς Δυ-
τικῆς Θράκης» ὑπῆρξεν ἐνέργεια ἀπαράδεκτος, κατα-
δικασθεῖσα ἴσως ἐπὶ τοῦ ἀπαταχοῦ τῆς γῆς Ὁρθο-
δόξου Ἑλληνισμοῦ, ὅσον καὶ ἐπὶ τῆς πανορθοδόξου
καὶ παγκοσμιοκρατικῆς συνειδήσεως, ἥτις ἐξεδηλώθη
ἀξιωματικῶς, χωρὶς γὰρ λείβουν καὶ αἱ θλίβερα ἐξαι-
ρέσεις.

Εἰς τὴν διάλυσιν τῆς περὶ ἧς ὁ λόγος πολιορκίας
τὰ μέγιστα συντελέσαν, ἐκτὸς τῶν ἄλλων, αἱ ἄμεσοι
ἀντιδράσεις, διαμαρτυρίαι καὶ ἐνέργειαι τοῦ Προέ-
δρου τῆς Ἱ. Συνόδου Μακ. Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν
καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Σεραφεῖμ καὶ ἡ κινητοποιή-
σις τῆς Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως καὶ ἰδίως τοῦ
Πρωθυπουργοῦ τῆς Ἑλλάδος κ. Κ. Μητσοτάκη καὶ
τοῦ δραστηριωτάτου Ὑπουργοῦ τῶν Ἐξωτερικῶν κ.
Ἀντ. Σαμαρά.

Ὁ Μακ. Προκαθήμενος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλ-
λάδος κ. Σεραφεῖμ, ἐν τηλεγραφήματι πρὸς τὴν Α.
Θ.Π. τὸν Οἰκουμενικὸν Πατριάρχην κ. Δημήτριον,
ὅπερ ἐκοινοποιήθη καὶ εἰς πάντας τοὺς ἀρμοδίους,
ἐξέφρασε τὰ αἰσθήματα τοῦ Χριστοπνεύματος πληρώ-
ματος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος διὰ τῶν ἐξῆς
λόγων: «Ἐντονώτατα καὶ ἀπειροφρόνως ἀποδοκιμά-
ζοντες καὶ σιγματίζοντες ἀπαράδεκτον ἐνέργειαν εἰς
βάρος Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου ἐπὶ ομάδος φα-
ρισαϊκῶν θυμίζουσαν παρωχημένην ἐποχὴν καὶ ἀπά-
δουσαν εἰς πολιτισμένους λαούς, καταγγέλλομεν ταύ-
την διεθνῶς καὶ ἐκφράζομεν ἀμέριστον συμπαραστά-
σιν τοῦ τε κλήρου καὶ τοῦ εὐσεβοῦς πληρώματος τῆς
Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος πρὸς Ὑμετέραν Θειοτάτην
Παναγιότητα καὶ σεπιτὸν κέντρον τῆς Ὁρθοδοξίας».

Πρέπει ὡσαύτως νὰ σημειωθῆ, ὅτι ὁ Μακ. Ἀρ-
χιεπίσκοπος Ἀθηνῶν κ. Σεραφεῖμ δι' ἀνακοινώσεως,
μεταδοθείσης διὰ τοῦ Τύπου καὶ τῶν ραδιοτηλεοπτι-
κῶν σταθμῶν καὶ δημοσιευομένης εἰς ἄλλην σελίδα
τοῦ παρόντος τεύχους τῆς «Ἐκκλησίας», ἐξέφρασε
τὴν ἀπόριαν αὐτοῦ διὰ τὸ ὅτι ὁ Πάπας Ἰωάννης
Παῦλος ὁ Β' ἐτήρησε προσωπικῶς σιγὴν κατὰ τὰς
ἡμέρας τῆς σκληρᾶς δοκιμασίας, τὴν ὁποίαν ὑπέστη τὸ
Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον ἐκ μέρους τῶν Τούρκων.

«Μητρόπολις τοῦ Γένους».

Ἐν συνεχείᾳ δέον νὰ λεχθῆ, ὅτι τὰ εἰς βάρος τοῦ
Σεπιτοῦ Κέντρου τῆς Ὁρθοδοξίας διαδραματισθέντα
ἐπέμνησαν τὴν πρό τιμων ἐβδομάδων μετ' ἐξαιρετι-
κῆς ἐπιτυχίας οργανωθεῖσαν ἐπὶ τοῦ «Δουριδεῖον
Ἰδρύματος - Μνήμης τῆς Πόλης» ἐπιστημονικὴν Ἡ-
μερίδα ἐπὶ τοῦ θέματος «Ἡ Κωνσταντινούπολις, ἡ
αἰωνία Μητρόπολις τοῦ Γένους». Κατὰ τὴν ἡμερίδα
ταύτην, — καθ' ἣν ἀπεύθυνε χαιρετισμὸν ἡ Ὑπουρ-
γὸς Κα Ἄννα Ψαρούδα - Μπενάκη, μετέσχον συζη-
τήσεως στοργικῆς τραπέζης οἱ Καθηγηταὶ πατῆρ
Γεώργιος Μεταλληνός, Ἐλένη Κούκου, Κωνσταντι-
νος Πουρναρόπουλος καὶ Μισαῖλ Ἐγγονόπουλος, ὁ-
μίλησεν ὁ κ. Δημήτριος Κουτσουλέλος καὶ ἔγραψεν ἡ
Βυζαντινὴ Χορωδία Ἀθηνῶν—, ἐγένετο γενικὴ εἰσή-
γησις ἐπὶ τοῦ Ὀμοτίμου Καθηγητοῦ τοῦ Πανεπιστη-
μίου Ἀθηνῶν καὶ Ἀρχιεπίσκοπος Μεγάλου Ρεφερενδου-
ρίου τῆς Ἀγίας τοῦ Χριστοῦ Μεγάλης Ἐκκλησίας
κ. Ὁρέστου Δουριδίου.

Ὁ κ. Δουριδῆς, τοῦ ὁποῖου τὸ πολυσχιδὲς κοινω-
νικὸν καὶ ἀλτρουϊτικὸν ἔργον ἐπανειλημμένως ἔχει
προβληθῆ ἀπὸ τῶν σιγῶν τῆς «Ἐκκλησίας», ἐν τῇ
εἰσηγήσει του ταύτη ἐξῆρε, ἐκτὸς τῶν ἄλλων, τὴν
συμβολὴν τῆς Ὁρθοδοξίας εἰς τὴν ἐμφύχουσιν τῶν
ἀγώνων τοῦ Γένους καὶ κατέληξε τονίως τὰ ἐξῆς:
«Ἄν ἡ Ἰδέα, τὴν ὁποίαν ὑπηρετήσε τὸ Ἑλληνορθό-
δοξον Βυζάντιον εἶναι θεόδομος, θεόκλητος καὶ θεο-
σιτήρικτος, ἄρα ἀθάνατος, τοῦτο σημαίνει καὶ διδά-
σκει καὶ καθιστᾷ φανερόν, ὅτι ἡ Κωνσταντινούπολις,
ἡ αἰωνία Μητρόπολις τοῦ Γένους μας, ἡ πόλις τῶν
ὄνειρων μας δὲν ἀπέθανε. Κοιμᾶται, διὰ τὰ ἀναστη-
θῆ ἐκ νέου κάποτε... Ὁ Σταυρὸς τοῦ Χριστοῦ μας
εἶναι καὶ Ἑλπίς καὶ Ἀνάστασις, ἀλλὰ... καὶ τιμω-
ρὸς Νέμεσις!».

«Εἶναι πρόβλημα ἐθνικό».

Ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Κύπρου κ. Χρυ-
σόστομος, προσφωνῶν ἐν τῇ Ἱεροῦ Ἀρχιεπισκοπῆς Κύ-
πρου τὸν ἐπισκεψάμενον αὐτὴν Πρωθυπουργὸν τῆς
Ἑλλάδος κ. Κ. Μητσοτάκη ἐτόνισεν, ἐκτὸς τῶν ἄλ-
λων, τὰ ἐξῆς: Ἡ Ἐκκλησία τῆς Κύπρου «σιτάθηγε
μέσα σιτοῦς αἰῶνες σὲ καιροὺς κατακλυσῶν ἡ Κίβη-
τὸς τῆς σωτηρίας τοῦ χειμαζομένου λαοῦ. Σιάθηγε
ἡ ἐστία ὄχι μόνον τοῦ θεοσευτικῶν, ἀλλὰ καὶ τοῦ
ἐθνικοῦ φρονηματισμοῦ, πὸν θέρμαινε τὶς φυχὰς τοῦ

Ἑλληνισμοῦ τῆς Κύπρου μὲ τὴν ἀγάπη καὶ τὴν πίστη στὸν Χριστὸ καὶ στὴν Ἑλλάδα καὶ συντηροῦσε αὐτὴ τὴν ἀγάπη καὶ τὴν πίστη, γιγαντώνοντας τὴν ἑλληνοχριστιανικὴ συνείδηση μὲ τὴ θυσία καὶ τὸ αἷμα πολλῶν Ἱεραρχῶν τῆς».

Ἐν συνεχείᾳ ὁ ἀγωνιστὴς Προκαθήμενος τῆς Ἐκκλησίας τῆς ἠρωϊκῆς μεγαλονήσου, ἐπισημαίνει «τὸ ἐνδιαφέρον καὶ τὴν ἀνησυχία τῆς Μητέρας Πατριίδας γιὰ τὸ μέλλον τοῦ Ἑλληνισμοῦ τῆς Κύπρου, πὺν ἡ ἐλευθερία καὶ ἐπιβίωσή του ἀντιμετωπίζον θανάσιμο κίνδυνο ἀπὸ τὴ συνέχιση τῆς εἰσβολῆς καὶ κατοχῆς», εἰτόνισε διὸ Ἑλληνισμὸς τῆς Κύπρου «ἀπειλεῖται νὰ ξεριζωθεῖ ἀπὸ τὴ γῆ τῶν πατέρων του. Γιὰ δεκαεπτὰ τώρα χρόνια ἕνα μεγάλο μέρος τῆς πατρικῆς του γῆς θρῖσκειται ὑπὸ τὴν κατοχὴ τῆς Τουρκίας. Οἱ Τοῦρκοι εἰσβολεῖς ξεριζώσαν ἀπὸ τὴς πατρογονικῆς τους ἐστίας τὸν Ἑλληνικὸ πληθυσμὸ καὶ ἐδραιώνον τὴν κατοχὴ, ἐκτουρκίζοντας τὸ κατεχόμενο τμήμα τῆς νήσου μας μὲ τὴ μεταφορὰ καὶ ἐγκατάσταση ἐποίκων καὶ μὲ τὴν καταστροφὴ ἢ τὴν ἀλλοίωση τοῦ κάθε τί, πὺν μαρτυρεῖ τὴν ἑλληνικότητα τῆς Κύπρου...».

Ὅθεν ἡ ἀντικειμενικὴ καὶ ὄντως ρεαλιστικὴ ἀξιολόγησις τῆς ὁδνηρᾶς πραγματικότητος ἐπιβάλλει, κατὰ τὴν γλαφυρὰν καὶ θαρραλέαν διατύπωσιν τοῦ Μακαριωτάτου κ. Χρυσόστομου, νὰ κατανοηθῆ, διὸ «τὸ Κυπριακὸ πρόβλημα εἶναι ἐθνικόν. Ἀφορᾷ τὴν ἐλευθερία καὶ τὴν ἐπιβίωση τμήματος τοῦ Ἑθνους. Γι' αὐτὸ ἐπιβάλλεται ὅλο τὸ Ἑθνος, Ἡγεσία καὶ λαός, νὰ καταστήσουμε σαφῆς σὲ ἐχθρὸς καὶ φίλους, σὲ ἰσχυροὺς καὶ ἀδύνατους, διὸ ἡ ἐλευθερία καὶ ἡ Πατρίδα δὲν πωλοῦνται μὲ τὰ τριάνοντα ἀργύρια τοῦ Ἰούδα, ἀλλ' οὔτε καὶ μὲ τὰ ἑκατομμύρια τῶν ὑποκριτῶν καὶ τῶν Φαρισαίων τῆς ἐποχῆς μας. Ὁ ἀγῶνας τοῦ Κυπριακοῦ Ἑλληνισμοῦ δὲν πρέπει μὲ κανένα τρόπο νὰ παραμερισηθῆ ἢ νὰ καλυφθῆ κάτω ἀπὸ τὸ φόρο τῶν οικονομικῶν προγραμμάτων ἢ ἄλλων σκοπιμοτήτων, οὔτε πρέπει νὰ ἀφελθῆ νὰ θυθησθῆ μέσα στὴν ἠθικὴ καὶ ἐθνικὴ ἀποχαλνώση, πὺν φέρει ὁ ψευδοευδαιμονισμός».

Ἡ Ἐκκλησία τῆς Ρωσίας καὶ αἱ ἐν Σοβιετικῇ Ἐνώσει ἐξελίξεις.

Ἡ ἀφροσύνη τῶν ἐν τῇ Σοβιετικῇ Ἐνώσει προξικησιαστικῶν καὶ ἡ ἐναντίον αὐτῶν ἠρωϊκὴ ἀντίστασις τοῦ ρωσικοῦ λαοῦ ἐπῆρξαν οἱ καταλύται, οἱ ὁποῖοι ἐπετάχτησαν τὰς γνώσεις ἐν τῇ Σοβιετικῇ Ἐνώσει ἐξελίξεις καὶ ὀλοκλήρωσαν τὴν κατάρρευσιν τοῦ ἀθεϊστικοῦ κομμουνιστικοῦ καθεστώτος.

Πρέπει ἰδιαίτερος νὰ ἐπισημανθῆ διὸ ὁ ἀγῶν τοῦ ρωσικοῦ λαοῦ ἐναντίον τοῦ στυγροῦ ὀλοκληρωτισμοῦ ἐνισχυθῆ σὺ μόνον ἐκ τοῦ φωτεινοῦ παραδείγματος τοῦ Προέδρου τῆς Ρωσίας Γιέλτσιν, ἀλλὰ καὶ διὰ τῶν ἐλλογιῶν τῆς Ὁρθοδόξου Ρωσικῆς Ἐκκλησίας, πρὸς τὴν ὁποίαν ὁ Πρόεδρος οὔτως ἐκδηλώνει τὸν σεβασμὸν καὶ τὴν ἐκτίμησιν του. Διὰ τὴν συμβολὴν τῆς Ἐκκλησίας εἰς τὴν ἀνατροπὴν τῶν προξικησιαστικῶν ὁ ἐκ τοῦ σὺνεργου ζῆσος τὰ δραματικὰ γεγονότα τῆς Μόσχας διακεκομμένος Καθηγητὴς τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης κ. Ἀντώνιος - Αἰμίλιος Ταχιάος ἐδήλωσε τὰ ἐξῆς: «Ὁ Μακ. Πατριάρχης πασῶν τῶν Ρωσιῶν κ. Ἀλέξιος βγήκε ἀπ' τὸν ναὸ. Κάλεσε τὴς χιλιάδες τῶν πιστῶν, πὺν εἶχαν συγκεντρωθῆ στὴν Πλατεία, μπροστὰ στὸ Ρωσικὸ Κοινοβούλιο, ν' ἀντισταθοῦν καὶ ν' ἀγωνισθοῦν γιὰ τὴν ἐλευθερία. Ὅταν —συνεχίζει— ἀκούσθησαν οἱ πύρινοι λόγοι τοῦ Πατριάρχου, ἄρχισε ἡ ἀντίστροφὴ μέτρησις γιὰ τοὺς προξικησιαστικῶν».

Ὅπως, ὡς ἐδήλωσεν ὁ Μακ. Πατριάρχης Μόσχας κ. Ἀλέξιος, «ὁ κομμουνισμὸς θάρτηκε ὡς ἰδεολογία στὴ Σοβιετικὴ Ἐνωσι. Ἡ Ἐκκλησία σιάθηκε στὸ πλεονὸς τῆς νομιμότητος καὶ τῆς ἐλευθερίας».

Ἐποδείξεις τῆς Ἱερᾶς Συνόδου περὶ Παιδείας.

Ἡ Ἱερὰ Σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ἀπαντήσασα εἰς τὰ περὶ Παιδείας ἐρωτηματολόγια τοῦ Ὑπουργοῦ Ἐρησοκευμάτων καὶ Ἐθνικῆς Παιδείας, εἰτόνισε διὸ «ἀποκλειστικὰ καὶ μόνον ὁ ἑλληνορθόδοξος χριστιανικὸς χαρακτήρας, ὡς σκοπὸς τῆς ἀγωγῆς... μπορεῖ νὰ συντελέσῃ ἀποτελεσματικὰ στὴν καλλιέργεια καὶ ἀνάπτυξιν ἀρεταίων καὶ ὑπευθύνων προσωπικοτήτων, παράλληλα μὲ τὴν ἐπιμέλεια, τὴν ἐργατικότητα, τὴν πειθαρχία, τὴν σοβαρότητα καὶ τὸ σύστημα γενικῆς καὶ ἐξειδικευμένης μορφώσεως σὲ ὅλα ἀνεξαιρέτως τὰ μαθήματα ἐπὶ τὴν ἀκάματη προσπάθεια τῶν διδασκόντων καὶ τὴν φιλότιμη ἀνταπόκρισι τῶν διδασκομένων».

Εἰς ταῦτα πρέπει νὰ προστεθῆ, διὸ ἀπροϋποθέσεις γιὰ τὴν ἐκπλήρωσιν τῶν σκοπῶν τῆς ἀγωγῆς τῶν παιδιῶν μας εἶναι ἡ πειθαρχία, ἡ ἱεραρχία, ὁ ἀμοιβαῖος σεβασμὸς, ἡ ἐμπόρευσις καὶ ἡ ἀλόγιστος στὴν ἐμφάνισιν, στοιχεῖα δηλαδὴ ὅχι μόνον θεωρητικῶς ἀτονόητα, ἀλλὰ ἐμπράκτως ὑπαρκτὰ στὰ σχολεῖα ὅλων τῶν Χωρῶν τῆς Εὐρώπης».

Λοθέντος, ὅτι αἱ κύρια σπορδολικὴ στήλη γιὰ τὴν ὄρθια καὶ ἀκαμαία ἀνάπτυξιν τοῦ Ἑθνικοῦ μας Ὁρ-

γιατισμοῦ, πὸν εἶναι ἡ Παιδεία τοῦ Ἔθνους, πάσχει σοβαρὰ ἀπὸ διαστρεβλώσι καὶ καχεξίᾳ, ἐλπίζομεν ὅτι ἡ Πολιτεία θὰ λάβῃ σοβαρῶς ὑπ' ὄψιν τὰς ἐπιστήμους καὶ ρεαλιστικὰς ὑποδείξεις τῆς Ἱερᾶς Συνόδου περὶ τῶν ληπιέων μέτρων πρὸς ἐξυγίανσιν καὶ ἀνάρθρωσιν τῶν τριῶν βαθμίδων τῆς ἐκπαιδευσεως.

Διὰ τὸ ζήτημα τῆς ἐπισήμου γλώσσης τῆς Ἠνωμένης Εὐρώπης.

Ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Ζιχνῶν καὶ Νευροκοπίου κ. Σπυρίδων ἐν τηλεγραφῆματι, τὸ ὁποῖον ἐστάλη ὑπ' αὐτοῦ πρὸς τοὺς πνευματικὸς καὶ πολιτικοὺς ἡγέτας τῆς χώρας, ἀναφερόντις εἰς τὸ ζήτημα τῆς ἐπισήμου γλώσσης τῆς Ἠνωμένης Εὐρώπης, ἐτόνισεν ἐπιστόχως τὰ ἑξῆς:

«Ἐπειδὴ ἡ Ἑλληνικὴ Γλῶσσα μὲ τὸν Ἑλληνικὸ Πολιτισμὸ ἐκπολίτισε τὴν Ἀνατολήν, τὴν Εὐρώπην καὶ τὴ Δύση. Ἐπειδὴ καὶ ὁ Χριστιανισμὸς μὲ ὅλη τὴν Ἁγία Γραφή πρωτοδιεδόθη στὴν Εὐρώπην καὶ στὴ Δύση μὲ τὴν Ἑλληνικὴν Γλῶσσαν καὶ ἐπάροχον τὰ πρωτόγραφα Ἑλληνικὰ Κείμενα τοῦ Ἑλληνικοῦ Πολιτισμοῦ καὶ τοῦ Χριστιανισμοῦ. Ἐπιβάλλεται νὰ ἀναγνωρισθῆ, νὰ προταθῆ καὶ νὰ ψηφισθῆ ὡς ἐπίσημη Γλῶσσα τῆς Εὐρώπης χωρὶς Σύννοσιν ἢ Ἑλληνικὴ Γλῶσσα, ἢ Γλῶσσα τῆς Ἁγίας Γραφῆς, ἢ Γλῶσσα τοῦ Πολιτισμοῦ καὶ τοῦ Χριστιανισμοῦ. Ἡ Γλῶσσα τῶν Σοφῶν τῆς Ἀρχαίας Ἑλλάδος (Πυθαγόρας, Σωκράτης, Πλάτωνος, Ἀριστοτέλους κ.λπ.). Ἡ Γλῶσσα τοῦ Μεγάλου Ἀλεξάνδρου καὶ Μεγάλου Ἀποστόλου τῶν Ἐθνῶν τῆς Εὐρώπης Παύλου. Ἡ Γλῶσσα τῆς Ὁρθοδοξίας.

Ὁρθοτομήσατε, ὁρίσατε καὶ στηρίξατε ἀπὸ τὴν τὴν Θεοχορητισμοποίητον Διεθνή Ἑλληνικὴν Γλῶσσαν ὡς ἐπίσημη Γλῶσσα τῆς Ε.Ο.Κ.

Ἡ Ἀλήθεια καὶ τὸ Δίκαιον, Θεοῦ καὶ Ἀνθρώπων, ἀγαμένον τὴν δικαίαν ἀπὸ τὴν προᾶξιν καὶ ἀντιπόδοσιν ἐπ' ἀγαθῶν Εὐρώπης καὶ ὅλων».

Ἀπαιτεῖται εἰδικὴ κλίσις καὶ κλήσις.

Ἐπὶ πολλὰ ἔτη συζητεῖται τὸ ζήτημα τῆς καθιερωσεως εἰδικοῦ τρόπου εισόδου φοιτητῶν εἰς τὰς Θεολογικὰς μας Σχολὰς, ἵνα μὴ συνεχισθῆ τὸ λυπηρὸν φαινόμενον τῆς ἐπάροξεως φοιτητῶν Θεολογίας, οἱ ὁποῖοι δὲν ἔχουν τὴν ἀναγκαίαν εἰδικὴν κλίσιν. Ὅθεν εἶναι ἐπὶ τέλος καιρὸς, ἵνα ἀντιμετωπισθῆ τὸ ζήτημα καὶ παύσῃ ὑφισταμένη μία ἀπαράδεκτος κατάστασις.

Ὡς ἐπιστόχως εἶχε τονίσει ἐν συνεντευξείᾳ του ὁ καθηγητὴς τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν κ. Γεώργιος Γαλίτης, «ἡ Θεολογικὴ Σχολὴ εἶναι ἰδιότυπη Σχολή, ὅπως ἡ Γυμνασιακὴ Ἀκαδημία, ἢ Ἀγγλικὴ Φιλολογία κ.ἄ. Σὲ αὐτὰς τὰς Σχολὰς εἶναι γνωστὸ πὸς ἐπάροχον πρόσθετες ἐξετάσεις, δηλαδὴ ἐξετάσεις πὸν φανερόν τὸν ἀντικειμενικὸν σίχον κάθε Σχολῆς. Ἐτοι δὲν θὰ μπορούσαμε νὰ δεχθοῦμε ἕνα χωλὸν στὴν Γυμνασιακὴ Ἀκαδημία καὶ ἕνα μὴ γνώσιν τῆς Ἀγγλικῆς γλώσσας στὴν Ἀγγλικὴ Φιλολογία. Κατὰ τὸν ἴδιον τρόπο καὶ ἡ Θεολογικὴ Σχολὴ δὲν διδάσκει τὴν πίστιν στὸν Θεὸν, ἀλλὰ παίρνει ἀνθρώπους πὸν πιστεύουν στὸν Θεὸν καὶ τοὺς στρατολογεῖ στὴν Ἱεροποστολή».

Ἀνεξαοιτήτως τοῦ οὐσιμῆματος εἰσαγωγῆς εἰς τὰς Ἀνωτάτας Σχολὰς, τὸ ὁποῖον θὰ διαμορφωθῆ εἰς τὸ μέλλον, εἶναι ἀπολύτως ἀναγκαῖον, ἵνα ἡ ἐπιλογή τῶν φοιτητῶν τῆς Θεολογίας συναρτᾶται πρὸς εἰδικὴν κλίσιν καὶ κλήσιν τῶν ἐπιλεγομένων.

Τὸ βιβλιοπωλεῖο τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας ἔχει καὶ τὴν ΚΕΝΤΡΙΚΗΝ ΔΙΑΘΕΣΗΝ τῶν βιβλίων:

★ ΕΡΜΗΝΕΙΑΙ ΕΥΣΕΒΕΙΣ περὶ ΜΙΜΗΣΕΩΣ ΧΡΙΣΤΟΥ, μὲ στόχασες πνευματικὰς καὶ κατάλυξιν εἰς κάθε κεφάλαιον. Προνοία τοῦ Μητροπολίτου Γρεβενῶν Σεργίου.

★ Η ΖΩΗ ΕΚ ΤΑΦΩΝ. Αὐθεντικὴς μαρτυρίαις τῆς θαυμαστῆς φανερώσεως τῶν ἁγίων Ραφαήλ, Νικολάου καὶ Εἰρήνης. Τοῦ ἀρχιμ. Δημ. Μπεκιάρη.

★ ΣΥΜΒΟΛΗ ΣΤΗΝ ΤΕΛΕΤΗ ΛΗΞΕΩΣ ΤΗΣ ΘΕΩΡΙΑΣ ΤΗΣ ΕΞΕΛΙΞΕΩΣ, ἢ πὸς οἱ ἐξελεκτικοὶ ἐλίσσονται γιὰ νὰ πείσουν ὅτι τὰ εἶδη ἐξελίσσονται. Τοῦ Γιάννη Κωστῶφ, φυσικοῦ.

★ ΠΕΡΠΑΤΩΝΤΑΣ ΣΤΟ ΦΩΣ. Ὁδοιπορικὸ στὸς Ἁγίους Τόπους καὶ στὸ Σινᾶ. Τῆς Κασσιανῆς Πανουτσπούλου "Ἐκδοσὴ Γ'.

★ ΕΞΩ ΑΠΟ ΤΑ ΤΕΙΧΗ: ΑΘΗΝΑΓΟΡΑΣ Α' Ο ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΣ ΠΑΤΡΙΑΡΧΗΣ. Τοῦ διατελ. Καθηγητοῦ Ἄθαν. Δεληκωστοπούλου.

★ ΟΡΘΟΔΟΞΙΑ, Η ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΠΡΟΚΛΗΣΗ. Τοῦ ἴδιου.

Γράψατε: Ἀποστολικὴ Διακονία, Ἰασιῶν 1 - 115 21 Ἀθήνα, τηλ. 722.8008.

Βιβλιοπωλεῖο: Δραγατσανίου 2, πλατ. Κλαυθμῶνος, τηλ. 322.8637.

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ

Ίερά Σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος
Ἀθήνησι τῆ 26-8-1991
Τ Η Λ Ε Γ Ρ Α Φ Η Μ Α

Πρὸς τὴν Α. Θ. Παναγιότητα τὸν Οἰκουμενικὸν Πατριάρχην κ. Δημήτριον Α΄ εἰς Κωνσταντινούπολιν. Ἐντονώτατα καὶ ἀπεριφράστως ἀποδοκιμάζοντες καὶ στιγματίζοντες ἀπαράδεκτον ἐνέργειαν εἰς θάρος Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου ὑπὸ ὁμάδος φανατικῶν, θυμίζουσαν παρωχημένην ἐποχὴν καὶ ἀπάδουσαν εἰς πολιτισμένους λαούς, καταγγέλλομεν ταύτην διεθνῶς καὶ ἐκφράζομεν ἀμέριστον συμπάραστασιν τοῦ τε κλήρου καὶ τοῦ εὐσεβοῦς πληρώματος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος πρὸς ὑμετέραν Θειοτάτην Παναγιότητα καὶ Σεπτὸν Κέντρον τῆς Ὁρθοδοξίας.

† Ὁ Ἀθηνῶν ΣΕΡΑΦΕΙΜ, Πρόεδρος

Κ ο ι ν ο π ο ί η σ ι ς :

1. Ὑπουργεῖον Ἐξωτερικῶν, Ἐνταῦθα.
2. Γραφεῖον ΕΟΚ, Ἐνταῦθα.
3. Πρεσβείαν Τουρκίας, Ἐνταῦθα.
4. Ὑφυπουργὸν Προεδρίας κ. Βύρωνα Πολύδωρα.

Ἐξ ἄλλου τὴν 28ην Αὐγούστου ἐξεδόθη διὰ τὸ ἴδιον θέμα ἡ ἀκόλουθος

Α Ν Α Κ Ο Ι Ν Ω Σ Ι Σ

Ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος καὶ Πρόεδρος τῆς Ἱερᾶς Συνόδου κ. κ. Σεραφεῖμ ἐκφράζει τὴν ἀπορίαν αὐτοῦ διὰ τὴν ἀπαράδεκτον σιγὴν τῆς Αὐτοῦ Ἀγιότητος τοῦ Πάπα Ἰωάννου Παύλου τοῦ Β΄ καθ' ὃν χρόνον τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον ὑφίσταται ὀσημέραι αὐξανομένην σκληρὰν δοκιμασίαν ἐκ μέρους τῶν Τούρκων. Ἐνῶ πολλὰ φωναὶ διαμαρτυρίας καὶ ἀνησυχίας ἐκ μέρους Χριστιανῶν ἡγετῶν, Ἐκκλησιῶν καὶ Ὄργανισμῶν ἠκούσθησαν διὰ τὴν περιπέτειαν τῆς Αὐτοῦ Θειοτάτης Παναγιότητος τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου κ. κ. Δημητρίου, τῆς Κορυφῆς τῆς Ὁρθοδοξίας, καὶ τῆς ἀδελφῆς ἐν Φαναρίῳ Ἐκκλησίας, σιγῇ ἢ φωνῇ τοῦ Πάπα, ὃ ὁποῖος προσωπικῶς ἐνδιαφέρεται μόνον, ὡς φαίνεται, διὰ τὴν ἐμπέδωσιν καὶ διάδοσιν τῆς Οὐνίας εἰς τὰς ἐπὶ ἑβδομηκονταετιᾶν ταλαιπωρηθείσας Ὁρθοδόξους Ἐκκλησίας τῆς Ἀνατολικῆς Εὐρώπης.

Ίερά Μητρόπολις Δημητριάδος

Πέντε προγράμματα γιὰ νέους θέτει σὲ λειτουργίαν ἡ Ἱ. Μητρόπολις σὲ συνεργασίαν μὲ τὴν ΕΟΚ μὲ τὴν συνεργασίαν τῆς Γεν. Γραμματείας Περιφέρειας Θεσσαλίας μὲ σκοπὸ τὴν καταπολέμησιν τῆς ἀνεργίας καὶ τὴν προώθησιν τῆς ἀνάπτυξης. Τὰ πέντε αὐτὰ προγράμματα εἶναι τὰ ἑξῆς: α. Συντήρησις εἰκόνων, β. Ἀγιογραφία, γ. Ἐκπαίδευσις στελεχῶν, δ. Βυζαντινὴ μουσικὴ καὶ ε. Ἡλεκτρονικοὶ ὑπολογιστές. Στὰ προγράμματα αὐτὰ μπορεῖ νὰ λάβῃ μέρος περιωρισμένος ἀριθμὸς νέων, πού ἐπιδοτοῦνται γιὰ κάθε ὥρα

ἀπασχόλησης. Τὶς δαπάνες ἔχουν ἀναλάβῃ ἀπὸ κοινοῦ ἡ Ἱ. Μητρόπολις καὶ ἡ ΕΟΚ. Ἡ Ἱ. Μητρόπολις ἐξ ἄλλου ἔχει ἀναλάβῃ τὴν ὀργάνωσιν τῶν προγραμμάτων, πού καλύπτουν χρονικὰ τὴν περίοδον ἀπὸ Σεπτεμβρίου 1991 μέχρι τέλους Δεκεμβρίου. Ἐμπειροὶ κατήγητες κάθε εἰδικότητος ἔχουν ἐπιστρατευθῆ γιὰ νὰ διδάξουν μαθήματα καὶ νὰ ἐφαρμόσῃ στὴν πράξιν τὴ θεωρίαν τῶν νέων πού θὰ συμμετάσχουσιν στὰ προγράμματα. Τὰ προγράμματα στεγάζονται σὲ ἐκκλησιαστικὰ οἰκήματα ὡς ἑξῆς: α. Τὸ πρόγραμμα συντήρησις εἰκόνων καθὼς καὶ ἐκεῖνο τῆς ἀγιογραφίας στεγάζεται σὲ χώρους τῆς Εὐαγγελιστρίας Ν. Ἰωνίας. β. Τὸ πρόγραμμα ἐκπαίδευσις στελεχῶν καθὼς καὶ ἐκεῖνο τῆς βυζαντινῆς μουσικῆς στεγάζεται σὲ αἴθουσας τοῦ Πνευματικοῦ Κέντρου καὶ γ. Τὸ πρόγραμμα ἠλεκτρονικῶν ὑπολογιστῶν στεγάζεται στὸ ἐνοριακὸ Κέντρο Ἀναλήψεως. Ἡ ἔναρξις τῶν μαθημάτων ἐὰν γίνῃ τὴν Δευτέρα 16 Σεπτεμβρίου.

(Ἐκ τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως)

Ίερά Μητρόπολις Καλαβρύτων καὶ Αἰγιαλείας

Κατὰ τὴν 30ὴν καὶ 31ην Ἰουλίου ἐπεσκέφθη τὰ Καλαβρυτὰ ὁμάδα ἐκ 30 τελειοφοίτων σπουδαστῶν τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς Βοστώνης Η.Π.Α., μὲ ἐπικεφαλῆς τὸν Κοσμήτορα τῆς Σχολῆς Πρωτοπρεσβύτερον π. Ἐμμανουὴλ Κλάφην. Οἱ ἐπισκέπται ἐφιλοξενήθησαν ὑπὸ τοῦ Σεβ(τάτου Μητροπολίτου μας εἰς τὸ Καλλιμανοπούλειον Ἐκκλησιᾶς Διακονικὸν Κέντρον (Γηροκομεῖον) Καλαβρύτων. Τὸ ἑσπέρας τῆς 30ῆς Ἰουλίου οἱ σπουδασταὶ ἐπεσκέφθησαν τὴν Ἱεράν Μονὴν Μεγάλου Σπηλαίου ὅπου ἐτετέλεσθη Ἐσπερινὸς καὶ ἐδεξιώθησαν ὑπὸ τοῦ Καθηγουμένου τῆς Ἱερᾶς Μονῆς.

(Ἐκ τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως)

ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΝ ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΙΑΣ

Ίερά Μητρόπολις Ἀζώμης

Ὁ Σεβ. Μητροπολίτης ἐπέστρεψεν ἐκ τοῦ εἰς Ἀγγλίαν καὶ Ἑλλάδα ταξιδίου του, τὴν 9ην Μαΐου καὶ ἀμέσως ἐπεκοινώνησε μὲ ὄλους τοὺς Ἐκπροσώπους καὶ Παροίκους εἰς Ἀντίς - Ἀμπέμπα, ὅπου ἡ κατάστασις ἐκρίθη πολὺ σοβαρὴ. Ἀπὸ 16ης Μαΐου κατήλθεν εἰς Τζιμπουτί, διὰ τὴν ἑορτὴν τοῦ Ἱ. Ναοῦ Ἁγίων Κωνσταντίνου καὶ Ἑλένης καὶ πρὸς παρακολούθησιν τῶν ἐργασιῶν τῆς ἀνεγέρσεως τοῦ Ἱ. Ναοῦ σχεδὸν ἐκ θεμελίων. Τὴν 23ην ἐπανήλθεν ἐσπευσμένως εἰς Ἀντίς - Ἀμπέμπα, λόγῳ τῶν γεγονότων καὶ ἐλειτούργησε τὴν Κυριακὴν τῆς Πεντηκοστῆς καὶ τὴν ἑορτὴν τῆς Ἁγίας Τριάδος, εὐθὺς δὲ ἀμέσως συννητήθη μετὰ τοῦ Πατριάρχου Αἰθιοπίας κ. Μερκορίου καὶ τῆς Ἱ. Συνόδου, εἰς τὸν Πατριαρχικὸν Ναὸν τῆς Ἁγίας Τριάδος πού ἀνεπέμπετο δέησις διὰ τὴν εἰρήνην. Τὰ δραματικὰ γεγονότα πού συνέβησαν ἀπὸ τὴν 21ην Μαΐου μέχρι τὴν 15ην Ἰουνίου, δὲν περιγρά-

φονται. Ἡ ὑποχώρησις τοῦ Αἰθιοπικοῦ Στρατοῦ, ἡ αὐτοδιάλυσις τῆς Κυβερνήσεως, ἡ εἴσοδος τῶν ἐπαναστατῶν τὴν νύκτα τῆς 27ης Μαΐου, ἡ ἀνταλλαγὴ πυρῶν, τὸ κλείσιμον τοῦ Ἀεροδρομίου τὴν 26ην αἱ ἀνατινάξεις, αἱ κλοπαί, αἱ δολοφοναί, ἡ καταδίωξις, ἡ τροπὴ εἰς φυγὴν, τῶν Στρατιωτικῶν Μονάδων καὶ ἀτέμων, οἱ ἀδιάκοποι πυροβολισμοί, αἱ πυρκαϊαί, αἱ καταστροφαί, τὸ κλείσιμον κατ' οἶκον ἐπὶ 4 ἡμέρας, αἱ διαδηλώσεις τῶν φοιτητῶν καὶ ἡ ἐναντίον τῶν ἐπίλεσις, ἡ βία τῶν ἀνθρωπίνων θυμάτων, οἱ καπνοί, τὰ σπασίματα τῶν ὑαλοπινάκων, στέρησις τῶν πάντων, οἱ τραυματίαι, οἱ σειρήνες τῶν αὐτοκινήτων τοῦ Ἐρυθροῦ Σταυροῦ, τῶν Ἠνωμένων Ἐθνῶν, τὰ κλάματα τῶν ἀνθρώπων, ἡ συσκοτίσις, ἐδημιούργουν τὴν εἰκόνα τῆς ἀνθρωπίνης κολάσεως μετ' ἀγνωστον τὸ μέλλον.

Ὁ Μητροπολίτης ἐπεκινῶναι καθημερινῶς μετ' τὸν Πατριάρχην του, εἰς τὸν ὁποῖον ἀνέφερε κάθε λεπτομέρειαν. Ἐτοποθέτησε νύκτα τὴν σημαίαν εἰς τὸ Μέγαρον τῆς Μητροπόλεως καὶ ξημερώματα μετέβη καὶ ἐτοποθέτησε τὴν σημαίαν εἰς τὸν Ἱ. Ναόν. Τηλεφωνικῶς ἐπὶ 5 ἡμέρας ἐπεκινῶναι μετ' τοὺς χριστιανούς του, καὶ ὅτε ἐπετράπη ἡ κυκλοφορία, μετέβη εἰς τὸ Κοινοτικὸν Μαθητικὸν Οἰκοτροφεῖον, πού ὑπέστη ζημίαν εἰς τοὺς ὑαλοπινάκας, εἰς τὴν Κοινότητα, τὴν Πρεσβείαν καὶ παντοῦ ὅπου ἔπρεπε. Τὴν 16ην Ἰουνίου κατήλθεν εἰς Τζιμπουτί διὰ ἐλευθέρων καθήκων καὶ ἐπέστρεψεν εἰς τὴν Ἀντίς - Ἀμπέμπα. Συνέχισε τὰς ἀκολουθίας τακτικῶς διότι ὁ ἱερεὺς ἀπουσίαζε εἰς ἀδειαν ἀπὸ 20ῆν Μαΐου, καὶ τὰς ἐπαφάς, ἀρχίσας καὶ μετ' τοὺς νέους Κυβερνητικοὺς παρ' ἀγόντας.

Παρέδωκε σχετικὴν χρηματικὴν βοήθειαν εἰς ἀπόρους αἰθίοπας ὑποτρόφους καὶ εἰς τὴν Ἐκκλησιαστικὴν Σχολὴν τοῦ Πατριαρχείου, προερχομένην ἀπὸ τὸν Σεβ. Μητροπολίτην Κιτίου κ. Χρυσόστομον. Προσκληθεὶς παρέστη τὴν 29ην Ἰουνίου εἰς τὴν ἀπονομὴν τῶν πτυχίων εἰς τὴν Ἐκκλησιαστικὴν Σχολὴν τοῦ Πατριαρχείου Αἰθιοπίας, μετὰ τῆς Ἱ. Συνόδου καὶ ὠμίλησε, ὅπου χιλιάδες χριστιανῶν παρέστησαν. Ἐδέχετο συνεχῶς τοὺς Παροίκους καὶ διερχομένους Ἕλληνας, μετ' προορισμὸν τὴν Ἑλλάδα καὶ ἄλλοῦ. Τὸ Ἀεροδρόμιον τῆς Α. Α. ἐλειτούργησε τὴν 15ην Ἰουνίου, ὅχι ὅμως τῆς Ντίρι - Ντάουα. Αὐτὸ ἀνοίξε 27ην Ἰουνίου καὶ ἐδέχθη τὸν πρόεδρον κ. Ἱ. Γεωργαλῆ μετ' τὴν σύζυγόν του. Ἐπεσκέφθη τὸν Ἀποστολικὸν Νούντιον, τὸν Ἐπιτετραμμένον τῆς Ἀμερικῆς, τὸν Πρέσβυν τῆς Γαλλίας, τὸν Πρέσβυν τῆς Αἰγύπτου κ.ἀ. εἰς συνεργασίαν. Ἐδέχθη ἐπίσης τὸ κλιμάκιον τῶν Γάλλων στρατιωτικῶν ἰατρῶν, πού ἔφθασε ἐκ Τζιμπουτί, διὰ παροχὴν βοθηθῶν, μετ' 2 γαλλικά ἀεροσκάφη μετ' φαρμακευτικὸν ὕλικόν, διὰ τὰ θύματα τῶν ἐκρήξεων καὶ ἀνατινάξεων κ.λπ. Ὁ ἱερεὺς Ἀρχιμ. Χρυσόστομος ἐπέστρεψε ἐξ Ἀθηνῶν τὴν 21ην Ἰουνίου καὶ τὴν 29ην ἀνεχώρησε διὰ τὴν Ντίρι - Ντάουα, εἰς ἐκτέλεσιν ὑπηρεσίας καὶ διὰ ἐλευθέρων καθήκων, μέχρι τὴν 3ην Ἰουλίου.

Ὁ Σεβασμιώτατος παρέδωκε καὶ τὸν Ἰούνιον καὶ τὸν Ἰούλιον, σοβαρὰν ποσότητα ἱματισμοῦ, εἰς τὴν

Αἰθιοπικὴν Ἐκκλησίαν, ἡ ὁποία τὴν παρέλαθε ἀπὸ τὸ ἀεροδρόμιον, ἀποσταλείσαν ἀπὸ τὴν MISSION τῆς Ἱερᾶς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀμερικῆς. Τὰ ἑλληνικά Σχολεῖα ἐσταμάτησαν ὅπως καὶ ὄλα τὰ ἄλλα τὴν λειτουργίαν τῶν ἀπὸ τὴν 20ῆν Μαΐου καὶ οἱ ἐκπαιδευτικοί, ὅπως καὶ μερικοὶ πάροικοι ἀνεχώρησαν εἰς Ἑλλάδα, μετ' τὴν τελευταίαν πτήσιν, τῆς 26ης Μαΐου. Ὁ Σεβασμιώτατος κατήλθε καὶ πάλιν εἰς Τζιμπουτί τὴν 11ην Ἰουλίου δι' ὑπηρεσίαν καὶ τὸν ἔλεγχον τῆς ἀποπερατώσεως τοῦ Ἱ. Ναοῦ. Τὸ ἔργον ἐστοίχισε περίπου 17.000.000, μετ' τὴν ἀπόλυτον ἐπίβλεψιν τῆς Κοινοτικῆς Ἐπιτροπῆς καὶ ἄλλης σχετικῆς Ἐπιτροπῆς, καὶ τὴν οἰκονομικὴν διευθέτησιν αὐτῶν. Τὰ ὄνματα αὐτῶν πού προσέφερον, εἰς ἀνακοινώσιν ἡ Κοινοτικὴ Ἐπιτροπὴ τοῦ Τζιμπουτί. Ἐκεῖ ἐλήφθη καὶ ἡ ἀπόφασις τῆς ἀνοικοδομήσεως τοῦ Πρεσβυτερίου, δαπάνη 7.500.000 δραχμῶν. Τὸ πράγμα χωλαίνει, λόγω τῶν οἰκονομικῶν καὶ ἐνῶ ἐπέκειτο ἡ ἔναρξις τῶν ἐργασιῶν, τὰς ἀρχὰς Αὐγούστου, ἀνεβλήθη πρὸς ἐξέτασιν διὰ τὸν Νοέμβριον. Ἐλπίζομεν ὅμως καὶ εἰς τακτοποίησιν τοῦ θέματος αὐτοῦ. Ὁ Μητροπολίτης ἐπέστρεψεν εἰς Ἀντίς - Ἀμπέμπα τὴν 17ην Ἰουλίου.

—Τὸ Κοινοτικὸν Συμβούλιον τῆς Ἀντίς - Ἀμπέμπα καταβάλλει κάθε προσπάθειαν διὰ τὴν Κοινότητα καὶ τὴν Παροικίαν, διὰ τὰ Σχολεῖα, διὰ τὸ Ἀγγλικὸν Τμήμα τῶν Σχολείων πού ἀριθμεῖ 400 περίπου μαθητὰς, διὰ τὸν Ἀθλητικὸν Σύλλογον Ὀλυμπιακός, διὰ τὸν Ἱ. Ναόν, διὰ τὴν παρουσίαν παντοῦ τῆς Κοινότητος. Ἐτοι ἀπεφάσισε τὴν ἀνέγερσιν νέων κτιριακῶν ἐγκαταστάσεων, μὴ ἐπαρκουσῶν ὄσων ὑπάρχουν, διὰ νὰ συνεχίζετα ἄλλωστε ἡ δραστηριότης τῆς ἱστορικῆς Παροικίας, μετ' σύνολον δαπάνης περίπου 100.000 δολ. Ἀμερικῆς καὶ πλέον. Τὸν θεμέλιον λίθον μετὰ τὸν ἀγιασμόν, παρουσίᾳ τῆς Προξένου Κας Ἰωάννας Γαβριήλ - Παΐζη, τοῦ Προεδρευόντος Ἀντιπροέδρου κ. Θεοφ. Μολδοβάνου, τοῦ Κοινοτικοῦ Ἐπιτροπῶν καὶ Συμβούλου τῆς Μητροπόλεως Ἐκπαιδευτικοῦ κ. Δημ. Συκᾶ, ἔθεσεν ὁ Μητροπολίτης τὴν 14ην Ἰουνίου.

Ἐπίσης ὁ Πρόεδρος τῆς Ἑλληνικῆς Κοινότητος Ντίρι - Ντάουα κ. Ἱ. Γεωργαλῆς ἐπεσκεύασε τὸν Ἱ. Ναόν τῆς Ἀγίας Τριάδος, εἰς Ντίρι - Ντάουα, μετ' προσωπικὴν του δαπάνην, περίπου 30.000 δολ. Ἀμερικῆς.

Καὶ ὄλα αὐτὰ μετ' τὴν ἀβεβαιότητα τῆς αὔριου, διότι καὶ αὐτὴν τὴν στιγμὴν ἡ κατάστασις τῶν ἐδῶ κατοίκων καὶ τῆς Χώρας, ρευστὴ, ἀβέβαιη, ἀσυμφώνητη, παρὰ τὰς ἐκκλήσεις καὶ τὰς βοηθείας τῶν Κρατῶν. Ὁ Μητροπολίτης ἐπεσκέφθη τὴν 31ην Ἰουλίου τὸν Μακάρ. Πατριάρχην Αἰθιοπίας κ. Μερκόριον, εὐρισκόμενον εἰς περιορισμὸν, ἔγκλειστος ἐν τῷ Πατριαρχείῳ, συνεζήτησεν ἐπὶ ὄραν μετ' αὐτοῦ, ἐπέδωκε ἔγγραφον τῆς Ἱ. Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, δι' οὗ χορηγεῖται ὑποτροφία εἰς αἰθίοπα διὰ Θεολογικὰς σπουδὰς, συνεζήτησεν διὰ προγραμματισμὸν ἔργων τῆς Αἰθιοπικῆς Ἐκκλησίας, εἰς τὰ πολλαπλὰ Ἰδρύματα, πρὸς περισυλλογὴν τῶν ὄρφανῶν καὶ ἀπόρων καὶ θυμάτων τῆς ὄλης καταστάσεως καὶ ἀπεφασίσθη ἡ ἐπίσκεψις τῶν Ἰδρυμάτων, τὰς

ΒΙΒΛΙΟΚΡΙΣΙΑΙ

Χρυσόστομου Θέμελι, Μητροπολίτου Μεσσηνίας, *Η ΕΟΡΤΗ ΤΩΝ ΤΡΙΩΝ ΙΕΡΑΡΧΩΝ ΕΝ ΤΩ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΩ ΑΘΗΝΩΝ (1842-1991)*. Ἀνάτυπον ἐκ τοῦ περ. «Θεολογία», Ἀθήναι 1991, σσ. 142.

Ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Μεσσηνίας εἶναι γνωστὸ μὲ πύση ἐπιμέλεια καταγίνεται, ἐκτὸς τῶν ἄλλων, καὶ μὲ τὴν καταγραφή ἱστορικῶν τινῶν στοιχείων, ἀξίων γὰ ἀποθησαυρισθοῦν γιὰ τοὺς ἐπιγενομένους. Στὰ πλαίσια αὐτοῦ τοῦ ἐνδιαφέροντός του ἐντάσσεται ἡ μελέτη του «Τὸ Χρονικὸν τοῦ Ἑσπερινοῦ ἐπὶ τοῦ ἱεροῦ Βράχου τοῦ Ἀρείου Πάγου 1921-1986», τὰ λεπτομερῆ «Σεισμικὰ σημεῖωματα» γιὰ τὰ συμβάντα κατὰ καὶ μετὰ τοὺς σεισμοὺς τῆς Καλαμάτας (1986), πρόσφατα ἢ περὶ ἧς ὁ λόγος μελέτη, γιὰ τὸν ἑορτασμὸ τῆς μνήμης τῶν Τριῶν Ἱεραρχῶν στὸ Πανεπιστήμιον Ἀθηνῶν ἀπὸ τοῦ ἔτους 1842 ἕως τοῦ 1991 (δηλ. ἐπὶ 150 χρόνια) καὶ ἀρκετὲς ἄλλες, ἀνάμεσα στὶς ὑπὲρ

70κοινὰ αὐτοτελεῖς ἐργασίες του ποὺ ἦρθαν στὸ φῶς τῆς δημοσιότητας.

Στὶς ὑπόψη μελέτες του ὁ Σεβ. συγγραφεὺς δὲν ἀρκεῖται σὲ ξηρὴ —ἡμερολογιακὴ— καταγραφή τῶν ὅσων ἐξιστορεῖ. Μὲ τὰ προλογικὰ ἢ εἰσαγωγικὰ Σημειώματα, τὶς παρατηρήσεις του καὶ τὴν παράθεση χαρακτηριστικῶν ἀποσπασμάτων, ἐπιτυγχάνει γὰ προσδίδει ὀλοκληρωμένη εἰκόνα τῶν ἱστορουμένων, καθιστώντας ἐνδιαφέρουσα τὴν ἀνάγνωση τῶν κειμένων του.

Στὴ σύνταξη τῆς μελέτης «Ἡ εορτὴ τῶν Τριῶν Ἱεραρχῶν ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ Ἀθηνῶν (1842-1991)» ὀδηγήθηκε ἀπὸ τὸ γεγονός ὅτι πάντοτε ἔτρεφε «θαθεῖαν τιμὴν καὶ ἰδιάζοντα σεβασμὸν» πρὸς τὸν πανεπιστημιακὸ τοῦτο ἑορτασμὸ. Τὴ δημοσίευσε ἀπ' ἀφορμὴ τῆς πρόσφατης ἐκδηλώσεως τῆς 150ετηρίδος τοῦ Ἐθνικοῦ καὶ Καποδιστριακοῦ Πανεπιστημίου (1837-1987) καὶ τὴν ἀφιερώνει «τῇ ἐπιστημονικῶς ἐκθρεψάσῃ καὶ φι-

ἀρχὰς τοῦ Σεπτεμβρίου, μετὰ ἀρμοδίων Ἱεραρχῶν τῆς Αἰθιοπικῆς Ἐκκλησίας.

Τὸ Γραφεῖον Ἐκπαιδεύσεως τῆς Ἱεράς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀμερικῆς, ἀπέστειλεν εἰς τὸν Μητροπολίτην, ποσότητα ἀγγλικῶν Βιβλίων διὰ τὴν Α' τάξιν τοῦ Ἀγγλικοῦ Τμήματος τῶν Ἑλληνικῶν Κοινοτικῶν Σχολείων τὰ ὁποῖα ὁ Μητροπολίτης παρέδωκεν εἰς τὸν ἀρμοδίον τῆς Ἑλληνικῆς Κοινότητος. Ἐπίσης κατ' αὐτὰς ἀναχωροῦν δι' Ἑλλάδα, δύο αἰθιόπαιδες ἑλληνορθόδοξοι διὰ σπουδὰς εἰς τὸ Πανεπιστήμιον Θράκης, μὲ ὑποτροφίας. Ἡ Κοινότης παρεκάλει τὸν Μητροπολίτην καὶ οὗτος φροντίζει εἰς Ἑλλάδα, διὰ τὸν ἐξοπλισμὸν τοῦ Χιμείου καὶ τῶν ἐργαστηρίων τῶν Ἑλληνικῶν Σχολείων. Ἐπίσης ἡ Ἱ. Μητρόπολις προσέφερε πολῦτιμον βοήθειαν καὶ συμπαράστασιν εἰς ἀποφυλακισθέντας αἰθίοπας καὶ εἰς οἰκογενεῖας ἀσθενῶν, ἀπόρων καὶ θυμάτων πολέμων, εἰς χρήματα, εἰς τρόφιμα καὶ διάφορα εἶδη. Τὸν Μητροπολίτην ἐπεσκέφθη καὶ ὁ Πρόεδρος τῆς Ἑλληνικῆς Κοινότητος Τζιμπουτι κ. Βασ. Φίλλης μετὰ τῆς συζύγου του, διελθῶν δι' Ἑλλάδα τὴν 1ην Αὐγούστου.

Τέλος ὁ Σεβασμιώτατος μὲ τὴν εὐλογίαν τοῦ Μακαριωτάτου Πατριάρχου του ἀνεχώρησε δι' Ἑλλάδα τὴν μεσημβρίαν τῆς 4ης Αὐγούστου, προκειμένου νὰ συναντήσῃ τὸν Πατριάρχην καὶ νὰ ἐπιληφθῇ θεμάτων τινῶν τῆς Μητροπόλεώς του.

(Ἐκ τῆς Ἱ. Μητροπόλεως)

ΡΩΜΑΙΟΚΑΘΟΛΙΚΗ ΕΚΚΛΗΣΙΑ

Ὁ Πάπας Ἰωάννης - Παῦλος Β', ὁμιλῶν πρὸς τὰ μέλη τῆς Παπικῆς Βιβλικῆς Ἐπιτροπῆς, συνέστη-

σεν, ἵνα οἱ θεολόγοι χρησιμοποιοῦν μὲν τὰς συγχρόνους ἐπιστημονικὰς μεθόδους, ἀλλ' ἀποφεύγουν πᾶσαν μονομέρειαν καὶ τὸν ὑποκειμενισμὸν. Οὗτοι δέον νὰ συνδυάζουν τὸ ἱστορικὸν ἐνδιαφέρον πρὸς τὴν ἔμμονην εἰς τὴν πνευματικὴν παράδοσιν τῆς Ἐκκλησίας.

—Ὁ Πάπας Ἰωάννης - Παῦλος Β' ἀπέστειλε συγχαρητήριους εὐχὰς πρὸς τὸν πρ. Ἐπίσκοπον τοῦ REGENSBURG DR. RUDOLF GRABER ἕξ ἀφορμῆς τῆς συμπληρώσεως 65ετοῦς ἱερατικῆς διακονίας. Ὁ ἐπίσκοπος GRABER διεκρίθη ὡς ποιμὴν, ὡς θεολόγος ἐρευνητῆς, ὡς συγγραφεὺς καὶ ὡς ἐμψυχωτῆς τῶν σπουδαιοτάτων «Οἰκουμενικῶν Συμποσίων τοῦ REGENSBURG».

—Ὁ ὑπ' ἀρ. 1 θεολόγος τῆς Ρωμαιοκαθολικῆς Ἐκκλησίας, τ.ξ. ὁ Πρόεδρος τῆς ἐν Βατικανῷ Ἐπιτροπῆς διὰ ζητήματα πίστεως διακεκριμένος Καρδινάλιος JOSEPH RATZINGER, πρῶν Ἀρχιεπίσκοπος τοῦ Μονάχου καὶ Καθηγητῆς τῆς ἐν REGENSBURG Θεολογικῆς Σχολῆς, ἀντιτίθεται εἰς τὴν σύγκλησιν Τρίτης ἐν Βατικανῷ Συνόδου. Ὡς ἐδήλωσεν εἰς τὴν αὐστριακὴν τηλεόρασιν, δὲν εἶναι σήμερον ἢ κατὰλληλος στιγμή διὰ τὴν σύγκλησιν τῆς Συνόδου ταύτης, τὴν ὁποῖαν πολλοί, ἐν οἷς καὶ ὁ Καθηγητῆς τῆς Τυβίγγης HANS KUENG, ζητοῦν. Κατὰ τὸν Καρδινάλιον RATZINGER ἡ Σύνοδος πρέπει νὰ παρουσιάζῃ μίαν «συγκομιδὴν». Αὐτὸ ἦτο δυνατόν διὰ τὴν Β' Σύνοδον τοῦ Βατικανοῦ, ἀλλά, κατὰ τὴν γνώμην του, δὲν εἶναι δυνατόν αὐτὸ νὰ συμβῇ, ἐὰν συγκληθῇ σήμερον Γ' Σύνοδος ἐν Βατικανῷ. Διὰ νὰ εἶναι αὕτη καρποφόρος, ἀπαιτεῖται κατὰλληλος ἀτμόσφαιρα καὶ ἀνάλογος προετοιμασία.

λοφρόνως τιμησάση (αὐτὸν) Θεολογικῆ Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν», ἡ ὁποία πρὸ ἔτους (1990), ἀνεκήρυξε τὸν Σεβ. Μεσσηνιαῖος κ. Χρυσόστομος Ἐπίτιμο Διδάκτορά της.

Στὴν Εἰσαγωγή (σσ. 9-16) ὁ σ. ἀναφέρεται στὴν καθιέρωση τῆς ἑορτῆς τῶν Τριῶν Ἱεραρχῶν στὴν Ὁρθόδοξο Ἐκκλησία κατὰ τὸν 11ο αἰῶνα «ἐπὶ βασιλείας Ἀλεξίου τοῦ Κομνηνοῦ (1081-1118)» καὶ στὴ σύνταξη τῆς σχετικῆς Ἀκολουθίας ἀπὸ τὸν Μητροπολίτη Εὐχαΐτων Ἰωάννη, στὸ συνδυασμὸ τῆς ἑορτῆς μὲ τὰ ἑλληνικὰ Γράμματα καὶ τὴν Παιδεία, στὴν καθιέρωση τοῦ ἑορτασμοῦ ἀπὸ τὸ Πανεπιστήμιον Ἀθηνῶν καὶ ἄλλα Α.Ε.Ι. (Θεσσαλονίκης, Πατρῶν, Ἰωαννίνων), καθὼς καὶ μερικὰ ἀκόμη ἀξιόλογα Ἐκπαιδευτήρια καὶ Ἐταιρεῖες.

Ἀκολουθεῖ «Β'. Κ α τ ἄ λ ο γ ο ς τ ῶ ν ὁ μ ἰ λ η τ ῶ ν μ ε τ ἄ τ ῶ ν θ ε μ ἄ τ ῶ ν τ ῶ ν λ ὁ γ ῶ ν α ὑ τ ῶ ν» (σσ. 17-134), στὸν ὁποῖο ἀναγράφονται, κατὰ χρονολογικὴ σειρὰ ἀπὸ τὸ 1842 μέχρι καὶ τὸ 1991, οἱ ὁμιλητὲς καὶ τὰ θέματα πὺ ἀνέπτυξαν «καὶ τινες ἀπαραίτητοι, καὶ πάντως χρήσιμοι, πληροφορίες». Σημειωτέον ὅτι οἱ λόγοι, ἐπὶ χρονικὸν διάστημα, ἀπαγγέλλονταν στὸ Νὰ κατὰ τὴ θ. Λειτουργία καὶ τὴν τέλεση τοῦ Μνημοσύνου ὑπὲρ ἀναπαύσεως τῶν ψυχῶν τῶν εὐεργετῶν, δωρητῶν καὶ καθηγητῶν τοῦ Πανεπιστημίου, ἀργότερα δὲ καὶ μέχρι σήμερον στὴ Μεγάλῃ Αἴθουσα Τελετῶν τοῦ Ἱδρύματος.

Ἐπεταὶ «Γ'. Ἀ ν α κ ε φ α λ α ἰ ω σ ι ς» (σσ. 134-139) μὲ πολὺ χρήσιμα στοιχεία καὶ πίνακες 1) ὁμιλητῶν καθηγητῶν τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς, 2) τῆς Φιλοσοφικῆς καὶ τῆς Νομικῆς Σχολῆς καὶ 3) τῶν ἐτῶν κατὰ τὰ ὁποῖα δὲν ἔγιναν ὁμιλίαι ἢ δὲν πραγματοποιήθηκε ὁ ἑορτασμός (ἔτη 1881, 1882, 1897, 1941-45).

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ Π. ΛΕΚΚΟΣ

Ἀ λ ε ξ ἄ ν δ ρ ο υ Μ ω ρ α ἰ τ ἰ δ η, Τ ἄ Δ ι η γ ἡ μ α τ α, τόμ. Β'. (Φιλολογικὴ ἐπιμέλεια Ν. Δ. Τριανταφυλλοπούλου). Ἐκδόσεις «Γνώση» καὶ «Στιγμὴ», Ἀθήνα 1991, σελ. 372.

Ὁ ἀκαταπόνητος Φιλολόγος κ. Ν. Δ. Τριανταφυλλόπουλος, πὺ ζῆ κ' ἐργάζεται χρόλαθε καὶ τὴν φιλολογικὴ ἐπιμέλεια καὶ ἔκδοση τοῦ ἔργου τοῦ Παπαδιαμάντη σὲ πέντε τόμους, (γιὰ τὴν ὁποῖα μιλήσαμε ἄλλοτε ἀπὸ αὐτὲς τῆς στήλης), ἀνέλαθε καὶ τὴν φιλολογικὴ ἐπιμέλεια καὶ ἔκδοση τοῦ ἔργου τοῦ Μ ω ρ α ἰ τ ἰ δ η. Ὁ Ἀλέξανδρος Μω-

ραϊτίδης εἶναι συντοπίτης καὶ ξάδελφος τοῦ Παπαδιαμάντη, ἀλλὰ εἶναι παράλληλος βίος καί, θὰ λέγαμε, ἀδελφὸς ἐν πνεύματι σὲ ὅλα: στὴν ἀγάπη στὴν Ἐκκλησία, στὴ βυζαντινὴ μουσικὴ, στὴ λογοτεχνία, στὴν παράδοση, στὰ ἱερά καὶ τὰ ὅσια τῆς Πατρίδος μας. Ἡ Ἀκαδημία Ἀθηνῶν, τιμώντας τὸ ἔργο του, τὸν ἔκανε Μέλος της, μὰ ἐκεῖνος προτίμησε τὸ ἄλλο τριῶνιο: τὸ ράσο τοῦ ἀπλοῦ μοναχοῦ τῆς Ὁρθόδοξου Ἐκκλησίας· κ' ἔγινε ἀπὸ Ἀλέξανδρος Μωραϊτίδης, Ἀνδρόνικος Μοναχός!

Εἶν' εὐτύχημα ὅτι, αὐτοῦ τοῦ μεγάλου νεοέλληνα συγγραφέα τὸ σημαντικώτατο γιὰ τὸ ἔθνος μας ἔργο ἀνέλαθαν νὰ ἐκδώσουν δυὸ σοβαροὶ ἐκδοτικοὶ οἴκοι τῶν Ἀθηνῶν, δηλ. ἡ «Γνώση» καὶ ἡ «Στιγμὴ». Κ' εἶν' ἐπίσης μέγα προνόμιο, γιὰ τοὺς ἐκδότες καὶ τὸ ἔργο τοῦ Μωραϊτίδη, τ' ὅτι ἀνέλαβε τὴ φιλολογικὴ ἐπιμέλεια τῆς ἐκδόσεως ὁ δόκιμος Φιλολόγος καὶ πολυτάλαντος συγγραφέας κ. Ν. Δ. Τριανταφυλλόπουλος. Πρὶν ἀπὸ λίγον καιρὸ εἶχε κυκλοφορήσει, ἀπὸ τοὺς ἴδιους ἐκδοτικούς οἴκους, ὁ Α' τόμος τῶν «Διηγημάτων» τοῦ Μωραϊτίδη, πὺ τὴ φιλολογικὴ του ἐπιμέλεια εἶχε καὶ πάλι ὁ κ. Τριανταφυλλόπουλος. Ἡ κριτικὴ τὸν ὑποδέχτηκε μὲ ἀγάπη, στὸ συνολὸ της σχεδόν, κ' ἐμεῖς εἴχαμε γράψει μ' ἐνθουσιασμὸ τὴ γνώμη μας γιὰ τὸν Α' ἐκεῖνο τόμο. Σήμερα, ἐπαναλαμβάνουμε, πάλι μὲ τὸν ἴδιο ἐνθουσιασμὸ τὰ συγχαρητήριά μας καὶ πρὸς τοὺς ρέκτες ἐκδότες καὶ πρὸς τὸν ἀκάματο φιλολογικὸ ἐπιμελητὴ, πὺ μᾶς πρόσφεραν —χωρὶς νὰ λογαριάσουν τὰ τεράστια ἔξοδα καὶ τὰ ξενύχτια καὶ τοὺς κόπους— τὸν Β' τόμο τῶν Διηγημάτων τοῦ Μωραϊτίδη, μὲ τὴν ἴδια στοργὴ κ' ἐπιμέλεια, μὲ τὴν ἴδια φιλόκαλη διάθεση καὶ ἀπλοχερία.

Ὁ Β' αὐτὸς τόμος περιέχει ἐννιά Διηγήματα τοῦ Μωραϊτίδη. Ἀνάμεσά τους καὶ τ' ἀριστουργηματικά: «Κάθε ἐμπόδιο γιὰ καλὸ» — «Ὁ δεκατιστὴς» — «Ἡ Πορταίτισσα» — «Μὲ τὰ πανιά» — καὶ «Ἡ χρυσὴ καδένα». Στὸ τέλος τοῦ Τόμου βρίσκονται: α) Ὑπομνήματα γιὰ τῆς δημοσιεύσεις κ' ἐκδόσεις τῶν Διηγημάτων τοῦ τόμου αὐτοῦ, β) κριτικὸ ὑπόμνημα γιὰ τῆς διαφορῆς γραφῆς ἢ παραδόσεις τοῦ κειμένου τῶν Διηγημάτων καὶ γ) γλωσσάριο γιὰ τῆς δύσκολης ἢ σπάνιες λέξεις καὶ ἔρους τῶν Διηγημάτων αὐτῶν. Ἄλλῃ μιᾷ ἐκδοσῇ, γιὰ τὴν ὁποῖα μπορούμε νὰ ποῦμε, πὺς τιμᾷ ἐκεῖνους πὺ ἐμόχθησαν νὰ τὴν πραγματοποιήσουν, καὶ ὠφελεῖ τὴν πνευματικὴ μας ζωὴ, τὴ γλώσσα μας, τὴν ἐκκλησιαστικὴ παιδεία, τὸ ἔθνος μας.

Η. Β. ΠΑΣΧΟΣ

Ἀρχιμ. Μακαρίου Βαρθα, Τὸ ὀργανωτικὸ πρότυπο τοῦ Παχωμιανοῦ Κοινοβίου, Θεσσαλονίκη 1990, σσ. 40.

Ὁ ἀρχιμανδρίτης Μακάριος Βαρθα, γνωστὸς ἤδη ἀπὸ σειράν μελετῶν του, οἱ τίτλοι τῶν ὁποίων παρατίθενται (τὸ ὅλον εἴκοσι) ἐν τέλει τῆς παρουσίας μελέτης, παρέδωσαν εἰς τὴν δημοσιότητα νέαν μελέτην, τὴν εἰκοστὴν πρώτην κατὰ σειράν, μὲ τὸν ὕπερθεν τίτλον. Ἡ μελέτη αὕτη, ὡς τονίζει εἰς τὸν πρόλογόν του ὁ καθηγητὴς Σ. Ζευγαρίδης, ἀποτελεῖ προῖον ἐρεύνης ὕλικου προσλήθοντος ἐκ τῆς διβλιοθήκης τῆς Ἱ. Μονῆς Σιμωνόπετρας τοῦ Ἁγίου Ὁρους καὶ ἐντάσσεται εἰς τὰ πλαίσια σειρᾶς πραγματειῶν, διὰ τῶν ὁποίων ἀναζητεῖται ἡ συμβολὴ τῆς ἐλληνικῆς σκέψεως εἰς τὴν θεμελίωσιν τῶν θεσμῶν τῆς ὀργανώσεως καὶ διοικήσεως.

Ὁ συγγραφεὺς εἰς τὴν σύντομον εἰσαγωγὴν του τονίζει ὅτι ἡ μελέτη του αὕτη «ἀποτελεῖ, ἕνα πρῶτο σχεδιάσμα γιὰ προσέγγισιν καὶ παρουσίαν αὐτοῦ τοῦ παχωμιανοῦ προτύπου», τὸ ὁποῖον συνίσταται εἰς τὸ ὅτι «ἕνας ἀγράμματος ἄνθρωπος, ἀλλὰ φωτισμένος ἀπὸ τὸ Θεό, ὁ Ὁσιος Παχώμιος, ὠργάνωσε καὶ διοίκησε μὲ λεπτομερεῖς κανόνες μὴ παραγωγικὴ μονάδα 7.000 ἀτόμων στὴν ἔρημο Ταδενήσεως τῆς Αἰγύπτου μὲ ἐξαιρετικὰ ἀποτελεσματικὸν τρόπον». Τοιοῦτοτρόπως «τὸ σύστημα ὀργανώσεως τοῦ Παχωμιανοῦ Κοινοβίου, βασισμένο στὶς ἴδιες ἀρχὰς τοῦ ἱαπωνικοῦ πατερναλιστικοῦ συστήματος ἀποκτᾶ λίαν ἰδιάζουσα ἐπικαιρότητα». Ὁ συγγραφεὺς προσδιορίζει ἐν τέλει τῆς εἰσηγήσεώς του ὅτι σκοπὸς του ὑπῆρξε νὰ καταδείξει ὅτι ἡ θεωρία τῆς ὀργανωτικῆς ἐπιστήμης δὲν ἐγεννήθη, ὡς πιστεύουν οἱ περισσότεροι, εἰς τὰς ἀρχὰς τοῦ αἰῶνος μας, ἀλλ' εἰς τὸν τέταρτον αἰῶνα μὲ τὸ ὀργανωτικὸν ἔργον τοῦ Ἁγίου Παχωμίου, τὸ ὁποῖον υἱοθέτησεν ὁ Ἅγιος Βενέδικτος καὶ τὸ ὁποῖον εἰσέδουσε δι' αὐτοῦ εἰς τὰς δυτικὰς κοινωνίας.

Ὁ συγγραφεὺς ἀσχολεῖται ἐν πρώτοις μὲ τὸ ὀργανωτικὸν ἔργον τοῦ Παχωμίου, τὸ στηριζόμενον εἰς τὸν λεγόμενον Κανόνα, ὁ ὁποῖος ἀργότερον ἐγένετο τὸ πρότυπον τῆς ἀναπτύξεως τοῦ κοινοδιακοῦ βίου εἰς Ἄνατολὴν καὶ Δύσιν καὶ ὁ ὁποῖος εἶναι σαφῶς ὀργανωτικὸς. Ὁ συγγραφεὺς δηλοῖ κατ' ἀρχὴν ὅτι σχολιάζων τοὺς κανόνες θὰ ἀναφερθῆ τόσον εἰς τὸ κείμενον τοῦ Εὐσεβίου Ἱερωνύμου, ὅσον καὶ εἰς τοὺς ἐλληνικοὺς δίους τοῦ Παχωμίου καὶ ἐν συνεχείᾳ ἀναλύει τὴν βασικὴν ὀργανωτικὴν δομὴν (παραθέτει μάλιστα καὶ τυπικὸν ὀργανόγραμμα τοῦ καθολικοῦ Κοινοβίου), ἀσχολούμενος μὲ τὴν ταξινόμησιν τῶν ἐργαζομένων συμφώνως πρὸς τὴν προσωπικότητα ἐκάστου. Εἰς τὸ ση-

μεῖον τοῦτο τονίζει ὅτι ἐν ἀπὸ τὰ πρωταρχικὰ στοιχεῖα τοῦ παχωμιανοῦ προτύπου ἦτο ὁ σεβασμὸς τῆς ἀτομικῆς προσωπικότητος καὶ τῶν ἀτομικῶν χαρακτηριστικῶν συμπεριφορᾶς ἐκάστου μοναχοῦ καὶ παρατηρεῖ ὅτι «ἡ σύγχρονη θεωρία τῶν ὁμάδων θὰ ἔχε πολλὰ νὰ διδαχθεῖ ἀπὸ τὴν ὀρθόδοξον ἀντίληψιν τῆς μοναδικότητος κάθε προσώπου μπροστὰ στὸ Θεὸ καὶ ἀπὸ τὴν πατρικὴν μέριμνα τοῦ παχωμιανοῦ προτύπου γιὰ καθένα μέλος τῆς ὁμάδας ξεχωριστά, μία μέριμνα ἀπόλυτα ἀντίθετη πρὸς τὴ μαζικοποίησιν τῆς ἐργασίας τοῦ Φ. Ταίηλορ καὶ πολὺ γειτονικὴ πρὸς τὸ ἱαπωνικὸν πρότυπο ὀργανώσεως καὶ διοικήσεως».

Ὁ συγγραφεὺς ἀναφέρεται περαιτέρω εἰς τὴν τμηματοποίησιν, ὡς ἰσχύει εἰς τὰ δυτικὰ μοναστικά πρότυπα, καὶ ἀναλύει τὰ ἀφορῶντα εἰς τὴν ἱεραρχίαν καὶ τὴν ἀσκησιν ἐξουσίας μὲ τὴν παρατήρησιν ὅτι «γιὰ νὰ κατανοήσῃ κανεὶς τὴν ἔννοια τῶν ἀξιομάτων στὴν ἱεραρχικὴν παχωμιανὴν κοινωνία, πρέπει νὰ λάβῃ ὑπόψιν του ὅτι ὁ Παχώμιος σκεπτόταν καὶ συχνὰ ἔλεγε ὅτι εἶναι καλὸ νὰ μὴ ζητοῦν ἀξιώματα καὶ δόξα μέσα στὸ κοινόβιο, γιὰ νὰ μὴ γίνονται αὐτὰ ἀφορμὴ ἔριδος καὶ φθόνου καὶ ρήξεως ἀνάμεσα στοὺς μοναχοὺς». Τὸ θέμα ἐπιστεγάζεται μὲ σχόλια τοῦ Μ. Βασιλείου, ὁ ὁποῖος λαμβάνει θέσιν εἰς τὸ πρόβλημα μὲ τὸ παράδειγμα τῶν μελῶν τοῦ σώματος, τὰ ὁποῖα ἐξυπηρετοῦν ὡς σύνολον τὸ σῶμα. Δὲν διστάζει ὁ συγγραφεὺς νὰ τονίσῃ καὶ ἐπικροτήσῃ τὸ ἀπόλυτον δικαίωμα τοῦ προϊσταμένου ἐπὶ τῶν ὑφισταμένων, τὸ ὁποῖον καθιέρωσεν ὁ Παχώμιος.

Εἰς ὅτι ἀφορᾷ εἰς τὴν διοίκησιν καὶ ἐποπτεῖαν γενικῶς ὁ συγγραφεὺς γράφει, ὅτι τὸ πατερναλιστικὸν πνεῦμα τοῦ δσίου Παχωμίου ἐχαρακτήρισεν ἀργότερον ὅλους τοὺς ὀργανωτικοὺς κανόνες τῶν μοναστηρίων, οἱ ὁποῖοι κατὰ τὸν συγγραφέα ὀρθῶς ἠρμήνευσαν τὴν ἀρχὴν τοῦ Ἀποστόλου Παύλου «ἔλεγεζον, ἐπιτίμησον, παρακάλεσον».

Ὁ συγγραφεὺς τονίζει περαιτέρω ὅτι τὰ προβλήματα συμπεριφορᾶς ἀνθρωπίνων σχέσεων καὶ πειθαρχίας εἶναι τὰ πιὸ σημαντικὰ θέματα ποὺ ἀντιμετωπίζουν οἱ κανόνες τοῦ Παχωμίου, οἱ ὁποῖοι εἶναι λεπτομερεῖς ἐν προκειμένῳ καὶ προβλέπουσιν σχετικὰς τιμωρίας. Πράγματι, εἰς τὸ ὀργανωτικὸν πνεῦμα τοῦ Παχωμίου, γράφει ὁ συγγραφεὺς, ὀφείλομεν ὀλόκληρον ποινικὸν Κώδικα μὲ τὸν ὁποῖον ἐμμέσως συμπληροῦνται αἱ περὶ ὑποταγῆς μοναστικῆς διατάξεις καὶ διὰ τοῦ ὁποῖου λαμβάνεται πρόνοια ἀκόμη καὶ διὰ τὸ παραμικρὸν παράπτωμα. Προϋπὸθεσις ὁμῶς ὄλων αὐτῶν εἶναι ἡ ὑπαρξὶς καλῶν, ἱκανῶν καὶ χαρισματικῶν ἡγετῶν, οἱ ὁποῖοι ὁμῶς δὲν εἶναι ἄμειροι εὐθυνῶν.

Τέλος ὁ συγγραφεὺς ἀσχολεῖται μὲ τὴν ὀργάνωσιν τῆς ἐργασίας καὶ μὲ τοὺς διαχειριστικούς κανόνες τοῦ Παχωμίου, γράφων ἀντὶ ἐπιλόγου ὅτι ἡ ὑπακοὴ τοῦ μοναχοῦ δὲν εἶναι μέσον διοικήσεως, ἀλλ' ἀποτελεῖ ἔργον, δηλ. ὅτι εἰς τὴν περίπτωσιν τοῦ μοναχοῦ ἔργον ἢ προῖον ἀποτελεῖ αὐτὴ αὐτὴ ἢ ἰδία ὑπακοή, ἀνεξαρτήτως τοῦ ἀντικειμένου εἰς τὸ ὅποιον ἀναφέρεται, διότι ἡ ὑπακοὴ εἶναι ἄμεσος μίμησις τῆς συμπεριφορᾶς αὐτοῦ τούτου τοῦ Κυρίου.

Ὁ συγγραφεὺς τῆς μελέτης ταύτης, διετέλεσεν ἐπι σειράν ἐτῶν πρωτοσύγκελλος τῆς Μητροπόλεως Σουηδίας καὶ διδάσκων εἰς τὴν Βιομηχανικὴν Σχολὴν Θεσσαλονίκης. Ἡ μελέτη του αὐτὴ ἐντάσσεται εἰς τὰ ἐνδιαφέροντά του περὶ ὀργανώσεως καὶ διοικήσεως καὶ εἶναι εὐχάριστον ὅτι ἀνατρέχει εἰς ἱστορικά δείγματα, μὲ τὰ ὅποια οὐδεὶς σχεδὸν ἀσχολεῖται.

Νομίζω ὅτι ἡ μελέτη αὐτή, καὶ διὰ τοὺς λόγους ἀκριβῶς διὰ τοὺς ὁποίους ἐγράφη, θὰ εἶναι χρήσιμος εἰς τοὺς ἐρευνητάς, διότι ἀποδεικνύει ὅτι ὑπῆρχον καὶ Ἐκκλησιαστικοὶ θεσμοὶ πρωτοπόροι διὰ τὴν ἐποχὴν των, οἱ ὅποιοι συνετέλεσαν εἰς τὴν δημιουργίαν συγχρόνων θεσμῶν ἢ ἐν πάσῃ περιπτώσει ἀντιμετώπισαν μὲ πολὺ ἀνοικτόκαρδον πνεῦμα θεσμούς, οἱ ὅποιοι ἀποτελοῦν σήμερον πρότυπα κοινωνικῶν ρυθμίσεων. Προσθέτω ὅτι καὶ ἡ Ἐκκλησία εἶχε πάντοτε προοδευτικὰ κοινωνικὰ στοιχεῖα, ἀρκεῖ μόνον νὰ ἀσχοληθῇ κανεὶς μὲ τὴν ἀποκάλυψιν καὶ ὀρθὴν ἐρμηνείαν αὐτῶν. Ὁ ἀρχιμανδρίτης Μακάριος Βαρλάς νομίζω ὅτι ἐπέτυχεν εἰς τοῦτο.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΒΑΒΟΥΣΚΟΣ

Καθηγητῆς Πανεπιστημίου

Ἀρχιμ. Νικολάου Ἰ. Πρωτοπαπᾶ, Εἰς ΕΠΙΓΝΩΣΙΝ ΘΕΟΥ (Κυριακοδρόμιον), Ἐκδ. Ἀποστολικῆς Διακονίας, Ἀθήνα 1991, σσ. 512.

Ἀπὸ τὴν ἐμφάνισιν τοῦ πρώτου ἔργου του (τίτλος: Ἡ Καταπολιανὴ τῆς Τήνου, 1973), ὁ πανοσ. ἀρχιμ. κ. Ν. Ἰ. Πρωτοπαπᾶς ἐξακολουθεῖ, χωρὶς διακοπῆ, νὰ προσφέρει στὸ ἀναγνωστικὸ κοινὸ καὶ νέα δείγματα τοῦ συγγραφικοῦ του χαρίσματος, παρὰ τὸν φόρτον καὶ τῶν ἄλλων δραστηριοτήτων του (ἱεροκλήρυκος τοῦ Πανελληνίου Ἱεροῦ Ἰδρυμάτος Παναγίας τῆς Τήνου, ἀρχικά, Διευθυντοῦ Ὑπηρεσιῶν τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας καὶ τοῦ Οἰκοτροφείου αὐτῆς ἀπὸ τοῦ ἔτους 1984 καὶ παράλληλα Γενικοῦ Διευθυντοῦ τοῦ Ραδιοφωνικοῦ Σταθμοῦ τῆς Ἐκκλησίας ἀπὸ διετίας, ἐνῶ ἀσκεῖ καὶ καθήκοντα Ἱεροκλήρυκος στὸν ἰ. ναὸ Ἁγίου Ἐλευθερίου Γκύζης).

Τὸ συγγραφικὸ του ἔργο δὲν καλύπτει μόνον ἱστο-

ρικές πτυχές ἐκκλησιαστικῶν μορφῶν καὶ πραγμάτων, πρὸς τίς ὁποῖες ἰδιαίτερη ἔφεση δείχνει ὁ πανοσ. συγγραφεὺς, ἀλλὰ καὶ τομείς τοῦ ποιμαντικοῦ ἔργου ποῦ παρουσιάζουν αὐξημένο ἐνδιαφέρον. Ἐνδεικτικὰ σημειώνουμε ὅτι ἡ μελέτη του μὲ τίτλο «Ἐκκλησία καὶ μάγια» (ἔκδ. Ἀπ. Διακονίας) γνωρίζει σημαντικὴ κυκλοφοριακὴ ἐπιτυχία, ἀφοῦ μετὰ τὴν α' ἔκδοσιν (1988), κυκλοφορεῖ ἤδη σὲ δ' ἔκδοσιν (1990) καὶ ἐτοιμάζεται ἡ ε' σχετικὴ!

Καὶ μετὰ τὰ παραπάνω εἰσαγωγικά, ὁ λόγος τῶρα γιὰ τὴν πρόσφατη καὶ μεγαλύτερη σὲ ἔκταση ἐργασία τοῦ π. Νικολάου. Πρόκειται γιὰ ἓνα Κυριακοδρόμιον, ποῦ ἀποτελεῖ συλλογὴ κηρυγμάτων τοῦ σ., τὰ ὅποια πρωτοδημοσιεύθηκαν στὴ «Φωνὴ Κυρίου» κατὰ τὰ ἔτη 1986 καὶ 1988, πάνω στὶς ἀντίστοιχες εὐαγγελικὰς περικοπὰς τῶν ἐτῶν αὐτῶν. «Τὰ καίμενα αὐτά, ἀπαλλαγμένα θεωρητικοῦ φόρτου καὶ μὲ ὅση δύναται νὰ ἐγνοήσῃ ὁ μέσος ἀναγνώστης θεολογικὴ ἐμβάθυνση, μὲ σαφήνεια καὶ ἀπλότητα, ἀποσκοποῦν στὸ νὰ καταστήσουν προσιτὸ τὸ Εὐαγγέλιον στὸ σύγχρονον ἄνθρωπον», σημειώνεται στὸν Πρόλογον (σ. 9). Ἀκριβῶς γιὰ τὸ λόγο αὐτὸ εἶναι καίμενα τὰ ὅποια ἀπευθύνονται ὄχι μόνον στὸν ἱεροκλήρυκα (ὡς δοῦν ἡ κηρυκτικὴ), ἀλλὰ καὶ στὸν κάθε χριστιανὸν ποῦ ἐπιθυμεῖ νὰ ὀδηγηθῆ «εἰς ἐπίγνωσιν Θεοῦ», ὅπως εὐστοχα ὑποδηλώνει καὶ ὁ τίτλος τῆς Συλλογῆς.

Ἡ κατάταξις τῶν κηρυγμάτων ἐγένετο μὲ ἀρχὴν τὴν Κυριακὴν τοῦ Ἁγίου Πάσχα καὶ φθάνει μέχρι τὴν Κυριακὴν τῶν Βαῶν, ἐνῶ περιλαμβάνονται καὶ ὠρισμένα Ἐορτολογικὰ (Χριστούγεννα, Ὑπαπαντή, Μ. Ἀντώνιος, Ἁγιος Παντελεήμων, Κοίμησις Θεοτόκου, Ὑψώσις Τιμ. Σταυροῦ, Εὐαγγελιστῆς Ματθαῖος καὶ Ἀπ. Ἀνδρέας). Τὸ ἔργο συμπληρώνεται μὲ Εὐρετήριο θεμάτων (σσ. 493 - 504) καὶ εἶναι ἀφιερωμένον «στὴ Μητέρα καὶ Τροφὸν Ριζάρειον Ἐκκλησιαστικὴν Σχολὴν, εὐγνωμόνως».

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ Π. ΛΕΚΚΟΣ

*Μόλις ἐκυκλοφόρησε σὲ 6' ἔκδοσιν
ἀπὸ τὴν Ἀποστολικὴν Διακονίαν*

Ἀρχιμ. Συμεὼν Π. Κούτσα

Ἡ ΝΗΣΤΕΙΑ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ

Γιατί, πῶς καὶ πότε νηστεύουμε.

*Ἀπευθυνθῆτε: Ἀποστ. Διακονία, Ἰασιῶν 1,
115 21 Ἀθήνα — Δραγατσανίου 2 — πλατ.
Κλαυθμῶνος. Τηλ. 7228.008, 3228.637.*

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Ίερά Μητρόπολις Τρίκκης και Σταγών

Έχοντες ύπ' ὄψει τὰς διατάξεις τοῦ ἄρθρου 38 παράγρ. 2 τοῦ Ν. 590/1977 «περὶ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος» καὶ τῶν ἄρθρων 33-37 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 2/1969 Κανονισμοῦ τῆς Ἱεράς Συνόδου «περὶ Ἱερῶν Ναῶν, Ἑνοριῶν καὶ Ἐφημερίων», προκειμένου νὰ πληρώσωμεν τὴν κενὴν ὀργανικὴν θέσιν τακτικοῦ ἐφημερίου τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ Ἁγίου Γεωργίου Βροντεροῦ, καλοῦμεν τοὺς θουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ κανονικὰ καὶ νόμιμα προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης ἐν τῷ Περιοδικῷ «ΕΚΚΛΗΣΙΑ» ὑποβάλλωσι τὰ ἀπαιτούμενα δικαιολογητικὰ διὰ τὴν κατάληψιν τῆς ἀνωτέρω κενῆς θέσεως.

Ἐν Τρικάλαις τῆ 5ῃ Ἰουλίου 1991

† Ὁ Τρίκκης καὶ Σταγῶν ΑΛΕΞΙΟΣ

Ίερά Μητρόπολις Κεφαλληνίας

Έχοντες ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις τοῦ ἄρθρου 38 παράγρ. 2 τοῦ Ν. 590/1977 «περὶ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος» καὶ τῶν ἄρθρων 33-37 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 2/1969 Κανονισμοῦ τῆς Ἱεράς Συνόδου «περὶ Ἱερῶν Ναῶν, Ἑνοριῶν καὶ Ἐφημερίων», προκειμένου νὰ πληρώσωμεν τὴν κενὴν ὀργανικὴν θέσιν τακτικοῦ ἐφημερίου τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ Ἐθαγγελιστρίας - Ἀναλήψεως (Μητροπολιτικός) Ἀργοστολίου, καλοῦμεν τοὺς θουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ κανονικὰ καὶ νόμιμα προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης ἐν τῷ Περιοδικῷ «ΕΚΚΛΗΣΙΑ» ὑποβάλλωσι τὰ ἀπαιτούμενα δικαιολογητικὰ διὰ τὴν κατάληψιν τῆς ἀνωτέρω κενῆς θέσεως.

Ἐν Ἀργοστολίῳ τῆ 16ῃ Ἰουλίου 1991

† Ὁ Κεφαλληνίας ΣΠΥΡΙΔΩΝ

Ίερά Μητρόπολις Ζακύνθου

Έχοντες ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις α) τῶν ἄρθρων 38, παραγρ. 2 καὶ 67 τοῦ Ν. 590/1977, β) τοῦ Ν. Δ. 1398/1973, γ) τοῦ Ν. 673/1977 καὶ προκειμένου ἵνα προβῶμεν εἰς ἀνακήρυξιν ὑποψηφίου πρὸς πλήρωσιν τῆς κενῆς θέσεως τακτικοῦ Διακόνου ἐν τῷ Ἱ. ναῶ Ἁγίου Λαζάρου, πόλεως, καλοῦμεν τοὺς θουλομένους ἵνα καταλάβωσι τὴν Διακονικὴν ταύτην θέσιν καὶ ἔχοντας τὰ ὑπὸ τοῦ ἄρθρου 34/ιβ' τοῦ ὑπ' ἀριθ. 2/1969 Κανονισμοῦ «Περὶ Ἱερῶν Ναῶν, Ἑνοριῶν καὶ Ἐφημερίων» προβλεπόμενα κανονικὰ καὶ νόμιμα προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης προκηρύξεως εἰς τὸ Περιοδικὸν «ΕΚΚΛΗΣΙΑ» ὑποβάλλωσιν ἡμῖν τὰ νενομισμένα δικαιολογητικὰ διὰ τὰ περαιτέρω.

Ἐν Ζακύνθῳ τῆ 22ῃ Ἰουλίου 1991

† Ὁ Ζακύνθου ΠΑΝΤΕΛΕΗΜΩΝ

Ίερά Μητρόπολις Μεσσηνίας

Έχοντες ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις τοῦ ἄρθρου 38 παράγρ. 2 τοῦ Ν. 590/1977 «περὶ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος» καὶ τῶν ἄρθρων 33-37 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 2/1969 Κανονισμοῦ τῆς Ἱεράς Συνόδου «περὶ Ἱερῶν Ναῶν, Ἑνοριῶν καὶ Ἐφημερίων», προκειμένου νὰ πληρώσωμεν τὴν κενὴν ὀργανικὴν θέσιν τακτικοῦ ἐφημερίου τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ

Ἁγίου Δημητρίου Φαλάνης,

καλοῦμεν τοὺς θουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ κανονικὰ καὶ νόμιμα προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης ἐν τῷ Περιοδικῷ «ΕΚΚΛΗΣΙΑ» ὑποβάλλωσι τὰ ἀπαιτούμενα δικαιολογητικὰ διὰ τὴν κατάληψιν τῆς ἀνωτέρω κενῆς θέσεως.

Ἐν Καλαμάτῃ τῆ 22ῃ Ἰουλίου 1991

† Ὁ Μεσσηνίας ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ

Ίερά Μητρόπολις Καλαβρύτων καὶ Αἰγιαλείας

Έχοντες ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις τοῦ ἄρθρου 38 παράγρ. 2 τοῦ Ν. 590/1977 «περὶ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος» καὶ τῶν ἄρθρων 33-37 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 2/1969 Κανονισμοῦ τῆς Ἱεράς Συνόδου «περὶ Ἱερῶν Ναῶν, Ἑνοριῶν καὶ Ἐφημερίων», προκειμένου νὰ πληρώσωμεν τὴν κενὴν ὀργανικὴν θέσιν τακτικοῦ ἐφημερίου τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ

Ἁγίου Δημητρίου Κλειτορίας Καλαβρύτων,

καλοῦμεν τοὺς θουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ κανονικὰ καὶ νόμιμα προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης ἐν τῷ Περιοδικῷ «ΕΚΚΛΗΣΙΑ» ὑποβάλλωσι τὰ ἀπαιτούμενα δικαιολογητικὰ διὰ τὴν κατάληψιν τῆς ἀνωτέρω κενῆς θέσεως.

Ἐν Αἰγίῳ τῆ 23ῃ Ἰουλίου 1991

† Ὁ Καλαβρύτων καὶ Αἰγιαλείας ΑΜΒΡΟΣΙΟΣ

Ίερά Μητρόπολις Κοζάνης

Προκειμένου, ἵνα προβῶμεν εἰς τὴν καθ' ἐξαίρεσιν δι' ἐπιλογῆς —κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ ἄρθρου 15 τοῦ ὑπ' ἀριθμ. 5)1978 Κανονισμοῦ— πλήρωσιν τῆς κενῆς θέσεως κλάδου ΔΕ (Διοικητικοῦ) τῆς καθ' ἡμᾶς Ἱεράς Μητροπόλεως, καλοῦμεν τοὺς ἐνδιαφερομένους ὅπως, ἐντὸς εἰκοσαήμερου ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης ὑποβάλλωσιν εἰς τὰ Γραφεῖα τῆς Ἱεράς Μητροπόλεως σχετικὴν αἴτησιν μετὰ τῶν κατὰ Νόμον ἀπαιτούμενων δικαιολογητικῶν.

Οἱ ὑποψήφιοι διὰ τὴν κατάληψιν τῆς ὡς ἄνω θέσεως δέον, ἵνα ἔχωσιν καὶ τὰ λοιπὰ δι' ἐκκλησιαστικὸν ὑπάλληλον προσόντα, ὡς ταῦτα ὀρίζονται ἐν τοῖς ἄρθροις 6 ἕως 13 τοῦ ὑπ' ἀριθμ. 5)1978 Κανονισμοῦ. Ὁ χρόνος καὶ ὁ τόπος συγκλήσεως τῆς ἀρμοδίας Ἐπιτροπῆς θέλουσι ἀνακοινωθῆ τοῖς ἐνδιαφερομένοις δι' ἰδιαίτερας ἀνακοινώσεως τῆς Ἱεράς Μητροπόλεως.

Ἐ Κοζάνῃ τῆ 29ῃ Ἰουλίου 1991

† Ὁ Σερβίων καὶ Κοζάνης ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ

Ίερά Μητρόπολις Φωκίδος

“Έχοντες ύπ’ όψει τας διατάξεις του άρθρου 38 παράγρ. 2 του Ν. 590/1977 «περί Καταστατικού Χάρτου της Έκκλησίας της Ελλάδος» και των άρθρων 33 - 37 του ύπ’ άριθ. 2/1969 Κανονισμού της Ίερας Συνόδου «περί Ίερών Ναών, Ένοριών και Έφημερίων», προκειμένου να πληρώσωμεν τας κενάς οργανικές θέσεις τακτικών έφημερίων των Ίερών Ναών 1) «Ό Εύαγγελισμός της Θεοτόκου», Ίτέας, 2) «Ό Άγιος Χαράλαμπος», Ίτέας, 3) «Ό Ζωοδόχος Πηγή», Λιδωρικίου, 4) «Ό Άγία Παρασκευή», Γαλαξειδίου, 5) «Ό Άγιος Γεώργιος», Καλοσκοπής, καλούμεν τούς βουλομένους και έχοντας τά κανονικά και νόμιμα προσόντα, όπως έντός μηνός από της δημοσιεύσεως της παρούσης έν τώ Περιοδικώ «ΕΚΚΛΗΣΙΑ» υποβάλλωσι τά άπαιτούμενα δικαιολογητικά διά την κατάληψιν των άνωτέρω κενών θέσεων.

Έν Άμφίση τή 31η Ίουλίου 1991

† Ό Φωκίδος ΑΘΗΝΑΓΟΡΑΣ

Ίερά Μητρόπολις Θεσσαλονίκης

“Έχοντες ύπ’ όψει τας διατάξεις του άρθρου 38 παράγρ. 2 του Ν. 590/1977 «περί Καταστατικού Χάρτου της Έκκλησίας της Ελλάδος» και των άρθρων 33 - 37 του ύπ’ άριθ. 2/1969 Κανονισμού της Ίερας Συνόδου «περί Ίερών Ναών, Ένοριών και Έφημερίων», προκειμένου να πληρώσωμεν τας κενάς οργανικές θέσεις τακτικών έφημερίων των Ίερών Ναών α) Άγίας Βαρβάρας, β) Παναγούδας, γ) Άγιών Νικολάου - Δημητρίου, δ) Τριών Ίεραρχών και ε) Παναγίας της Δεξιάς, καλούμεν τούς βουλομένους και έχοντας τά κανονικά και νόμιμα προσόντα, όπως έντός μηνός από της δημοσιεύσεως της παρούσης έν τώ Περιοδικώ «ΕΚΚΛΗΣΙΑ» υποβάλλωσι τά άπαιτούμενα δικαιολογητικά διά την κατάληψιν των άνωτέρω κενών θέσεων.

Έν Θεσσαλονίκη τή 14η Αύγουστου 1991

† Ό Θεσσαλονίκης ΠΑΝΤΕΛΕΗΜΩΝ ό Β΄

“Έχοντες ύπ’ όψει τας διατάξεις α) των άρθρων 38, παράγρ. 2 και 67 του Ν. 590/1977, β) του Ν. Δ. 1398/1973, γ) του Ν. 673/1977 και προκειμένου ίνα προβώμεν εις άνακήρυξιν υποψηφίων προς πλήρωσιν των κενών θέσεων τακτικών Διακόνων έν τοίς Ι. ναοίς 1) Άγίου Άθανασίου, 2) Όσίας Ξένης, 3) Παναγίας της Δεξιάς και 4) Νέας Παναγίας, καλούμεν τούς βουλομένους ίνα καταλάβωσι τας Διακανονικές ταύτας θέσεις και έχοντας τά προβλεπόμενα κανονικά και νόμιμα προσόντα, όπως έντός μηνός από της δημοσιεύσεως της παρούσης προκηρύξεως εις τό Περιοδικόν «ΕΚΚΛΗΣΙΑ» υποβάλλωσιν ήμϊν τά νενομισμένο δικαιολογητικά διά τά περαιτέρω.

Έν Θεσσαλονίκη τή 14η Αύγουστου 1991

† Ό Θεσσαλονίκης ΠΑΝΤΕΛΕΗΜΩΝ ό Β΄

Ίερά Μητρόπολις Νεαπόλεως και Σταυρουπόλεως

“Έχοντες ύπ’ όψει τας διατάξεις του άρθρου 38 παράγρ. 2 του Ν. 590/1977 «περί Καταστατικού Χάρτου της Έκκλησίας της Ελλάδος» και των άρθρων 33 - 37 του ύπ’ άριθ. 2/1969 Κανονισμού της Ίερας Συνόδου «περί Ίερών Ναών, Ένοριών και Έφημερίων», προκειμένου να πληρώσωμεν την κενή οργανικήν θέσην τακτικού έφημερίου του Ίεροϋ Ναού Ύψώσεως Τιμίου Σταυρου Γαλήνης Ώραιοκάστρου, καλούμεν τούς βουλομένους και έχοντας τά κανονικά και νόμιμα προσόντα, όπως έντός μηνός από της δημοσιεύσεως της παρούσης έν τώ Περιοδικώ «ΕΚΚΛΗΣΙΑ» υποβάλλωσι τά άπαιτούμενα δικαιολογητικά διά την κατάληψιν της άνωτέρω κενής θέσεως.

Έν Νεαπόλει τή 14η Αύγουστου 1991

† Ό Νεαπόλεως και Σταυρουπόλεως ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ

Ίερά Μητρόπολις Μαντινείας και Κυνουρίας

“Έχοντες ύπ’ όψει τας διατάξεις του άρθρου 38 παράγρ. 2 του Ν. 590/1977 «περί Καταστατικού Χάρτου της Έκκλησίας της Ελλάδος» και των άρθρων 33 - 37 του ύπ’ άριθ. 2/1969 Κανονισμού της Ίερας Συνόδου «περί Ίερών Ναών, Ένοριών και Έφημερίων», προκειμένου να πληρώσωμεν την κενή οργανικήν θέσην τακτικού έφημερίου του Ίεροϋ Ναού Άγίου Νικολάου Μανθυρέας Μαντινείας, καλούμεν τούς βουλομένους και έχοντας τά κανονικά και νόμιμα προσόντα, όπως έντός μηνός από της δημοσιεύσεως της παρούσης έν τώ Περιοδικώ «ΕΚΚΛΗΣΙΑ» υποβάλλωσι τά άπαιτούμενα δικαιολογητικά διά την κατάληψιν της άνωτέρω κενής θέσεως.

Έν Τριπόλει τή 27η Αύγουστου 1991

† Ό Μαντινείας και Κυνουρίας ΘΕΟΚΛΗΤΟΣ

“Έχοντες ύπ’ όψει τας διατάξεις του άρθρου 38 παράγρ. 2 του Ν. 590/1977 «περί Καταστατικού Χάρτου της Έκκλησίας της Ελλάδος» και των άρθρων 33 - 37 του ύπ’ άριθ. 2/1969 Κανονισμού της Ίερας Συνόδου «περί Ίερών Ναών, Ένοριών και Έφημερίων», προκειμένου να πληρώσωμεν την κενή οργανικήν θέσην τακτικού έφημερίου του Ίεροϋ Ναού Άγίου Νικολάου Άσέας Μαντινείας, καλούμεν τούς βουλομένους και έχοντας τά κανονικά και νόμιμα προσόντα, όπως έντός μηνός από της δημοσιεύσεως της παρούσης έν τώ Περιοδικώ «ΕΚΚΛΗΣΙΑ» υποβάλλωσι τά άπαιτούμενα δικαιολογητικά διά την κατάληψιν της άνωτέρω κενής θέσεως.

Έν Τριπόλει τή 2α Σεπτεμβρίου 1991

† Ό Μαντινείας και Κυνουρίας ΘΕΟΚΛΗΤΟΣ

Ίερά Μητρόπολις Άρτης

“Έχοντες ύπ’ όψει: 1) τας διατάξεις του Ν. Δ. 1398)73 «Περί συστάσεως οργανικών θέσεων Διακόνων παρά τή Ίερά Άρχιεπισκοπή Άθηνών και ταίς Ίεραίς Μητροπόλεσι της Έκκλησίας της Ελλάδος»,

2) τὴν ὑπ' ἀριθ. 204 καὶ ἀπὸ 23)11)1973 ἡμετέραν Ἀπόφασιν «περὶ συστάσεως δέκα (10) ὀργανικῶν θέσεων Διακόνων ἐν τῇ Ἱερᾷ Μητροπόλει Ἰερῆς», 3) τὰς διατάξεις τῆς ὑπ' ἀριθ. 2104)76 Ἐγκυκλίου τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος «περὶ ἀναδιάρθρωσεως τῶν ὀργανικῶν θέσεων Διακόνων», 4) τὰς διατάξεις τοῦ ἀρθροῦ 1 τοῦ νόμου 673)77 «περὶ ἀνακατανομῆς καὶ ρυθμίσεως ὀργανικῶν τιῶν θέσεων Διακόνων» καὶ 5) τὰς διατάξεις τῶν ἀρθρῶν 33, 34, 36 καὶ 37 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 2)69 Κανονισμοῦ «περὶ Ἱερῶν Ναῶν, Ἐνοριῶν καὶ Ἐφημεριῶν», π ρ ο κ ε ι μ ἔ ν ο υ νὰ προθῶμεν εἰς τὴν ἀνακήρυξιν ὑποψηφίων Διακόνων πρὸς πλήρωσιν τῶν κενῶν ὀργανικῶν θέσεων τῶν Ἱερῶν Ναῶν α) Ἀγίου Δημητρίου πόλεως Ἰερῆς, β) Ἀγίου Νικολάου πόλεως Ἰερῆς, καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ ὑπὸ τοῦ νόμου ὀριζόμενα προσόντα ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης Προκηρύξεως ἐν τῷ Δελτίῳ «ΕΚΚΛΗΣΙΑ» ὑποβάλλωσιν ἡμῖν σχετικὴν Αἴτησιν μετὰ τῶν νομίμων δικαιολογητικῶν.

Ἐν Ἰερῇ τῇ 29ῃ Αὐγούστου 1991

† Ὁ Ἰερῆς ΙΓΝΑΤΙΟΣ

Ἱερὰ Μητρόπολις Δημητριάδος

Προκειμένου νὰ προθῶμεν εἰς τὴν δι' ἐπιλογῆς —κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ ἀρθροῦ 16 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 5)1978 Κανονισμοῦ «Περὶ Κώδικος Ἐκκλ. Ὑπαλλήλων»— πλήρωσιν μιᾶς θέσεως Κλάδου ΣΕ Κλητῆρος - Ὁδηγοῦ τῆς Ἱ. Μητροπόλεως Δημητριάδος μετὰ τὴν ὑπ' ἀριθ. 219)1-4-91 ἀπόφασιν τῆς πενταμελοῦς Ἐπιτροπῆς Ὑπουργῶν, καλοῦμεν τοὺς ἐνδιαφερομένους ὅπως ἐντὸς 20 ἡμερῶν ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης εἰς τὸ περιοδικὸν «Ἐκκλησία» καὶ τὴν ἐφημερίδα «Ἐκκλησιαστικὴ Ἀλήθεια» ὑποβάλλωσιν εἰς τὴν Ἱ. Μητρόπολιν Δημητριάδος (τηλ. 0421-47503 Βόλος) κατὰ τὰς ἐργασίμους ἡμέρας καὶ ὥρας σχετικὴν αἴτησιν μετὰ τῶν, κατὰ νόμον, δικαιολογητικῶν.

Οἱ ὑποψήφιοι διὰ τὴν κατάληψιν τῆς ὡς ἄνω θέσεως δέον νὰ ἔχουν πάντα τὰ δι' ἐκκλησιαστικὸν ὑπάλληλον προσόντα, ὅπως αὐτὰ ὀρίζονται εἰς τὰ ἀρθρα 6-13 τοῦ ὡς ἄνω Κανονισμοῦ. Ἡ ἐπιλογὴ θὰ γίνῃ εἰς τὰ Γραφεῖα τῆς Ἱ. Μητροπόλεως δι' ἀποφάσεως τοῦ οἰκείου Μητροπολίτου.

Ἐν Βόλῳ τῇ 1ῃ Σεπτεμβρίου 1991

† Ὁ Δημητριάδος ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΣ

Ἱερὰ Μητρόπολις Λήμνου

Ἐχοντας ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις τοῦ ἀρθροῦ 38 παράγρ. 2 τοῦ Ν. 590/1977 «περὶ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος» καὶ τῶν ἀρθρῶν 33 - 37 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 2/1969 Κανονισμοῦ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου «περὶ Ἱερῶν Ναῶν, Ἐνοριῶν καὶ Ἐφημεριῶν», προκειμένου νὰ πληρῶσωμεν τὰς κενὰς ὀργανικὰς θέσεις τακτικῶν ἐφημεριῶν τῶν Ἱερῶν Ναῶν 1) Ἀγ. Τριάδος Μυρίνης, 2) Κοιμ. Θεοτόκου Μυρίνης, 3) Ἀγ. Παντελεήμονος Μυρίνης, 4) Ἀγ. Δημητρίου

Κοντοπούλου, 5) Εὐαγγ. Θεοτόκου Μούδρου, 6) Γενέσ. Θεοτόκου Παναγίας, 7) Εἰσοδ. Θεοτόκου Πορτιανοῦ, 8) Ἀγ. Ἀναργύρων Δάφνης, 9) Ἀγ. Παχωμίου Καρπασίου, 10) Ἀγ. Δημητρίου Λύχνων, 11) Ἀγ. Δημητρίου Πλάκας, 12) Ἀγ. Νικολάου Σκανδάλης, 13) Κοιμ. Θεοτόκου Τσιμανδριῶν, 14) Ἀγ. Ἰωάννου Φυσίνης, 15) Ἀγ. Γεωργίου Ἀγγαριῶνων, 16) Ἀγ. Μαρίας Λειβαδοχωρίου καὶ 17) Ἀγ. Δημητρίου Σαρδῶν, καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ κανονικὰ καὶ νόμιμα προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης ἐν τῷ Περιοδικῷ «ΕΚΚΛΗΣΙΑ» ὑποβάλλωσιν τὰ ἀπαιτούμενα δικαιολογητικὰ διὰ τὴν κατάληψιν τῶν ἀνωτέρω κενῶν θέσεων.

Ἐν Μυρίνῃ τῇ 9ῃ Σεπτεμβρίου 1991

† Ὁ Λήμνου ΙΕΡΟΘΕΟΣ

Ἱερὰ Μητρόπολις Ζακύνθου

Ἐχοντας ὑπ' ὄψει: 1) τὰς διατάξεις τοῦ ἀρθροῦ 25 παράγρ. 1 τοῦ Ν. 817)1978 «περὶ ρυθμίσεως ἐνίων ἐκπαιδευτικῶν καὶ ἐκκλησιαστικῶν θεμάτων». 2) Τὴν γνώμην τῆς Διαρκoῦς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, διατυπωμένης εἰς τὸ ὑπ' ἀριθ. 1167)603)22-3-1980 ἐγγραφόν τῆς. 3) Τὴν ὑπ' ἀριθ. 457)30-4-1980 γνωμοδότησιν τοῦ Συμβουλίου τῆς Ἐπικρατείας, προτάσει τοῦ ἐπὶ τῆς Ἐθνικῆς Παιδείας καὶ Ἐκπαιδευτικῶν Ἐπιχειρημάτων Ὑπουργοῦ, καὶ 4) Τὴν παράγραφον β' τοῦ ἀρθροῦ μόνου τοῦ Π. Δ. 582 «περὶ κατανομῆς θέσεων ἱεροκλήρικων εἰς Ἱερὰς Μητροπόλεις τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος», καλοῦμεν τοὺς ἔχοντας τὰ κανονικὰ καὶ νόμιμα προσόντα πρὸς κατάληψιν τῆς κενῆς δευτέρας θέσεως τοῦ Ἱεροκήρυκος τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης εἰς τὸ περιοδικὸν ΕΚΚΛΗΣΙΑ ὑποβάλλωσιν ἡμῖν τὰ ὑπὸ τοῦ Νόμου ὀριζόμενα δικαιολογητικὰ διὰ τὰ περαιτέρω.

Ἐν Ζακύνθῳ τῇ 9ῃ Σεπτεμβρίου 1991

† Ὁ Ζακύνθου ΠΑΝΤΕΛΕΗΜΩΝ

Ἱερὰ Μητρόπολις Μεσσηνίας

Ἐχοντας ὑπ' ὄψει α) τὰς διατάξεις τῶν ἀρθρῶν 33 καὶ 44 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 2)1969 Κανονισμοῦ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος «Περὶ Ἱερῶν ναῶν, Ἐνοριῶν καὶ Ἐφημεριῶν», β) τὰς διατάξεις τῶν ἀρθρῶν 1, 2 καὶ 3 τοῦ Ν. Δ. 1398)23.3.1973 «Περὶ συστάσεως ὀργανικῶν θέσεων διακόνων» (ΦΕΚ 112 τῆς 20.3.1973, τ. Α'), γ) τὰς διατάξεις τοῦ ἀρθροῦ 1 §1 ἐδάφιον α' τοῦ Νόμου 673)1977 «Περὶ ἀνακατανομῆς καὶ ρυθμίσεως ὀργανικῶν τιῶν θέσεων Διακόνων» (ΦΕΚ 238 τῆς 30.8.1977, τ. Α') καὶ δ) Τὴν ὑπ' ἀριθ. 168 Ἀπόφασιν ἡμῶν τῆς 20.12.1978, καὶ προκειμένου, ἵνα προθῶμεν εἰς τὴν πλήρωσιν τῆς κενῆς ὀργανικῆς θέσεως Διακόνου τοῦ Μητροπολίτου Ἱεροῦ Ναοῦ Ὑπαπαντῆς τοῦ Σωτήρος Καλαμάτας, καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ κανονικὰ καὶ νόμιμα προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης ἐν τῷ Περιοδι-

ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ
ΙΕΡΑΠΥΤΝΗΣ ΚΑΙ ΣΗΤΕΙΑΣ

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΟΝ ΙΔΡΥΜΑ
ΠΑΝΑΓΙΑ Η ΑΚΡΩΤΗΡΙΑΝΗ

ΑΡΙΘΜΟΣ ΑΠΟΦΑΣΕΩΣ 1

«Περὶ ἰδρύσεως καὶ λειτουργίας Ἐκκλησιαστικοῦ Ἰδρύματος ὑπὸ τὴν ἐπωνυμίαν «ΙΔΡΥΜΑ ΠΑΝΑΓΙΑ Η ΑΚΡΩΤΗΡΙΑΝΗ» ἐν τῇ Ἱερᾷ Σταυροπηγιακῇ Μονῇ Παναγίας Ἀκρωτηριανῆς καὶ Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου Τοπλοῦ Σητείας».

ΗΜΕΙΣ, Ο ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗΣ
ΙΕΡΑΠΥΤΝΗΣ ΚΑΙ ΣΗΤΕΙΑΣ ΦΙΛΟΘΕΟΣ

Ἀποφασίζομεν

Τὴν ἴδρυσιν καὶ λειτουργίαν, ὑπὸ τὴν ἄμεσον ἐξάρτησιν καὶ ἐποπτείαν τῆς καθ' ἡμᾶς Ἱερᾶς Μητροπόλεως, Ἐκκλησιαστικοῦ Ἰδρύματος εἰς τὴν Ἱερὰν Σταυροπηγιακὴν Μονὴν Παναγίας τῆς Ἀκρωτηριανῆς καὶ Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου Τοπλοῦ Σητείας, ὑπὸ τὴν ἐπωνυμίαν «ΙΔΡΥΜΑ ΠΑΝΑΓΙΑ Η ΑΚΡΩΤΗΡΙΑΝΗ», οὕτως οἱ σκοποὶ ἀναφέρονται εἰς τὸ ἐπισυναπτόμενον τῇ παρούσῃ Καταστατικῶν συστάσεως τοῦ Ἰδρύματος, ἀποτελούμενον ἐξ ὀκτώ (8) ἄρθρων. Τὰ τῆς Διοική-

κῆ «ΕΚΚΛΗΣΙΑ» ὑποβάλλωσιν ἡμῖν τὰ ἀπαιτούμενα δικαιολογητικὰ διὰ τὰ περαιτέρω.

Ἐν Καλαμάτῃ τῇ 11ῃ Σεπτεμβρίου 1991

† Ὁ Μεσσηνίας ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ

Ἱερὰ Μητρόπολις Κυδωνίας καὶ Ἀποκορώνου

Διὰ τῆς ὑπ' ἀριθμ. 12)1991 Πράξεως ἡμῶν προκηρύσσομεν τὰς Ἐφημεριακὰς θέσεις: 1) «Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου Ἁρωνίου, 2) «Προφήτου Ἡλιοῦ» Καθιανῶν, 3) «Ἁγίου Ἰωάννου Θεολόγου» Κάμπων, 4) «Ἁγίου Γεωργίου» Μαλάξης Κυδωνίας, 5) «Ἁγίου Κωνσταντίνου καὶ Ἑλένης» Νέας Χώρας Χανίων (Δ' θέσις), 6) «Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου» Ἐμπροσνέρου, 7) «Ἁγίου Θωμᾶ» Νέου Χωρίου, 8) «Μεταμορφώσεως τοῦ Σωτῆρος» Ξηροστερνίου, 9) «Εὐαγγελισμοῦ τῆς Θεοτόκου» Πλάκας Ἀποκορώνου, 10) «Ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου» Σούρης - Σελλιδῶν Λικοτιναρᾶς, καὶ 11) «Εὐαγγελισμοῦ τῆς Θεοτόκου» Φρῆ Ἀποκορώνου, καὶ προσκαλοῦμε τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ νόμιμα προσόντα νὰ καταλάβουν αὐτὰς ὅπως ἐνεργήσουν κατὰ Νόμον διὰ τὰ περαιτέρω.

Ἐν Χανίοις τῇ 9ῃ Σεπτεμβρίου 1991

† Ὁ Κυδωνίας καὶ Ἀποκορώνου ΕΙΡΗΝΑΙΟΣ

σεως καὶ λειτουργίας τοῦ ἀνωτέρω Ἰδρύματος, θέλωμεν ὀρίσει δι' ἄλλων, ἐν συνεχείᾳ, ἀποφάσεων σχετιζομένων πρὸς τὸν ἐσωτερικὸν κανονισμὸν λειτουργίας τοῦ Ἰδρύματος.

Ἐν Ἱεραπέτρῃ τῇ 23ῃ Αὐγούστου 1991

Ὁ Μητροπολίτης

† Ὁ Ἱεραπύτνης καὶ Σητείας ΦΙΛΟΘΕΟΣ

ΣΥΣΤΑΣΙΣ ΙΔΡΥΜΑΤΟΣ
ΠΑΡΑ ΤΗ ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΙ
ΙΕΡΑΠΥΤΝΗΣ ΚΑΙ ΣΗΤΕΙΑΣ

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α΄.

Ἄρθρον 1

Σύστασις, Ἔδρα καὶ Σφραγίς.

Συνιστᾶται Ἐκκλησιαστικὸν Ἰδρυμα παρὰ τῇ Ἱερᾷ Μητροπόλει Ἱεραπύτνης καὶ Σητείας ὑπὸ τὴν ἐπωνυμίαν «Ἰδρυμα Παναγία ἢ Ἀκρωτηριανή».

Ἔδρα τοῦ ἀνωτέρω Ἐκκλησιαστικοῦ Ἰδρύματος εἶναι ἡ Ἱερὰ Σταυροπηγιακὴ Μονὴ Παναγίας τῆς Ἀκρωτηριανῆς καὶ Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου, Τοπλοῦ Σητείας.

Ἄρθρον 2

Τὸ Ἰδρυμα ἔχει ἴδιαν σφραγίδα, κυκλικήν, φέρουσαν ἐν τῇ περιφερείᾳ τὰς λέξεις «ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ ΙΕΡΑΠΥΤΝΗΣ ΚΑΙ ΣΗΤΕΙΑΣ» καὶ ὑπ' αὐτὴν καὶ ἔσωθεν: «ΙΔΡΥΜΑ ΠΑΝΑΓΙΑΣ ΤΗΣ ΑΚΡΩΤΗΡΙΑΝΗΣ», ἀκολουθῶς δὲ Σταυρὸν εἰς τὸ κέντρον τοῦ ὁποίου ἀναγράφεται τὸ μονόγραμμα: Α Ω (Ἀρχὴ καὶ τέλος).

Ἄρθρον 3

Σκοποὶ καὶ ἐπιδιώξεις.

Σκοποὶ καὶ ἐπιδιώξεις τοῦ Ἰδρύματος εἶναι:

1. Ἡ ἴδρυσις καὶ ἡ λειτουργία ἐν τῇ ἔδρᾳ τοῦ Ἰδρύματος Σχολῶν Ἀγιογραφίας, Ευλογγραφίας, Μαρμαρογλυπτικῆς, Τυπογραφίας, Βιβλιοδεσίας καὶ Ἀργυροχρυσοχόας.

2. Ἡ ὀργάνωσις ἐκπαιδευτικῶν συγκεντρώσεων ἐπὶ τῷ σκοπῷ τῆς ἐπιμορφώσεως στελεχῶν εἰς τοὺς τομείς Γεωργίας, Κτηνοτροφίας, Δενδροκομίας, Μελισσοκομίας καὶ Κοινοτικῆς Συνεταιριστικῆς ἐπιμορφώσεως ἐν τοῖς πλαίσιοις τῶν προγραμμάτων τῆς Εὐρωπαϊκῆς Κοινότητος (Ε.Ο.Κ.).

3. Ἡ ἐκδοσις βιβλίων καὶ περιοδικῶν ἐκδόσεων ἐπιστημονικοῦ, θρησκευτικοῦ, ἱστορικοῦ καὶ λαογραφικοῦ περιεχομένου, καθὼς καὶ ἡ ἀνατύπωσις βιβλίων, τὰ ὅποια ἔχουν καταστῆ σπάνια καὶ δυσεύρετα.

4. Ἡ δημιουργία προτύπου Γεωργοκτηνοτροφικοῦ φορέως πρὸς ἀξιοποίησιν τῶν καταλλήλων ἐδαφικῶν ἐκτάσεων.

5. Ἡ ἀναπαλαίωσις, ἀναστήλωσις καὶ συντήρησις παραδοσιακῶν Οἰκισμῶν, τῆ συνεργασία τῶν ἀρμοδίων Κρατικῶν φορέων καὶ ἡ κατάλληλος ἐκμετάλλευσις αὐτῶν.

6. Ἡ ὀργάνωσις καὶ παραγωγή ταινιῶν ἀφορωσῶν εἰς τὴν Ἐκκλησίαν καὶ τὰς δραστηριότητας Αὐτῆς καὶ τὴν ἐν γένει ἱστορίαν καὶ λαογραφικὴν παράδοσιν τῆς Νήσου.

7. Ἡ ὀργάνωσις Φιλοξενιῶν ὑπὸ τύπον κατασκευῆς, οἰκογενειακοῦ χαρακτήρος, ἐπὶ μονίμων οἰκισκῶν, εἰς τὴν προσπάθειαν ἀναβιώσεως ἡθῶν καὶ ἐθίμων τῶν χωρίων τῆς Ἰπαίθρου.

8. Ἡ χορήγησις ὑποτροφιῶν εἰς ἀριστεῖς Κρήτας σπουδαστὰς τῶν Ἐκκλησιαστικῶν Σχολῶν. Αἱ ὑποτροφίαι δύνανται γὰ ἐπεκταθῶσι, προοδευτικῶς, καὶ εἰς ἀριστεύσαντας μαθητὰς, ἀνεξαρτήτως φύλου, τῶν Λυκείων τῆς ἐκκλησιαστικῆς Περιφερείας τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως, ἀπαρατήτως ὁμοῦ διακρινομένους διὰ τὸ ἦθος, τὴν ἐπιμέλειαν καὶ τὴν ὑποδειγματικὴν αὐτῶν συμπεριφορὰν ἐν τῇ Κοινωνίᾳ.

9. Ἡ ἴδρυσις καὶ λειτουργία εἰς τὴν πόλιν Σητείας ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΟῦ ΚΕΝΤΡΟΥ, διὰ τὴν στέγασιν Σχολῆς Βυζαντινῆς Μουσικῆς, ὡς καὶ τὴν ὀργάνωσιν, ἐν αὐτῷ, ὁμιλιῶν, διαλέξεων, προβολῶν καταλλήλων κινηματογραφικῶν ταινιῶν καὶ τὴν διοργάνωσιν ἐκθέσεων βιβλίου, ἀγιογραφίας καὶ λαϊκῆς χειροτεχνίας.

10. Ἡ ἴδρυσις Κέντρου προστασίας καὶ συμπαράστασεως τῆς Οἰκογενείας.

11. Ἡ ἴδρυσις Κέντρου βοηθείας καὶ συμπαράστασεως ἀσθενῶν καὶ ἀπονοσηλευομένων.

12. Ἡ ἴδρυσις ἐν τῇ ἡμεδαπῇ ἢ ἀλλοδαπῇ παραρτημάτων τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Ἰδρύματος, ὡσαύτως δὲ καὶ ἡ λήψις παντὸς ἐτέρου μέτρου, τὸ ὅποιον, κατὰ τὴν κρίσιν τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου, ἦθελε κριθῆ ἀπαραίτητον διὰ τὴν ὑλοποίησιν τῶν ἀνωτέρω σκοπῶν καὶ ἐπιδιώξεων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β΄.

Ἄρθρον 4

Διοίκησις καὶ ἐκπροσώπησις τοῦ Ἰδρύματος.

Τὸ Ἰδρυμα τελεῖ ὑπὸ τὴν αἰγίδα, τὴν ἐποπτείαν καὶ τὴν πνευματικὴν προστασίαν τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Ἱεραπόλεως καὶ Σητείας

Διοικεῖται ὑπὸ ἐπταμελοῦς Διοικητικοῦ Συμβουλίου, ἀποτελουμένου ἐκ τοῦ ἐκάστοτε Μητροπολίτου Ἱεραπόλεως καὶ Σητείας, ὡς Προέδρου, ἀναπληρωμένου ὑπὸ τοῦ νομίμου Αὐτοῦ ἀναπληρωτοῦ, ὑπὸ τοῦ ἐκάστοτε Ἡγουμένου τῆς Ἱερᾶς Σταυροπηγιακῆς Μονῆς Παναγίας Ἀκρωτηριανῆς, ἐνὸς Ἐφημερίου, ἐνὸς Μηχανικοῦ, ἐνὸς Νομικοῦ καὶ δύο εὐσεβῶν καὶ εὐπολήπτων προσώπων, ἀνδρῶν ἢ γυναικῶν, πάντων προερχομένων ἐκ τῆς οἰκείας Μητροπολιτικῆς Περιφερείας.

Ἡ θητεία τῶν μελῶν τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου (Δ.Σ.) εἶναι διετής, δυναμένη γὰ ἀναγεωθῆ. Ἡ ἀντικατάστασις μέλους τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου καὶ πρὸ τῆς λήξεως τῆς θητείας του, ἐναπόκειται εἰς τὴν ἀπόλυτον κρίσιν τοῦ Προέδρου τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου.

Τὸ Διοικητικὸν Συμβούλιον ἀποφασίζει περὶ παντὸς θέματος ἀφορῶντος εἰς τὸ Ἰδρυμα, ἰδίᾳ δὲ διὰ τὴν ὀργάνωσιν, λειτουργίαν καὶ διαχείρισιν αὐτοῦ.

Τὸ Διοικητικὸν Συμβούλιον συντάσσει καὶ ἐγκρίνει τὸν προϋπολογισμόν καὶ τὸν ἀπολογισμόν τοῦ Ἰδρύματος, διορίζει δὲ καὶ παύει τὸ προσωπικὸν αὐτοῦ, κατὰ τὰς διατάξεις ἐσωτερικοῦ Κανονισμοῦ λειτουργίας, ὅστις θέλει, ἐν τούτῳ τῷ μεταξύ, συνταχθῆ ἀρμοδίως.

Ἀποδέχεται τὰς πάσης φύσεως πρὸς τὸ Ἴδρυμα δωρεάς.

Τὸ Διοικητικὸν Συμβούλιον εὐρίσκεται ἐν ἀπαρτία, παρόντος τοῦ Προέδρου καὶ τριῶν (3), τουλάχιστον, ἐκ τῶν μελῶν αὐτοῦ.

Αἱ ἀποφάσεις αὐτοῦ λαμβάνονται κατὰ πλειοψηφίαν, ἐν ἰσοψηφίᾳ νικῶσης τῆς ψήφου τοῦ Προέδρου.

Τὸ Διοικητικὸν Συμβούλιον ἐκλέγει καὶ ὀρίζει εἰς τὴν πρώτην αὐτοῦ συνεδρίαν τὸν Ἀντιπρόεδρον, τὸν Ταμίαν, τὸν Γραμματέα, καθὼς καὶ τριμελῆ ἐξελεγκτικὴν Ἐπιτροπὴν διαχειρίσεως τοῦ Ἰδρύματος, ἀναθέτει δέ, κατ' ἔτος, εἰς ὀρκωτὸν λογιστὴν τὸν ἔλεγχον τῆς διαχειρίσεως.

Εἰσηγητὴς τῶν θεμάτων τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου εἶναι ὁ Διευθυντὴς τοῦ Ἰδρύματος, ὅστις καὶ παρίσταται εἰς τὰς συνεδριάσεις, ἄνευ ψήφου.

Τὴν ἡμερησίαν διάταξιν τῶν θεμάτων τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου καταρτίζει ὁ Πρόεδρος, συνεπικουρούμενος ὑπὸ τοῦ Διευθυντοῦ τοῦ Ἰδρύματος.

Τὸ ἀξίωμα τοῦ μέλους τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου εἶναι τιμητικόν.

Τὸ Ἴδρυμα ἐκπροσωπεῖται ἐνώπιον πάσης Ἀρχῆς, ἐν τῇ Κράτει ἡμῶν, ὑπὸ τοῦ Προέδρου αὐτοῦ ἢ ὑπὸ τοῦ ὀριζομένου ὑπ' αὐτοῦ μέλους τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου ἢ καὶ τοῦ Διευθυντοῦ αὐτοῦ, εἰς ἕκρας ἐπιγούσας περιπτώσεις.

Μέλος τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου, ἀδικαιολογητῶς ἀπέχον ἐπὶ τρεῖς συνεχεῖς συνεδριάσεις, θεωρεῖται αὐτοδικαίως παραιτηθέν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ'.

Ἄ ρ θ ρ ο ν 5

Πόροι τοῦ Ἰδρύματος.

Οἱ πόροι τοῦ Ἰδρύματος προέρχονται ἐκ τῆς χορηγείας τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Τοπλοῦ καὶ τῶν πάσης φύσεως πρὸς αὐτὸ δωρεῶν. Καὶ συγκεκριμένως:

α) Ἐκ τῆς μεταβιβάσεως ἀκινήτου περιουσίας, ἰδιοκτησίας τῆς Ἱερᾶς Σταυροπηγιακῆς Μονῆς Παναγίας τῆς Ἀκρωτηριανῆς.

β) Ἐκ τῶν προαιρετικῶν εἰσφορῶν Ἱ. Μονῶν, Ἱ. Ναῶν καὶ Ἱ. Προσκυνημάτων.

γ) Ἐκ τῶν κληρονομιῶν, κληροδοσιῶν καὶ δωρεῶν ὑπὲρ τοῦ Ἰδρύματος ἢ ἀφιερωμάτων παντὸς τρίτου ὑπὲρ αὐτοῦ, καθὼς καὶ ἐκ τῶν ἐξ αὐτῶν προερχομένων ἐσόδων.

δ) Ἐκ τῶν, τυχόν, εἰσφορῶν Δήμων, Κοινοτήτων, Ὄργανισμῶν, Σωματείων κ.λπ.

ε) Ἐκ τῶν, τυχόν, ἐπιχορηγήσεων τοῦ Κράτους ὑπὲρ αὐτοῦ.

στ) Ἐκ παντὸς νομίμου ἐσόδου.

Ἄ ρ θ ρ ο ν 6

Διαχείρισις.

Ἡ Διοίκησις καὶ διαχείρισις ἀπάσης τῆς ἀκινήτου καὶ κινήτου περιουσίας τοῦ Ἰδρύματος διενεργεῖται ὑπὸ τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου.

α) Ἡ ἐκμίσθωσις τῆς ἀκινήτου περιουσίας τοῦ Ἰδρύματος διενεργεῖται διὰ φανερᾶς πλειοδοτικῆς δημοπρασίας. Ἡ διάρκεια τῆς μισθώσεως, διὰ μὲν τὰ γεωργικὰ ἢ καὶ βιομηχανικὰ εἶναι δεκαπενταετής (15). Διὰ τὰς μισθώσεις θερμοκηπίων προηγημένης τεχνολογίας ἢ διάρκεια αὐτῶν εἶναι εἰκοσαετής (20).

β) Ἐφ' ὅσον πρόκειται περὶ μισθώσεως οἰκοπεδαγῶν, οἱ ὅποιοι θέλουσι χρησιμοποιηθῆ διὰ τὴν ἀνάγεσιν τουριστικῶν καταλυμάτων, πολυτελείας ἢ πέντε (5) Ἀστέρων, ἢ σύμβασιν παραχωρήσεως τῆς χρήσεως, ἐπ' ἀνταλλάγματι, θὰ εἶναι δυνατὴ μέχρι τοῦ χρονικοῦ ὅρου τῶν ὀγδοήκοντα (80) ἐτῶν, κατ' ἀνώτατον ὄριον. Τὸ Διοικητικὸν Συμβούλιον, ἐκτιμῶν τὸ ὕψος τῆς ἐπενδύσεως, δύναται νὰ ἀξιομειώσῃ, ἀναλόγως, τὴν διάρκειαν τῆς συμβάσεως, παραχωρήσεως καὶ χρήσεως, ἐπιδιώκων τὸ μέγιστον δυνατὸν ἀποτέλεσμα, ἐπὶ προφανεῖ ὠφελείᾳ, συμπάσης τῆς περιοχῆς.

γ) Ἐφ' ὅσον ἡ ἐπένδυσις κρίνεται ὑπὸ ἐπιτροπῆς εἰδικῶν ὡς ἐπωφελῆς, εὐνόητον ὅτι, πρὸ πάσης συμβάσεως παραχωρήσεως καὶ χρήσεως, θέλει προηγηθῆ πρόσκλησις ἐπιδείξεως ἐνδιαφέροντος δι' εὐρείας δη-

μοσιότητα εἰς τὸν ἡμερήσιον καὶ περιοδικὸν Τύπον καὶ γενικῶς εἰς πᾶν μέσον ἐνημερώσεως.

δ) Ἡ εἰς χρῆμα συνισταμένη περιουσία τοῦ Ἰδρύματος, εὐλόγητον ὅτι θὰ κατατίθεται, ἐπὶ προθεσμίᾳ, εἰς τὰς Τραπεζὰς ἢ εἰς ἀγορὰν μετοχῶν Τραπεζῶν ἢ ἐτέρων ἀξιοχρέων Ἐταιρειῶν.

ε) Τὸ Διοικητικὸν Συμβούλιον τοῦ Ἰδρύματος δύναται ἐξ ἰδίων αὐτοῦ πόρων γὰρ προβῆ εἰς τὴν ἀξιοποίησιν μέρους τῆς ἀκινήτου περιουσίας του, ἐφ' ὅσον συντρέχουσιν αἱ κατωτέρω προϋποθέσεις:

1. Πλήρης οἰκονομοτεχνικὴ μελέτη.

2. Τὸ ὅσο τοῦ κεφαλαίου διὰ τὴν ἀποπεράτωσιν τοῦ ἔργου, μὴ ὑπολογιζομένη εἰς τοῦτο ἡ ἀξία γῆς, καὶ

3. Ἡ ὁμόφωνος ἀπόφασις τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου.

Ἄρθρον 7

Ἐν περιπτώσει διαλύσεως τοῦ Ἰδρύματος ἡ περιουσία αὐτοῦ περιέρχεται αὐτοδικαίως εἰς τὴν Ἱεράν Σταυροπηγιακὴν Μονὴν Παναγίας Ἀκρωτηριανῆς Τοπλοῦ Σητείας.

Πᾶσα τροποποίησις τοῦ παρόντος ἐνεργεῖται διὰ συμφώνου ἀποφάσεως τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου καὶ ἐγκρίνεται ὑπὸ τῆς Ἱεράς Μητροπόλεως Ἱεραπότνης καὶ Σητείας.

Ἄρθρον 8

Οἱ εἰδικώτεροι ὅροι τῆς λειτουργίας τοῦ Ἰδρύματος θέλουσιν ὀρισθῆ δι' ἐσωτερικῶν Κανονισμῶν.

Μόλις ἐκκυκλοφόρησε δίχρωμο τὸ
ΕΓΚΟΛΠΙΟΝ ΑΝΑΓΝΩΣΤΟΥ

σὲ 12η ἔκδοσιν, μὲ νέα στοιχειοθεσία, μεγαλύτερα καὶ πολλὰ εὐαγάγνωστα γράμματα καὶ χρυσόδετο.

Ἀπὸ τὶς ἐκδόσεις τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας.

« Ε Κ Κ Λ Η Σ Ι Α »

ΕΠΙΣΗΜΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ

ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Ἐκδιδόμενον κατὰ δεκαπενθήμερον
ΒΡΑΒΕΙΟΝ ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ ΑΘΗΝΩΝ

ΕΠΟΠΤΕΥΟΥΣΑ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

† Ὁ Γόρτυνος καὶ Μεγαλοπόλεως ΘΕΟΦΙΛΟΣ

† Ὁ Σερρών καὶ Νιγρίτης ΜΑΞΙΜΟΣ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ Δ. ΘΕΟΔΩΡΟΥ

Ὁμότ. Καθηγητὴς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν
Ἄρχων Διδάσκαλος τοῦ Εὐαγγελίου
τῆς Ἁγίας τοῦ Χριστοῦ Μεγάλης Ἐκκλησίας

Σ Υ Ν Δ Ρ Ο Μ Α Ι .

A) Ἐσωτερικοῦ: Δραχμαὶ 300 ἔτησίως.

B) Ἐξωτερικοῦ: Δολλάρια 20 ἔτησίως.

Τιμὴ ἐκάστου τεύχους μετὰ τοῦ «ΕΦΗΜΕΡΙΟΥ»

δρχ. 15.

Π Ε Ρ Ι Ε Χ Ο Μ Ε Ν Α

Εὐαγγέλιον Δ. Θεοδώρου, Ὁ Μ. Φώτιος ὡς σκαπανεὺς τοῦ Ἰδεώδους τῆς παγχριστιανικῆς καὶ πανευρωπαϊκῆς ἐνότητος.

Ἡ Δ.Ι.Σ. τῆς 135ης περιόδου (1.9.91 - 31.8.92).

Εὐαγγέλιον Π. Λέκκου, Ἡ Α.Θ.Π. ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης κ. Δημήτριος Α' εἰς Βόλον καὶ Μετέωρα (28 - 30 Σεπτεμβρίου 1990).

Ἄρχιμ. Εὐθυμίου Μπεναρδῆ, Τιμητικὸν Ἰωβηλαῖον διὰ τὸν Σεβ. Μητροπολίτην Ἀττικῆς κ. Δωρόθεον.

Εὐαγγέλιον Π. Λέκκου, Ἐκδηλώσεις γιὰ τὴν 25ετία ἐπισκοπικῆς ζωῆς καὶ δράσεως τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Δράμας κ. Διονυσίου.

Θεμελιώθηκε τὸ Συνεδριακὸ Κέντρο Κερκύρας. Πίναξ ὑποψηφίων πρὸς ἐγγραφήν εἰς τὸν κατάλογον τῶν πρὸς Ἀρχιερατεῖαν ἐκλογίμων.

Ἰωάννου Δ. Μπουγάτσου, Αἱ ἀπόψεις τοῦ Κων. Οἰκονόμου τοῦ ἐξ Οἰκονόμων περὶ τῆς Τετραφανίας καὶ τοῦ Λεσβίου συστήματος.

Παρατηρήσεις καὶ Σχόλια.

Ἐκκλησιαστικὰ Χρονικά.

Βιβλιοκρισίαι.

Παράρτημα.

Πρᾶξις συστάσεως Ἰδρύματος.